

Godište XI. • broj 11 • studeni 2016. •

2,5 KM / 10 kn / 1,3 EUR

MEĐUGORJE

Glasnikmira

ISSN 1840-1414

Marija: Vrata nebeska
i Svete dveri

Svi sveti i Dušni dan

Život u sjeni grobova

Gospina škola

„Vi ste zora novog milenija!“

Kako pronaći mir?

Međugorske klupe

Gospa nas ljubi u svome Sinu

Nebeska Majka je s nama!

Ovdje nebo ljubi zemlju

**16. obljetnica smrti
fra Slavka Barbarića**

Hvala, Slavko!

Fra Slavko i zajednica „Cenacolo“

Fra Slavko – čovjek koji je
imao hrabrosti biti „drugačiji“

Fra Slavko: Međugorje u srcu
i kroz srce!

Događanja | Iz života Crkve | Kršćanska obitelj pred suvremenim izazovima
Putopis Svetom zemljom | Marija, zagovornica Hrvata | Lectio divina

„Tko se bude družio u molitvi s Marijom i Isusom, postat će novi čovjek, čovjek srca. A samo s čovjekom srca svijet ima budućnost. Tko bude nadahnut ovim srcima neće biti zahvaćen zlom, iako će mu se zlo nametati, niti će ući u tamu, jer će imati svjetlo, niti će izgubiti mir pa makar morao trpjeti, niti se osjećati osamljen, makar ga svi napustili.“ (fra Slavko Barbarić)

GLASNIK MIRA

Utemeljitelj i nakladnik
Informativni centar MIR Međugorje

Glavni urednik

Mario Vasilj Totin
e-mail: mario.vasilj@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 323

Služba pretpate

Lidija Paris
e-mail: lidija_paris@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 342

Lektura

Ana Vulelija

Grafičko oblikovanje

SBD, Mostar

Tisak

Fram Ziral, Mostar

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006.

Godišnja pretpata (12 brojeva): Hrvatska 120 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 30 €, Švicarska 50 CHF, USA i Kanada 42 €, Južna Amerika 48 €, Australija 51 €

UPLATE

Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 33 8120 2 20114 5352

Iz Hrvatske u HRK: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Adresa: Gospin trg 1, 88266 Međugorje, Bosna i Hercegovina, Naziv banke: Splitska banka/Societe Generale Group, Broj računa: 2330003-1152749911, IBAN: HR3923300031152749911, SWIFT SB: SOGEHR22

Iz Švicarske u CHF: Katholische Kroatienmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich - Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (svrha uplate: Glasnik mira), IBAN: CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2

Iz svih zemalja EU u €: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Međugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG (svrha uplate: Glasnik mira), BIC: GENODEF1M05, IBAN: DE88750903000002155044

Za sve valute iz drugih zemalja: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22, IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221 (svrha uplate: Glasnik mira)

Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266, Međugorje, BiH

e-mail: glasnikmira@medjugorje.hr, **Internet:** www.medjugorje.hr, www.medjugorje.hr/hr/glasnik-mira

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, nakladnik izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se autor potpuno podvrgava. Riječi poput "ukazanja, čudesa, poruke" i slično imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

Iz sadržaja

Fotografija na naslovnici: mateo Ivanković

Marija: Vrata nebeska i Svete dveri, FRA T. PERVAN

Svi sveti i Dušni dan

Život u sjeni grobova, FRA I. DUGANDŽIĆ

Gospina škola

„Vi ste zora novog milenija!“, FRA P. KOMLJENIĆ

Kako pronaći mir?, FRA M. ŠAKOTA

Međugorske klupe, FRA G. AZINVIĆ

Svetište prema općem zakonu kanonskog prava, J. BRKAN

Gospa nas ljubi u svome Sinu, M. STELZER

Nebeska Majka je s nama!, M. VASILJ

Ovdje nebo ljubi zemlju, M. MUSA

Dimenzije ljudskoga iskustva i svetosti Majke Božje, N. MIHALIĆ

Događaji

16. obljetnica smrti fra Slavka Barbarića

Hvala, Slavko!, M. VON HABSBURG

Fra Slavko i zajednica „Cenacolo“, FRA I. LANDEKA

Fra Slavko – čovjek koji je imao hrabrosti biti „drugačiji“, P. TOMIĆ

Fra Slavko: Međugorje u srcu i kroz srce! FRA G. AZINVIĆ

Iz života Crkve

Godina milosrđa

Milosrđe i bijeda – misericordia et miseria, FRA T. PERVAN

Kako biti milosrdni, FRA M. ŠAKOTA

Isuse, vi ste na čekanju – Standby!, FRA M. KNEZOVIĆ

Kršćanska obitelj pred suvremenim izazovima

Kako ste Ti i Isus?, K. MILETIĆ

Vjera ili strah, M. MILETIĆ

Mladi koji se ne boje biti drukčiji, B. SKOKO

Putopis Svetom zemljom

Zaboravljena Samarija, FRA A. ŠAKOTA

Marija, zagovornica Hrvata

Svetište Majke Božje Molvarske, FRA K. LOVRIĆ

Lectio divina

Poštovani čitatelji *Glasnika mira*, hvala na pitanjima, prijedlozima i savjetima koje nam šaljete. Pozornost posvećujemo samo i isključivo potpisanim pismima.

Uvodnik

UREDNIK

MARIO VASILJ TOTIN

IAKO MJESEC STUDENI NAJAVLJUJE DOLAZAK HLADNIJEG VREMENA, za nas koji smo povezani i živimo s Međugorjem ovaj mjesec donosi i toplinu u srce jer se u ovom mjesecu, točnije 24. studenog – kad je dan njegova rođenja u Nebo – sjećamo prijatelja i učitelja fra Slavka Barbarića. I Glasnik mira kao i dosadašnjih godina otvara svoje stranice kako bi tom sjećanju dao doprinos i približio nas veličini i dubini uzora i primjera divnog čovjeka, fratra i svećenika.

Pokušavajući dobiti što više podataka i steći što jasniju sliku o tom našem suvremeniku, uvijek se iznova iznenadimo jednostavnošću i istovremeno kompleksnošću njegova lika. Osjećamo da nam je tako bliz da bliži ne može biti, a opet nam nekako stalno izmiče.

Bio je to čovjek koji je u sebi ujedinjavao i izmirivao tolike suprotnosti s kojima se svakodnevno suočavao. Nosio je breme vremena, ali i skidao tolika bremena. Svojom cjelovitošću obujmio je sve: i glavu (čovjek bistre i duboke misli) i srce (čovjek ljubavi i razumijevanja) i ruke (čovjek djela). Krasila ga je osobina umjerenosti i usklađenosti, a ujedno je nadilazio sve mjere. Radio je iznimno mnogo i predano kao malo tko. Molio je kao da je to nešto najprirodnije što može biti, ali opet tako neobično i tako duboko.

Uspijevao je biti tamo gdje treba i onoliko koliko treba. Od ljudi nije bio ni distanciran ni preblizu. Pun ljubavi, ali bez pretjerane sentimentalnosti. Blag, ali po potrebi i grub. Svakome na usluzi, a opet ničiji – potpuno slobodan. Imao je svoje mišljenje, ali ga nikome nije nametao. Bio je ozbiljan, ali i vrlo duhovit. Spreman saslušati svakoga pritom vodeći računa da se s nevažnih i nepotrebnih priča prijeđe na bit stvari. Onima koji su tražili savjet, davao je samo smjer, nikada gotova rješenja, ostavljajući im prostora da sami razmišljaju i sami dođu do rješenja. Posvuda nazočan, ali gotovo neprimjetan. Nije se nametao, ali ni skrivao. Vodio je molitvene programe (krunicu, klanjanja, seminare...), ali nitko nije dobio dojam da je on tu važan. Nikad nije stavljao sebe u prvi plan već uvijek programe.

Nije volio formalnosti, osobito ako su kružile oko nebitnog ili bile jalove. Sve što je radio, pa bilo i neznatno, činio je s puno ljubavi i dostojanstva. Premda je puno toga mogao sam, rado je imao suradnike. Svakome je davao šansu, uz rizik da bude i izigran. Radije je trpio u sebi nego da drugi trpe zbog njega. Više je volio onoga koji se trudi, pa makar i pogriješio, nego onoga koji ostaje sjediti iz straha da ne padne i ne pogriješi.

Neprestano je radio na sebi i rastao, ali uvijek u skrovitosti svoje sobe, znajući da se kvaliteta osobne molitve i rada na sebi mjere i provjeravaju tek u praksi –u susretima s ljudima.

Šesnaest je godina otkako se fra Slavko rodio za Nebo. Neka nam ova obljetnica ne bude tek sjećanje na njega, nego prilika za vlastito buđenje i poziv da mu po življenju evanđelja i Gospinih poruka postanemo slični.

MARIJA: VRATA NEBESKA I SVETE DVERI

FRA TOMISLAV
PERVAN

PROŠLE JE GODINE PAPA FRANJO NA SVETKOVINU BEZGRJEŠNE, 8. PROSINCA, OTVARAJUĆI SVETE DVERI NA CRKVI SVETOGA PETRA U RIMU, SVEČANO PROGLASIO I OTVORIO IZVANREDNI JUBILEJ, GODINU BOŽJEGA MILOSRĐA, KOJU JE NAJAVIO SVOJOM PEČATNICOM (BULOM) LICE MILOSRĐA – VULTUS MISERICORDIAE, ŠTO JE KRIST GOSPODIN. Temeljni dokument Drugoga vatikanskoga sabora *Lumen Gentium* veli da je *Svjetlo naroda Krist Gospodin*, tako je i ovdje *Lice milosrđa Krist Isus – Krist Gospodin*. Na Kristovu se licu zrcali Božje lice, u njegovim postupcima zrcali se samo Božje djelovanje. Što čini Isus, čini sami Bog među nama. Isus je paradigma Božjega djelovanja u svijetu. Daleko bi nas odvelo kad bismo nabrali koje sve atribute (pridjevke) pridaje Isus sebi napose u Ivanovu evanđelju, ali koje mu pridjevke pripisuju te ga uznose drugi novozavjetni spisi, poglavito pak sv. Pavao. Krajnje je bogato nazivlje kojim Pismo i Crkva oslovljavaju i štiju Isusa Krista.

Slično je i s Isusovom Majkom Marijom. *Lauretanske litanije* vijenac je i cijeli niz zaziva kojima častimo i štujemo Mariju, a redovito ih počinjemo zazivom: *Marijo, Majko milosti – Majko milosrđa*. To 'milosrđa' mogli bismo pisati i velikim slovom, jer je Marija Isusova majka, a Isus Milosrđe u osobi, samo utjelovljenje Božjega milosrđa. Papa je prvi prošao kroz *Svete dveri* u Petrovoj bazilici, a kroz njih uniči u crkvi predstavljajući najznačajniji obred Svete godine.

Stoga vrijedi progovoriti nešto o vratima kao znamenju, simbolu te se osvrnuti na njihov smisao i značenje, zatim na vrata i hod u običnom životu, ali i u svetim obredima. Pogotovo kad Mariju nazivamo u njezinim litanijama *Vrata nebeska*. Vrata su arhetipska slika, s njima se čovjek rađa. Čovjek uvijek misli na vrata, na njih izlazi i ulazi, prolazi, prekoračuje prag doma, kuće, crkve, vrata su razdjelnica koja dijele sveto od profanoga (pro-fanum: izvan Svetoga).

Vrata spadaju na biografiju svakoga života. Svatko od nas ima iskustva s vratima. U stvarnom, ali i prenesenom smislu riječi. Vrata u život, vrata iz života, otvorena i zatvorena vrata, niska i visoka, lagana ili teška. **OTVORITE SE DVERI VJEČNE!**, moli psalmist (Ps 24,7). **VRATA RODITELJSKE KUĆE, DJEČJEGA VRTIČA, ŠKOLSKE ZGRADE, TVORNICE, ALI I DVERI VOLJENE NAM I DRAGE CRKVE.**

ili teška. *Otvorite se dveri vječne!*, moli psalmist (Ps 24,7). Vrata roditeljske kuće, dječjega vrtića, školske zgrade, tvornice, ali i dveri voljene nam i drage crkve.

Ulazeći na vrata redovito nam se otvaraju prostori, poglavito pak djeci, kad polaze u vrtić ili školu. Sve je neobično, pomalo strano, novi prostori, prostori slobode, otvaraju se novi obzori i iskustva u odnosu na vanjski svijet. U takvim je iskustvima pojam vrata simbol nade, slobode, zaštićenosti upravo kao što i pozivlje Psalam 100., *Uđite sa zahvalama i hvalopojima na vrata njegova, u dvore njegove s pjesmama i klicanjem...*

Ovih dana slavimo spomen svih vjernih mrtvih, pa nam u sjećanje naviru i posve drukčija vrata. Vrata bolnica, klinika, hospicija, bolesničkih soba, vrata u odaje umirućih gdje gore svijeće, moli se krunica, zazivaju se imena Isusa i Marije, kad se osoba nalazi pred dverima smrti. Ima vrata koja nam se 'pred nosom' zalupe, koja se lako ne otvaraju, ima ih koja se samo izvana otvaraju (tamnička), gdje drugi imaju vlast nad nama, kojima smo izručeni na život i smrt. Psalmist moli, *od vrata smrti izbavi me, da naviještam hvale tvoje na vratima kćeri Sionske* (9,14), stanje gdje je molitelj bliže smrti nego životu.

Vrata su rječit i višeznačan simbol. Stoga ne čudi da ljudi za prijelaza praga, ulazeći u nepoznate prostore, osjećaju nelagodu ili strah, pa i onda kad mislimo da će nam se ispuniti očekivanja. Bog međutim ne ispunjava naša očekivanja ni naše želje, nego svoja obećanja. Ali obećanje postaje konkretno u Knjizi Otkrivenja, gdje Gospodin sam poručuje: *Evo, otvorio sam pred tobom vrata kojih nitko ne može zatvoriti!* (3,8). Upućuje to obećanje Gospodin crkvi u Filadelfiji, ali i svakomu osobno. To je jedno od najljepših i najutješnijih obećanja Svetoga Pisma, iz usta proslavljenoga Gospodina. Svi smo u potrazi za vratima koja se ne zatvaraju, koja nitko više ne može zalupiti, svi tragamo za nadom onkraj vrata smrti, utječemo se Mariji – *Vratima nebeskim, koju zazivamo, živote, slasti, nado naša, zdravo!* Utješna riječ nade koja je kadra ispuniti i sivilo zimskih dana uskrsnom radošću.

Dani su u mjesecu studenom redovito zavijeni u maglu i sivilo. Magla i sivilo koji se spuštaju mjesecima na sjeveru Europe uzrokovan su depresivnih stanja i beznađa. Svi mi živimo od mnogih nadanja i očekivanja, velikih i malih, banalnih i značajnih. Pa premda živimo od mnogih nada, u konačnici svi živimo iz jedne velike i za jednu veliku nadu, naime, onu onkraj smrti. Svi žudimo za vratima koja se nikada ne će zatvoriti, upravo kao što obećaje Knjiga Otkrivenja. I tako nada onkraj smrti, nada u život vječni, nada proći jednom kroz *nebeske dveri*, Mariju kao vrata nebeska obećanje je koje nam veli da naš život ne svršava u praznini i besmislu. Psiholozi potvrđuju kako čovjek bez nade nije sposoban živjeti, a isto nam vele i filozofi. Ateistički filozof E.Bloch napisao je knjigu *Princip nade*, jer jedino uvjerenje da život i nakon smrti omogućuje da živimo i preživimo. Nama se kršćanima ta nada objavila u Isusu Kristu, u njegovoj smrti i uskrsnuću. On je Vrata koja nitko ne može zatvoriti. Pavlov spis Rimljanima natopljen je upravo nadom, a naslov enciklike Benedikta XVI. *Spe salvi – Nadom ste spašeni* uzeta je upravo iz toga spisa (8. poglavlje).

Od malih nogu treba nam netko tko će nas voditi za ruku, uvoditi i izvoditi, pokazivati put, otvarati prava, zatvarati kriva vrata. Marija je Hodegetria – S-nama-na-putu, Putokaziteljica.

Stare nam ikone prikazuju uskrsloga Gospodina s golemim ključem u ruci kojima otvara zasune smrti i vrata u život. Jedini on ima ključeve *Života, Smrti i Podzemlja* (usp. Otk 1,18), jedini on je Ključ u prostor života i svjetla. Riječ kako on ima ključ *Davidov koji otvara, i nitko više ne može zatvoriti*, upućena je zajednici u Filadelfiji (Otk 3,7,8), gdje se nalazilo svetište rimsko-glavog boga Jana (odatle i

mjesec 'januar'), zaštitniku dveri i vrata; božanstvo koje nosi u rukama ključeve prošlosti i budućnosti. Isus svojim uskrsnućem uzima te ključeve, on je odsada Ključar koji otvara sva vrata. Isusov Uskrs nije samo *happy-end* koji se tiče njegove sudbine. Uskrsnuće je konačno, završno otvaranje dveri nade u život.

Kad je riječ o vratima, treba progovoriti i o 'pragu'. Psalmist veli da *više voli biti na pragu doma Boga svoga, nego boraviti u odajama grješnika* (Ps 84,11). Uz vrata uvijek imamo i simboliku praga, prijelaza i prolaza, prekoračivanja, ali i zaustavljanja.

Prag povezuje i razdvaja, uvodi u novi prostor ili iz njega isključuje. Svi znamo što znači *otjerati nekoga s kućnoga praga*. Prag je simbol prijelaza izvana prema unutra, graničnik koji razdvaja profano i sveto, tržnicu od svetišta i kuće Božje.

Na portalima velebnih crkvenih zdanja, romanskim i gotičkim, imamo isklesane raznolike likove, mitska bića i razne nemani, lavove i himere, ali i svetačke likove poput Mihovila, Petra, Pavla, apostola i svetaca, ali poglavito Marijin lik, u nadsvođenu prostoru. Ti likovi straše i priječe nedostojnima prijelaz

preko praga svetišta. Oni su čuvari Svetoga. Nerijetko imamo Kristov lik koji poziva u svoje okrilje *umorne i opterećene*. Dakle, i otklon, odbijanje, ali i poziv te putokaz i obećanje sreće, mira i spokoja. Ulazak u svetište prati obred ('čišćenje i pranje svetom, blagoslovljenom vodom', znak križa kojim od sebe odbijamo nečiste sile i prizivamo blagoslov Oca, Sina i Duha Svetoga). Jer, „jedan je dan u predvorjima Gospodnjim bolji od tisuću drugih“ (Ps 84,11).

Od malih nogu treba nam netko tko će nas voditi za ruku, uvoditi i izvoditi, pokazivati put, otvarati prava, zatvarati kriva vrata. Marija je *Hodegetria* – *S-nama-na-putu, Putokaziteljica*. Oslovljavati, upućivati pravu životajnu riječ, tko će nam biti vrata, i od nas, ali i k nama. Isus je za sebe rekao: *Ja sam vrata ovcama!* (Iv 10,9) Trebamo nekoga tko će nam biti vrata, kroz koja

možemo kročiti svjetovima koji nam se otvaraju, ali i za 'zabavljene' svjetove. Jedincata riječ iz Isusovih usta glasi: *Ja sam vrata. Kroz me tko uđe, spasit će se: I ulazit će i izlaziti, i pašu nalaziti!* (Iv 10,9). Vrhunac je to biblijske simbolike i tematike spram vrata; te su Isusove riječi ispunjenje biblijskih misli o vratima.

Isus je Jedan i Jedincata koji nam jamči otvorena vrata koja nitko više pred nama nije kadar zabraviti, zasuniti. On je jamac sa svojom Majkom. Daleko više od svih mudrozboraca ovoga svijeta. On svoju riječ ozbiljuje, on iza svoje riječi sto-

je bitno za Isusa, on ne ugoni strah, ne prisiljava, nego nudi slobodu srca i duha.

Hodočasnici smo u životu. Žudnja židovskih hodočasnika bijaše Jeruzalem, zemaljski, sve do dana današnjega. Grad snova i čežnja. *Eto, noge nam već stoje na vratima tvojim, Jeruzaleme!* (Ps 122,2), moleći za mir u zidinama i pokoj u palačama, da bude mir u gradu, moleći za sreću svetoga Grada. Knjiga Otkrivenja nudi nam sliku *nebeskoga Jeruzalema*, s dvanaesterim vratima koja se nikada ne zatvaraju, jer ondje nema ni noći ni mraka, nego Vječno svjetlo. *Draža su mi vrata sionska, nego sve nastambe Jakovljeve* (usp. Ps 86,2). Znamo iz prošlosti što je značilo kad se uvečer zatvaraju gradske dveri. Znalo se tko je noću smio boraviti u gradu, a tko ne (Sjetimo se prakse u Dubrovnika u srednjem vijeku!). Ako bi netko okasnio, ostajao bi pred gradskim vratima i zidinama, bio bi bez zaštite, izložen hladnoći, razbojnicima, ali i divljim zvijerima. Tomu nema više ulaza. Tko bi zauzeo gradska vrata, osvojio bi i zauzeo grad.

Simbolika dvanaesterih vrata – širom otvorenih na sve strane – znamen je poziva svima bez razlike u Kristovo okrilje, pod Marijin plašt i zaštitu. Prije nego otvori Sveta vrata Sveti otac kuca na njih. *Otvorite se dveri vječne!* Imamo u Otkrivenju i drugu sliku, gdje Gospodin stoji pred našim vratima i kuca, željan unići k nama, s nama blagovati. *Tko čuje njegov glas i otvori mu, unići će k njemu i blagovati s njime. Ali i mi s Gospodinom* (usp. Otk 3,20). On nam dolazi ususret, dok mi istodobno kročimo prema Njemu. Traži od nas krajnju i trajnu budnost. *Blago onim slugama koje, kad Gospodin dođe, nađe budne, u molitvi* (usp. Lk 12,37). *Bdijte i molite*, Isusov je nalog u Getsemaniju, jer je *duh voljan, ali je tijelo slabo, malak-salo* (usp. Mk 14,38). On obećaje da će nas osobno poslužiti nađe li nas budne, spremne, u molitvi (usp. Lk 12,37). Marija nas na molitvu trajno poziva. U vremenu kad su dani kraći, kad idemo ususret Gospodinovu dolasku (vremenu došašća), poziv je još žurniji, aktualniji. Ponestane li ulja vjernosti, budnosti i molitve u nama i našim svjetiljkama, može se dogoditi da se zatvore vrata i ostanemo vani, kao one lude djevice iz Isusove prispodobne.

ISUS JE ZA SEBE REKAO: JA SAM VRATA OVCAMA! (IV 10,9) TREBAMO NEKOGA TKO ĆE NAM BITI VRATA, KROZ KOJA MOŽEMO KROČITI SVJETOVIMA KOJI NAM SE OTVARAJU, ALI I ZA 'ZABRAVLJENE' SVJETOVE. FENOMENALNA RIJEČ IZ ISUSOVIH USTA GLASI: JA SAM VRATA. KROZA ME TKO UĐE, SPASIT ĆE SE: I ULAZIT ĆE I IZLAZITI, I PAŠU NALAZITI! (IV 10,9) VRHUNAC JE TO BIBLIJSKE SIMBOLIKE I TEMATIKE SPRAM VRATA, TE SU ISUSOVE RIJEČI ISPUNJENJE BIBLIJSKIH MISLI O VRATIMA.

ji, svojim životom i križem to jamči. On jamči slobodu, mir i smirenje. Svijetom su prošli toliki lažni proroci obećavajući sreću, zavodili i lagali mnoštvima, a doskora su se očitovali kao zavodnici i praznovi koji su nudili opsjene i maglu. Isus je vrata ovcama i u ovčinjaku, u zajedništvo svetih, otkupljenih njegovom krvlju. I jedno

ŽIVOT U SJENI GROBOVA

SMRT - ČOVJEKOVO NEPONOVLJIVO ISKUSTVO

Potkraj liturgijske godine Crkva slavi svetkovinu Svih svetih i odmah potom spominje se Svih vjernih mrtvih. To je ujedno i kršćanski odgovor na pitanje smisla ljudskoga života naočigled njegove kratkotrajnosti, ali i ugroženosti različitim nevoljama i bolestima i na kraju iskustvom same smrti. Ima li taj život, unatoč svemu, svoj smisao i kako ga ostvariti? Slaveći svoje svece, Crkva podsjeća kako je i u kratkoći i prolaznosti zemaljskog života moguće ostvariti neprolazne i vječne vrijednosti koje životu daju smisao. A moleći za sve pokojne, sjeća se svih koji su još u procesu čišćenja i koji su potrebni naših molitava. Tako nas ta dva dana svake godine suočavaju s najozbiljnijim pitanjima koja su često potisnuta u drugi plan.

Ljudski život ispunjen je različitim iskustvima, od onih ugodnih do neugodnih, od radosnih do žalosnih, od sretnih do tragičnih. O svima njima možemo naknadno razmišljati i donositi svoje sudove. Neka bismo rado ponovili, a neka posve potisnuli iz sjećanja. Smrt je jedino iskustvo o kojemu čovjek ne može više razmišljati i suditi, a pogotovo ga ne može ponoviti. Ono je jedinstveno i neponovljivo zato što znači kraj života. I druga živa bića moraju jednom umrijeti, nestati, ali samo čovjek je svjestan svoje smrti i zato je ona za njega problem. Pred smrću je nemoćan, i to ne samo u smislu da je izbjegne, već i da nešto suvislo o njoj kaže. Zato se je lako složiti s tvrdnjom: „Moja je smrt jedina pustolovina koju ne bih želio komentirati.“ (F. Mauriac)

Na tamu koja nastupa poslije smrti svjetlo baca jedino vjera u Boga koji je vječan i koji nije stvorio život da ga jednom uništi, već da ga po tjelesnoj smrti preobrazi za život vječni. Zato naša smrt nije samo gorko iskustvo koje znači kraj zemaljskog života, već i velika tajna. Ako čovjek ne može ništa znati i reći o iskustvu vlastite tjelesne smrti, pogotovo ne može imati nikakvo iskustvo života koji očekuje poslije nje. „Htjeti naše ljudske pretpostavke produžiti s onu stranu groba, htjeti već sada u duši osjetiti ono što će nam tek smrt otkriti, čini mi se nije ništa drugo već nevjera preobučena

FRA IVAN
DUGANĐIĆ

NA TAMU KOJA NASTUPA POSLIJE SMRTI SVJETLO BACA JEDINO VJERA U BOGA KOJI JE VJEČAN I KOJI NIJE STVORIO ŽIVOT DA GA JEDNOM UNIŠTI, VEĆ DA GA PO TJELESNOJ SMRTI PREOBAZI ZA ŽIVOT VJEČNI. ZATO NAŠA SMRT NIJE SAMO GORKO ISKUSTVO KOJE ZNAČI KRAJ ZEMALJSKOG ŽIVOTA, VEĆ I VELIKA TAJNA.

u ruho vjere. Prava vjera govori: „Ne znam ništa o smrti, ali znam da je Bog koji je vječan moj Bog.“ (M. Buber)

BESMRTNOST DUŠE I USKRSNUĆE MRTVIH

Dok ispraćamo svoje mrtve, možemo slušati kako svećenik jednom govori o besmrtnosti duše, a drugi put o uskrsnuću mrtvih. To nije isto i ne može jedan izraz zamijeniti drugi. Biblija nam nudi sliku polaganog razvoja vjere s obzirom na besmrtnost života. U Starom zavjetu još uvijek nema neke preciznosti: besmrtnost se jednom odnosi samo na dušu, a drugi put na čitava čovjeka. To je više očekivanje spasenja nego precizno predviđanje stanovitog oblika čovjekove egzistencije poslije zemaljske smrti.

Starozavjetni vjernik ima svoje razloge za očekivanje da nakon tjelesne smrti mora doći nešto bitno. Prvo, Božja pravednost mora u onostranosti zadovoljiti ono što je u ovom životu bilo loše i nepravedno, gdje zločinci često trijumfiraju nad dobrima. Drugo, svemogući Bog stvoritelj života ne može dopustiti da smrt ima zadnju riječ i da uništi njegovo stvorenje. Ti teološki razlozi biblijskom su mudracu važniji od filozofskog pitanja, kako točno treba zamišljati besmrtnost vjernika.

Bog kao stvoritelj i gospodar života na kraju će posve pobijediti svako zlo, pa i smrt koja ugrožava čovjeka. Vjera u uskrsnuće mrtvih tek je polako sebi krčila put i izriječom je zasljedočena tek u mladim spisima Staroga zavjeta, a u Novom je zavjetu bitno obogaćena iskustvom Isusova tjelesnog uskrsnuća. Ono je najavljeno „velikim potresom“ na Isusovu grobu (usp. Mt 28,1-7), a uskrsli Gospodin obećava učenicima da će ostati s njima „sve dane do svršetka svijeta“ (Mt 28,20). Taj svršetak svijeta potom je u Knjizi Otkrivenja okičen vizijom „novog neba i nove zemlje“ (Otk 21,1). S pogledom na nebeski Jeruzalem, autor Knjige Otkrivenja dodaje kako će Bog stanovati među svojim narodom i kako će mu otrti svaku suzu s očiju, a smrti više biti ne će.

Tjelesno Kristovo uskrsnuće i uskrsnuće kršćana kao i konačna kapitulacija smrti pred svemoćnom Božjom ljubavlju – to je srž kršćanskog priznanja

Foto Dani

vjere. U svojoj enciklici *O kršćanskoj nadi* Benedikt XVI. naglašava da pomalo zagonetni izraz „vječni život“ ustvari cilja na stvarni život, na puninu života, za čime čezne svaki čovjek, ne znajući točno što bi to zapravo bilo. Kad bi se jednostavno nastavio ovozemaljski čovjekov život, koji je često mukotrpan, to bi moglo značiti pravo prokletstvo. Besmrtnost je poželjna samo kao nešto što čovjeka čini sretnim i blaženim.

Svoje razmišljanje o ljudskoj besmrtnosti Benedikt sažima ovim

riječima: „Istina i ljubav su nešto postojano što nam može dati i ispuniti život. Čovjek može živjeti vječno zato što je sposoban stupiti u odnos s onim tko daje vječnost. A to na što se u čovjeku veže taj odnos zovemo 'duša'. Duša dakle nije ništa drugo već sposobnost čovjekova odnosa prema istini, prema vječnoj ljubavi... Istina koja je ljubav, što znači Bog, čovjeku pruža vječnost, a budući da je u ljudski duh, u ljudsku dušu uključena i materija, stoga i materija u njemu (u Bogu) postiže

Tjelesno Kristovo uskrsnuće i uskrsnuće kršćana kao i konačna kapitulacija smrti pred svemoćnom Božjom ljubavlju – to je srž kršćanskog priznanja vjere.

svoje dovršenje po uskrsnuću tijela“. Prema tome, u obećanju uskrsnuća tijela obećano nam je puno više od besmrtnosti duše, jer čovjek je duhovno-tjelesno biće, pa u konačnoj proslavi treba sudjelovati i naše tijelo.

TEOLOGIJA UMIRANJA I SMRTI

U naše vrijeme ljudsko umiranje se znatno izmijenilo. Zahvaljujući napretku medicine, smrt dolazi sve kasnije. Prosječna životna dob znatno je produljena u odnosu na prošla vremena. To međutim traži i svoj danak: umiranje se uz pomoć modernih medicinskih aparata odgađa, ali zato zna biti vrlo bolno. Mnogi se ljudi stoga više boje umiranja nego smrti. A posljedica toga je sve veći broj onih koji žele umrijeti iznenada i bezbolno. Po tome se naše vrijeme bitno razlikuje od negdašnje duhovnosti za koju je bila tipična molitva svakog vjernika: „Od nagle i nepripravne smrti oslobodi nas, Gospodine!“ Razlika je doista velika. Dok je nekoć u vjerskom razmišljanju i ponašanju prevladavala potreba pripremiti se na

kako je nečija smrt došla samo zato što je netko zakazao u svom poslu. Pritom ostaje dojam da smrt nije sastavni dio života, već nešto životu protivno i neprijateljsko što, zahvaljujući nečijoj krivnji, u nj prodire i razara ga.

Naočigled takvog stanja rađaju se pitanja na koja bi kršćanska teologija morala tražiti prihvatljiv odgovor: Je li moguće tako prirodno i uvjerljivo govoriti o smrti i umiranju, da čovjek može shvatiti kako smrt ne prati život kao nekakvo strašilo, već kao dobar prijatelj, čija pratnja može biti napeta i poticajna da ozbiljno uzimamo u obzir tu osnovnu istinu našega života? Na to je već davno upozorio sveti Karlo Boromejski. Pozvao je nekog umjetnika da mu u čuvenoj milanskoj katedrali naslika sliku smrti. Nakon što je taj naslikao mračnu ženu s kosom u ruci, svetac mu je rekao: „Ne to! Naslikajte mi smrt kao Božjeg glasnika sa zlatnim ključem u ruci!“ Jer smrt doista jest ključ prema pravom životu.

PRAVO UMJIJEĆE UMIRANJA

Svoju smrt ne smijemo doživljavati kao izvanjski događaj koji moramo pasivno otrpjeti, već kao nešto

grijehu čovjek pokušava sebe zadržati sebi, umjesto da se u ljubavi daruje drugima. Okorjelost u vlastitom egoizmu i zarobljenost od vlastita ega, iz kojih se više ne možemo osloboditi, jesu „kazna“ za grijeh. Njih ne smijemo shvatiti kao nešto izvana od Boga nametnuto, već kao bolnu posljedicu pogrešnog ponašanja, promašena života. Točnije, posljedica grijeha nije činjenica naše smrtnosti, već iskustvo tog umiranja kao nečega protivna životu.

Polazeći od te negativne strane, lakše nam se postaviti pozitivno prema činjenici da moramo umrijeti. Na kraju života samo ćemo dovršiti to što je tijekom našega života predstavljalo osnovni smjer naše egzistencije: Koliko smo se odricali sebe, darivajući se u ljubavi drugima. Na kraju ćemo sebe posve

Svoju smrt ne smijemo doživljavati kao izvanjski događaj koji moramo pasivno otrpjeti, već kao nešto što je moguće slobodno prihvatiti i svjesno proživjeti. Smrt mora biti svjestan čin čovjekove slobode, koliko god je ona naša neizbježna sudbina.

susret s Bogom kao sucem, danas se naglašava umiranje dostojno čovjeka, čime se opravdava i eutanazija koja bi trebala skratiti neizdržive muke umiranja.

Vjerojatno se danas najveća promjena dogodila u tome što su umiranje i smrt za mnoge ljude postali gotovo nevidljivi, jer se više ne umire u kućama i stanovima, već u bolnicama i staračkim domovima, daleko od očiju posebno djece i mladih. S napretkom medicine toliko je poraslo očekivanje od liječnika i medicinskih aparata, da mnogi misle

što je moguće slobodno prihvatiti i svjesno proživjeti. Smrt mora biti svjestan čin čovjekove slobode, koliko god je ona naša neizbježna sudbina. Razumije se da je moguće tako govoriti o umiranju, samo ako čovjek uvijek ima smrt pred očima, ako mu ona ne znači posvemašnji kraj, već prolaz, ako mu ne znači potpuno razaranja egzistencije već njezinu preobrazbu, drugim riječima, ako vjeruje u uskrsnuće mrtvih. Vjera pak ne znači da ćemo strah od smrti protumačiti kao puku varku, već nam treba biti ohrabrenje naočigled onoga što nas s razlogom straši. Ona jača našu spremnost da se zaputimo u tamu, s pouzdanjem u to da taj put ipak vodi u život.

U tom svjetlu lakše je shvatiti i odnos smrti i grijeha. Grijeh nije ništa drugo već odbijanje, prijezir ljubavi. U

izručiti u ruke Boga ljubavi kojemu smo se već u mnogim pojedinačnim djelima ljubavi prema bližnjemu uvijek iznova predavali. A to smo činili u uvjerenju da upravo tako postizemo život. Time je i smrt polako gubila svoj zastrašujući karakter, Pavao će reći: svoj „žalac“. Kršćansko se umiranje događa polagano usred života, ne na njegovim rubovima, već tamo gdje je život najintenzivniji, u ljubavi. Umijeće umiranja ustvari je umijeće pravilna življenja, a to je opet umijeće ljubavi prema Bogu i čovjeku.

„VI STE ZORA NOVOG MILENIJA!“

Nikad ne ću zaboraviti tu slavnu propovijed na Mladifestu 2002. g., koju je propovjednik zaključio riječima: *Vi ste zora novog milenija!* Kako se ove riječi slažu s Gospinom zadnjom porukom na koncu prošlog tisućljeća: (...) *Preko vašeg 'da' za mir i odluke za Boga, otvara vam se nova mogućnost za mir. Samo će tako, dječice, ovo vrijeme-stoljeće biti za vas vrijeme mira i blagostanja...* (25.12.1999.)

GOSPA IMA PLAN. Božji plan, plan mira. *Jer ja znam svoje naume koje s vama namjeravam – riječ je Gospodnja – naume mira, a ne nesreće: da vam dadnem budućnost i nadu.* (Jr 29,11) Tako je Bog već govorio preko svoga proroka Jeremije. Bog nam daje novo – treće tisućljeće svoje milosti i otvara nam mogućnost da to tisućljeće postane tisućljeće mira! Nevjerojatno kolika nam je milost dana! Nevjerojatno kako je velika strpljivost Božja koja ne želi smrti bezbožnikove, nego da se odvрати od zloga puta svojega i da živi! (Ez 33,11) Zato Gospa kaže: (...) *preko vašeg 'da' za mir i vaše odluke za Boga otvara se nova mogućnost za mir!* Do nas je! Do naše volje! Do naše vjere! Do našeg obraćenja! Bog nama predaje budućnost svijeta! Bog daje svoj mir u naše ruke!

Sjetimo se Ninivljana, kojima je prorok Jona rekao: *Još četrdeset dana i Niniva će biti razorena.* (Jon 3,4) Što su oni radili? Oni su postili, molili i obratili se te tako promijenili sud Božji i njihovu sudbinu! Bog je odustao od svojega gnjeva i od svoje kazne. To je moć ljudske slobode i vjere! To je čudesna poruka Božje riječi za nas: naše srce je kadro micati srce i ruku Božju! Mi možemo kroz naše ponašanje promijeniti sud i plan Božji! Nevjerojatno! Sjetimo se Gospe na svadbi u Kani Galilejskoj! Vina nisu imali. Gospa zamoli Isusa da im pomogne, a Isus joj jednostavno kaže: *Još nije došao moj čas!* (Iv 2,4) Bog ima svoj plan, svoj raspored jer je *sve uredio po broju, utegu i mjeri* (Mudr 11,20). Tako je i Isus imao svoj određeni plan i čas kad i kako će se On objaviti svijetu. No, Gospine riječi i Gospin zagovor su promijenili Božji plan, tako da je Isus objavio svoju slavu čak i prije vremena! Zašto? Jer je Gospa *vjerovala!* Božji plan, Božja objava i Božja milost ne ovise o času, vremenu ili nepromjenjivoj sudbini, već jedino o našoj vjeri! Ne određuju zvijezde, vremena i kalendari Božje djelovanje, nego srca njegove djece jer „Božji čas“, tj. čas Božje objave i milosti počinje točno u tom trenutku kada mi počinjemo vjerovati. To je Gospina škola! To nas je Gospa naučila u Kani Galilejskoj i to je poruka koju nam sam Gospodin govori: *Neka ti bude kako si vjerovala!* (Mt 8,13)

FRA PETAR KOMLJENOVIĆ

Shvaćajući ovu lekciju, tj. shvaćajući da je vjera djece Božje jača i od vremena i od sudbine, naprotiv – i od Zloga i vlasti tame u svijetu, shvaćamo milost i nadu koju nam Bog daje u ovom novom mileniju! Bog nam želi dati novo vrijeme mira, novo „proljeće“, kako je Gospa prije točno 16 godina rekla: (...) *S vama želim obnoviti molitvu i pozvati vas na post, koji želim prikazati svome sinu Isusu za dolazak novog doba, doba proljeća. U ovoj jubilarnoj godini su mi se mnoga srca otvorila i Crkva se obnavlja u Duhu...* (25.10.2000.) I zato nas Bog treba. On treba našu vjeru, naše obraćenje i našu suradnju! Kao što je Isus došao kroz Mariju na ovaj svijet, tako želi Bog danas darovati svijetu svoju milost samo *kroz nas!* On želi da mi postanemo apostoli njegove milosti i zrake njegove svjetlosti: *Apostoli moje ljubavi, vi koji molite, žrtvujete se, ljubite, ne sudite, vi idite i širite istinu, riječi moga Sina, Evanđelje, jer vi ste živo evanđelje, vi ste zrake svjetlosti moga Sina.* (2.10.2016.)

Što ima ljepše od ovoga? Biti svjetlost i mir Božji u ovom tamnom svijetu! *Vi ste svjetlo svijeta!* (Mt 5,14) Ako ostajemo u Isusu, ako surađujemo s njegovom milošću, ako molimo, ako se žrtvujemo za njegovo Kraljevstvo, ako ne osuđujemo grješnike već ih ljubimo i zajedno s Gospom zagovarimo pred Bogom, onda ćemo širiti njegovo evanđelje, evanđelje života i mira. *Mir vam svoj dajem, obećava nam Isus (Iv 14,27). Mir koji dolazi kroz post i molitvu, kroz svetu misu i ispovijed, kroz Bibliju, žrtvu, kontemplaciju i djela ljubavi. Prosvijetljeni s tim mirom postajemo „zrake Isusove“, zrake božanskog Sunca. Koja milost! Koji dar! Koja nada! Hoćemo li ovo shvatiti? Hoćemo li ovo izvršiti? Hoćemo li pomoći Bogu spasiti ovaj svijet? Do nas je, dakle, hoćemo li biti zrake novog proljeća! Dana nam je ta velika mogućnost! To je zapravo međugorska milost i karizma! Kao što Marija ne odustaje vjerovati u nas, tako ni mi ne odustajmo vjerovati u nju i u njezina Sina, nego spojimo svoju vjeru i zrake naše ljubavi u jednoj velikoj euharistiji i Crkvi! Budimo svjetlo svijeta! Budimo mir svijeta! Budimo zaista po Kristu, u Kristu i s Kristom *zora novoga milenija!* Amen. Aleluja!*

FRA MARINKO
ŠAKOTA

MEĐUGORJE I POZIV NA MIR

Neki su ljudi hvalili hrabrost jednog svećenika zato što je prihvatio Međugorje nasuprot nekima koji Međugorje ne prihvaćaju. „Ne radi se o mojoj hrabrosti nego o nevolji svijeta!“ odgovorio je svećenik. „Svijet je u nevolji, u nemiru, a Međugorje pokazuje smjer prema miru. To je razlog zašto Međugorje smatram važnim.“

Zaista, toliko je nemira i njihovih uzroka od početka Gospinih ukazanja do danas da ih je sve teško nabrojiti: vrijeme komunističke represije, rat u Hrvatskoj, BiH i drugim okolnim zemljama, diktatura relativizma, poljuljane kršćanske vrijednosti i sve veća nejasnoća što su prave, a što krive vrijednosti, izgubljeni mir u tolikih mladih nakon konzumiranja droge, alkohola, prijetnje sukobima i ratovima među državama i narodima, nesigurnost zbog gubitka zaposlenja, izgubljeni mir među bračnim drugovima, nemiri zbog rana iz prošlosti i zbog nemoći praštanja, poljuljani mir zbog iznenadne bolesti ili smrti drage osobe, razne situacije koje uzrokuju stres i toliki drugi...

Zbog svih navedenih i mnogo navedenih razloga mir je jedna od najvećih potreba i čežnji ljudi u vremenu u kojem živimo. Zbog toga je ova tema i aktualna i iznimno važna da o njoj želimo razmišljati kroz sljedeće razdoblje. Činit ćemo to uz pomoć tekstova fra Slavka Barbarića, čiji je stav da je fenomen *Međugorje* „najjači poziv na mir i najustrajniji proročki izazov u modernom svijetu“.

U čemu se po fra Slavku sastoji ta jačina Međugorja kao puta k miru?

Fra Slavko polazi od činjenice da „Marija nije jedina u ovom svijetu koja poziva na mir.“ Postoje, dakle, i drugi pozivi na mir. „Njezin poziv, međutim, ne suprotstavlja se njihovim pozivima, ali je možda njihovo ispunjenje i ovlaštenje.“

Snaga *međugorskog* poziva na mir je u Mariji. „Ona je Majka i kao

Mateo Ivanović

KAKO PRONAĆI MIR?

Izraelski se narod u svojoj povijesti uvijek iznova suočavao s opasnošću da zaboravi što je Bog za nj učinio, što je neminovno imalo loše posljedice za njegovu sadašnjost i budućnost. Zato ga je Bog pozivima „Sjeti se, Izraele!“, odnosno „Ne zaboravi, Izraele!“ uvijek iznova budio iz zaborava. Sjećanje na prošlo unosilo je svjetlo na maglovite staze na kojima se Izrael često nalazio. To mu je vraćalo snagu kada je izmoren i obeshrabren padao i resignirano pomišljao da ne može dalje. Sjećajući se iskustava prijašnjih naraštaja i riječi Bogu i s Bogom je sve moguće, s drukčijom sviješću i odlučnijim koracima nastavljao je izraelski narod svoj hod. U tom istom duhu i s istom sviješću želimo se i mi u sljedećih nekoliko brojeva Glasnika mira sjećati jednog iznimnog čovjeka – fra Slavka Barbarića. Sjećanje na fra Slavka i njegove misli naše je buđenje i osvjetljavanje naših životnih staza. U ovom broju Glasnika mira započinjemo s fra Slavkom razmišljati o miru u kontekstu međugorske duhovnosti.

majka ne može mirno gledati sve nemire koji su se kao razarajuća bujica sručili i uništavaju pojedince, brakove, obitelji, mlade, Crkvu i svijet. Ona želi zaustaviti ovu nemirnu razjarenu rijeku nemira.“

Na tom putu do mira u svijetu Marija ne želi biti sama. Želi ga ostvariti uz pomoć ljudi koje naziva *dragom djecom*. Zbog njih je u Međugorju otvorila školu molitve u kojoj ih ona, Kraljica Mira, poučava kako pronaći mir i kako biti ljudi mira.

Međugorje na mir gleda cjelovito. Pojam je to koji uključuje i vanjstini i nutrinu, odnose među ljudima i narodima, ali i čovjekov odnos prema stvorenjima (prirodi). Do mira se ne dolazi čekajući da drugi načine prvi korak. U postizanju mira na

prvom mjestu nije stvaranje izvanjskog mira nego je to „najprije poziv na nutarnje iscjeljenje, a zatim iscjeljenje odnosa u obiteljima, u Crkvi i u cijelom svijetu. Ovaj mir uključuje i odnos čovjeka prema prirodi.“

ČOVJEK - NEMIRNO BIĆE U ČEŽNJI ZA MIROM

Iako želje za mirom čovjek nije uvijek svjestan, ona je nedvojbeno „najdublja želja njegova srca“ upisana u dubine njegova bića. „Čovjek u sebi nosi duboku čežnju za ostvarenjem samoga sebe. To svoje ostvarenje čovjek neprestano traži i ono što traži može se izraziti riječju: Čovjek je biće koje teži za mirom. Stoga se bez dvojbe može kazati da je čovjekov dom tamo gdje nađe ‘svoj mir’.“

Ponekad se javlja pitanje što se događa s čovjekom koji je odlutao od Boga, koji ne ide u crkvu, ne moli ili koji čini zlo. Je li u njemu nestalo čežnje za mirom? Fra Slavkov je odgovor da se nitko, „nikada i nigdje ne može odreći čežnje za mirom, ljubavlju, pravednosti, milosrdem, praštanjem.“ Nemir u ljudima i među ljudima ne znači da su se ti ljudi odrekli mira. „Što je manje mira, to je više krikova za mirom. „Svakom čovjeku je, dakle, „dana želja za mirom. Ona je ukorijenjena u dubini svakog srca i ostaje neizbrisiva. Nitko i ništa ne može čovjeku izbrisati (mir) i sve što čini, čovjek čini upravo da ima mir.“

Svijet u kojem čovjek živi, sa svim što mu nudi, ne može do kraja utažiti čovjekovu žeđ za mirom. U tome se čovjek razlikuje od životinje. Mir je stvarnost čovjekova duha i jedino su duhovne stvarnosti u stanju utažiti tu žeđ za mirom. „Da bi doživio mir i ostao u ‘svom domu mira’, moraju biti zadovoljene sve razine čovjeka, tj. razum, slobodna volja, duh i duša.“

Želja za mirom u čovjeku se javlja ne samo u ratovima nego uvijek. „Ne možemo ni shvatiti koliko je danas uzdača za mirnim jutrom, mirnim danom, mirnim snom.“ Unatoč tome čovjekovo ponašanje je paradoksalno: Ne ostvaruje mir koji toliko želi, nego stvara i upada u nemire koje ne želi. „Čovjekovo srce se ne može umoriti želeći mir i toliko ga želi da se može odlučiti sebi ga oduzeti upotrebljavajući sva sredstva (a i rat se događa u toj logici traženja mira!).“

Mir je oduvijek bio ne samo najdublja čežnja ljudskoga srca nego „i najveća potreba današnjega svijeta“. Mnogi bi sve što imaju dali za malo mira. „Mir je potrebniji nego zdravlje, nego obiteljski dom, nego sloboda. Jer, biti bez blagoslova ljubavi i mira, znači biti slijep za ono što imamo, i biti nesretan u onome što imamo, a to je gore nego ne imati. Koliki su ljudi po svijetu i zdravi i imaju sve, ali su izgubili mir i nesposobni su za ljubav te trpe mnogo, razarajući svoj život i živote drugih.“

Činjenica čežnje za mirom koja vrijee u svakom čovjeku navodi fra Slavka na pitanje o porijeklu te želje.

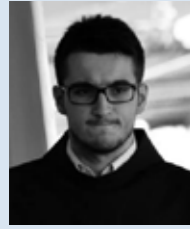
Snaga međugorskog poziva na mir je u Mariji. „Ona je Majka i kao majka ne može mirno gledati sve nemire koji su se kao razarajuća bujica sručili i uništavaju pojedince, brakove, obitelji, mlade, Crkvu i svijet. Ona želi zaustaviti ovu nemirnu razjarenu rijeku nemira.“

„Je li čovjek prognanik koji je nekad davno izgubio ‘dom mira’ i nastoji ga uz sve uvjete pronaći ili mu je u srce usađena čežnja za mirom koji nadilazi sva obećanja koja mu svijet u kojemu živi nudi?“

Odgovor se naslućuje u biblijskom izvještaju o čovjekovu stvaranju i grijehu. Raj je život s Bogom. To je čovjekov dom. U tom domu čovjek ima mir. Prekinuvši odnos s Bogom, čovjek gubi svoj dom, a time i mir. Otada postaje prognanik, lutalac i tražitelj mira. „Prema biblijskom izvještaju, čovjek je razapet između sjećanja na život u raju i unutarnje potrebe za konačnim ulaskom u mir...“

Svijet u kojem čovjek živi, sa svim što mu nudi, ne može do kraja utažiti čovjekovu žeđ za mirom. U tome se čovjek razlikuje od životinje. Mir je stvarnost čovjekova duha i jedino su duhovne stvarnosti u stanju utažiti tu žeđ za mirom. „Da bi doživio mir i ostao u ‘svom domu mira’, moraju biti zadovoljene sve razine čovjeka, tj. razum, slobodna volja, duh i duša.“

Koliko god čovjek tražio i nalazio mir u tijeku ovozemaljskog života, taj mir je tek predokus vječnoga mira. „Iako je želja za mirom duboko ljudska i iako je nada opravdana, ipak se moramo pomiriti s činjenicom da će konačni mir nastupiti tek s onu stranu života, kad nas Bog mira uvede u svoj vječni mir. Dotle nam ostaje neprestana borba protiv zla i grijeha i njihovih posljedica.“

FRA GORAN
AZINOVIĆ

ZAISTA, KAO DA SU SVE KLUPJE SVIJETA POSLOŽENE OVDJE – U DVORIŠTU MEĐUGORJA. U DVORIŠTU MAJKE. KAO DA IH JEDINO OVDJE NIKADA NIJE VIŠAK, VEĆ NAPROTIV, MOŽE IH BITI SAMO MANJAK. U MEĐUGORJE SU ONE KAO LEPEZA PREMA NEBU RAŠIRENA. LEPEZA ZEMLJE. LEPEZA KOJA SVIJET OSVJEŽAVA NOVIM DUHOM.

MEĐUGORSKE KLUPJE

PRIGODOM POSJETA NJE-MAČKOG KNJIŽEVNIKA I NOBELOVCA GÜNTERA GRASSA ZAGREBU, JEDNE SU GA LOKALNE NOVINE ZAMOLILE ZA INTERVJU. Grass je ponudu prihvatio, ali uz određeni uvjet. Kako se prilika razgovarati s nobelovcem ne pruža svaki dan, redakcija novina bila je spremna prihvatiti svaki njegov zahtjev. U hotelu u kojemu je nobelovac odsjeo šalju novinara kako bi dogovorili detalje oko intervjua, ali i iznos novca koji će, pretpostavljali su, zahtijevati. U današnjem svijetu sve se plaća, pa zašto bi razgovor s nobelovcem bio izuzetak!? Kako je

intervju sa sugovornikom ovakvog renomea za sve medije stvar prestiža, bili su spremni „odriješiti kesu“. U pitan od novinara o kojem se uvjetu za razgovor s njim radi, Günter Grass je odgovorio: „Zahtjev je jednostavan, želim s vama razgovarati na klupi. Ne volim voditi razgovore u zatvorenom prostoru, volim biti na otvorenom i sjediti na klupi. Klupa je mjesto gdje sam kao student pročitao najviše knjiga, a također je i mjesto s kojeg sam promatrao ljude koji su kasnije ulazili u moje knjige i romane. Klupa me je naučila slušanju i gledanju. Ona je zapravo mjesto s kojeg izrastaju maštoviti i slobodni

ljudi. Stoga, upravo da bi bio maštovit i slobodan, molim vas – odvedite me na klupu i na njoj ćemo napraviti razgovor.“ Novinar je jednostavnim i tako lako ostvarivim zahtjevom bio jako iznenađen. Dakle, za razgovor s Günterom Grassom dovoljna je eto – samo jedna obična klupa.

Hodali su već neko vrijeme gradom, ali... klupe nigdje! I tako jednostavan uvjet najedanput postade nerješiv problem.

I zaista, ogledajmo se i mi oko sebe. Primjećujemo li negdje u blizini klupu? To mjesto odmora, susreta i sjećanja, postalo je, čini se, suvišan detalj u prostoru u kojemu živimo.

Kad čovjek sjedne u međugorsku klupu, jedino što pred sobom vidi je oltar. Zato mnogi jutrom, a i noću dolaze da sjednu i motre mjesto na kojem se svaki dan slavi misa. Možda u tome i jest privlačnost međugorskih klupa. Ne možda, već sigurno jest. Njihova privlačnost i snaga je upravo u tome – što svaka gleda prema oltaru i Kristu.

Koliki su samo u tim klupama promijenili svoj život i izišli iz „škole ljubavi“ kao novi ljudi. Kolika su poznanstva mladih za vrijeme festivala nastala u tim klupama. I danas postoje prijateljstva koja svjedoče o jednom ljetu, zanosu, pjesmi i slavljenju Božje ljubavi. Mnoge su razlomljene obitelji upravo u tim klupama iznova doživjele snagu zajedništva jer „U toj klupi otac me je prvi put zagrlio“; „U toj klupi moj muž je prvi put nakon deset godina svađe u braku rekao da me voli“; „Svoju sam ženu i svoga sam muža upravo upoznala među tim čudesnim klupama.“

Međugorske su klupe mjesta mira, susreta, odmora, pomirenja i novog života.

Eto, kako obične klupe, danas tako suvišan detalj u prostoru, mogu biti izvor čudesnih priča i novih početaka. Zorno to dokazuju ove međugorske u koje se svi tako rado vraćamo. Zato, dragi prijatelju, dođi i sjedni u školu ljubavi, jer nikad ne znaš, možda stranac koji sjedne do tebe i nije stranac. Možda ga prepoznaš.

Međugorske su klupe mjesta mira, susreta, odmora, pomirenja i novog života.

Uz brojne vernike iz cijelog svijeta susretu su nazočili: Bečki kardinal Christoph Schönborn, Ivan Dragičević, Jelena Vasilj, Juan Manuel Cotel. Poseban naglasak ovoga molitvenog skupa bio je na kriznim regijama u svijetu i onima koji u njima trpe.

„Mi smo zaista jedna obitelj, jedna molitvena zajednica, jedna živa crkva, crkva moliteljica, crkva koja se odaziva na poziv, crkva koja živi evanđelje, crkva koja prihvaća ono što naša Majka od nas traži.“, rekao je Ivan.

Jelena Vasilj govorila je o Gospinoj želji da vjernici zajedno mole. „Vjernici koji su prihvatili poziv kraljice mira počeli su formirati molitvene skupine na svim kontinentima. Tako u našem vremenu daju odgovor na Isusove riječi: „Jer gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima“ (Mt 18,20). P. Francisco je govorio o župnoj crkvi po svemu nalik međugorskoj i kako su međugorski događaji podarili velike duhovne plodove latinoameričkoj zemlji iz koje dolazi Juan Manuel Cotel, režiser filma „Mary's Land“ svjedočio je kako su ga upravo Gospina ukazanja u Međugorju nadahnula da napravi film o Božjem djelovanju preko Gospinih ukazanja.

Na kraju je kardinal molio za Papu Franju: „Posebno molite za Svetog Oca. Boli me da ima toliko neprijatelja. Zato vas posebno molim za strpljivu i vjernu molitvu za našeg Svetog Oca. Puni vjere molimo Gospu da usliša naše molitve.“

Ivan je, nakon ukazanja kojeg je taj dan imao, nazočnima prenio Gospinu poruku. „Drago djeco! Danas vas želim na poseban način pozvati da se molite za sve ljude koje pate, za sve koje su na putu križa i trpe bol. Pozivam vas da se za njih molite kako bi prihvaćanjem križa došli do ljubavi. Hvala, draga djeco, da ste se i danas oduzvali mom pozivu.“

Molitva za mir u Beču

I OVE JE GODINE BEČKA KATEDRALA SVETOG STJEPANA BILA PREMALA DA PRIMI SVE ONE KOJI SU PRISTIGLI NA TRADICIONALNI MOLITVENI SUSRET ZA MIR. Geslo ovogodišnjeg molitvenog susreta bilo je: „Poruka za tebe“.

Kroz cijelo vrijeme ovoga susreta liturgijska su čitanja kao dah Svetog Duha lebdjela nad molitvenim skupom. Tekstovi iz Knjige o Jobu, koja kao ni jedna druga govori o ljudskoj patnji, bili su tema i homilije kardinala Christoph Schönborna.

„Kolik samo patnju Job mora izdržati. I mi često kažemo: „Ne mogu više! Previše je! Koliko je samo prigoda u današnjem svijetu kad poželimo zavapiti: Gospodine, previše je! Knjiga o Jobu nije poziv je da maknemo pogled nego upravo da promatramo, budemo budni i strpljivi. Tako se naše srce priprema i sve više nalikuje Njegovom. Strpljenje nam je danas potrebno. On koji je strpljiv s nama, zna zašto to zahtjeva – to se odnosi i na Međugorje.“

Na kraju je kardinal molio za Papu Franju: „Posebno molite za Svetog Oca. Boli me da ima toliko neprijatelja. Zato vas posebno molim za strpljivu i vjernu molitvu za našeg Svetog Oca. Puni vjere molimo Gospu da usliša naše molitve.“

Ivan je, nakon ukazanja kojeg je taj dan imao, nazočnima prenio Gospinu poruku. „Drago djeco! Danas vas želim na poseban način pozvati da se molite za sve ljude koje pate, za sve koje su na putu križa i trpe bol. Pozivam vas da se za njih molite kako bi prihvaćanjem križa došli do ljubavi. Hvala, draga djeco, da ste se i danas oduzvali mom pozivu.“

Priradio: Christian Stelzer

SVETIŠTE

PREMA OPĆEM ZAKONIKU KANONSKOGA PRAVA (1)

Neka se u svetištima obilnije pružaju vjernicima sredstva spasenja, revno naviješta Riječ Božja, prikladno unaprjeđuje bogoslužni život, osobito euharistijskim i pokorničkim slavljem, i neka se njeguju odobreni oblici pučke pobožnosti. (kan. 1234, § 1)

UVOD

U Starom zavjetu svetište bi bilo mjesto gdje je Bog prisutan, šator sastanka (Levitski zakonik 16,16) ili unutarnji dio u hramu koji je rezerviran kao tabernakul u Jeruzalemskom hramu ili Jeruzalemski hram kao građevina. U Psalmu 114,2 čitamo: „Judeja mu posta svetište, a Izrael kraljevstvo njegovo. Bog prebiva u Božjem narodu, Bog je svetište u svom narodu (Iz 8,14). U Novom zavjetu, u prenesenom značenju, Crkva je hram gdje Bog posebno prebiva (usp. Ef 2,21; 1 Kor 3,16); Bog prebiva u svakom vjerniku (Rim 8,11). Krist, vrhovni svećenik, snagom svoje krvi ušao je u svetište na nebesima

FRA JURE BRKAN

i „kao bogoslužnik Svetinje i Šatora istinskoga što ga podiže Gospodin, a ne čovjek“. (Heb 8,2)

U Zakoniku kanonskoga prava pod svetištem podrazumijevamo crkvu ili neko posvećeno mjesto gdje vjernici na poseban način iz pobožnosti u velikom broju dolaze kao hodočasnici (kan.1230).

Prije Zakonika Katoličke Crkve iz 1983. crkveno-pravnu definiciju svetišta nismo imali. Pravna nauka o svetištima nije bila zastupljena ni u Dekretalima, ni u Dekretalistima, ni u nauci pojedinih klasičnih kanonskih pisaca. Istini za volju, u Zakoniku iz 1917. imamo govor o hodočašćima (kan. 2313), o bazilikama (kan.

1180), o kaptolskim crkvama (393, §1), o katedralnim crkvama (1165,§3), o župnim crkvama (kan. 609, §3, 774; 1165,§3, 1186, br. 2, 2272, br. 2), ali još nemamo posebnu legislativu o pravnom pojmu svetišta do godine 1956., kada je Kongregacija za sjemeništa odgovorila da je svetište sveto mjesto ili crkva koja je određena za božanski kult, što su ga vjernici, zbog posebnog razloga pobožnosti uzeli kao cilj hodočašća s nakanom da u njemu traže milosti i vrše zavjete.² Današnju pravnu definiciju svetišta imamo u Zakoniku iz 1983. (kan. 1230). Posebno je papa Pavao VI. uvidio da treba ispuniti tu pravnu prazninu i da svetište treba pravno definirati.

Nakon II. vatikanskog sabora govor o svetištima našao je mjesto u Općem zakoniku kanonskog prava iz 1983. godine. U tom Zakoniku govor je „o svetištima“ crkveni zakonodavac postavio u četvrtu knjigu Zakonika – „Posvetiteljska služba Crkve“ nakon sakramenata (prvi dio), drugi čini božanski kult (drugi dio), u treći dio stavio je sveta mjesta i vremena – „Svetišta“ (kan. 1230-1234). U tih pet kanona određeno je: a) pojam ili definicija svetišta (kan.1230), b) narodno i međunarodno svetište (kan. 1231), c) statut određenoga svetišta (kan. 1232, § 1-2), d) povlastice (kan. 1233), e) pastoral u svetištu (kan. 1234, § 1-2).

Svetišta i hodočašća pripadaju pastoralnoj djelatnosti Crkve kojom ljude posvećuje Bogu i njihov intimni odnos s transcendentnim Stvoriteljem kojemu su usmjerene sve stvari. Posebno posvećenje vjernika Kristu s Bogorodicom (najviše je svetišta posvećeno Bogorodici) ili sinovstvo Božjega naroda s Majkom Božjom i Majkom Crkve – Božjega naroda. Na hodočasničkim mjestima ili svetištima vjernici dobivaju onu duhovnu snagu koja im pomaže da vjernije žive svoje krštenje. U svetištima ili „svetim mjestima“ posebno se očituje milosrdni Bog. Kroz susret s Bogom na posvećenu mjestu ili u svetištu kršćanin doživljava svoje biti s Bogom i religiozno osjeća da se zajedno s drugima, posebno s hodočasnici, trajno zavjetuje i predaje Bogu na jedan izvrsniji način. Kršćanin se u svetištima osjeća dijelom Božjega naroda jer u svetišta hodočasti s Isusom, Marijom i s hodočasnici kao vidljivim Božjim narodom. Vidljiva Crkva Božja posebno se očituje na hodočasničkom putu na ovoj zemlji.

SPONTANO HODOČAŠĆENJE U SVETIŠTE

Posebna posvećena mjesta ili crkve u Kristovoj Crkvi nalazimo već od prvih godina kršćanstva, a posebno je poznato hodočašće na grobove kršćanskih mučenika. Takva hodočašća iz osobite pobožnosti usko su povezana uz pučku pobožnost. Tako u ranoj crkvenoj povijesti imamo hodočašća u Svetu zemlju, posebno nakon godine 326. kada je sv. Jelena pronašla Isusov križ i započelo se hodočastiti Isusovu križu. Prva svetišta, što je i razumljivo, najprije nalazimo u Svetoj zemlji. Uz hodočašćenje Isusovu križu imamo također i hodočašćenje u bazilike Isusova rođenja i Uzašašća.

Nakon Svete zemlje vjernici hodočaste u rimske katakombe te na grobove prvaka apostolskih Petra i Pavla. U srednjem vijeku (od X. stoljeća) vjernici posebno hodočaste svetomu Jakovu u španjolsko svetište sv. Jakov u Composteli, ali i prije toga od god. 663. imamo svetište u Monte Garganu u Italiji. U srednjem je vijeku već poznato svetište u Loretu koje postaje dijeceza 5. studenoga 1585. godine. Papa Inocent XII. 5. kolovoza 1698. osniva Loretsku kongregaciju koja posebno upravljaju svetištem. Ta je kongregacija bila sve do 1908. godine. Nakon toga osnivaju se svetišta u Lourdesu, Pompejima, sv. Nikola u Baru (Italija), sveti Franjo u Asizu, sv. Ante u Padovi, kao i marijanska svetišta Guadalupe, Czestochowa, Lurd i Fatima. Danas su posebna svetišta rimske bazilike: S. Pietro, S. Paolo, S. Giovanni in Laterano, S. Maria Maggiore, S. Lorenzo izvan zidina Rima.

Spomenimo i neka svetišta u Hrvatskoj: u Mariji Bistrici, svetište Aljmaš, Solin, Vrpolje, Vepric (blizu Makarske), franjevačko svetište u Sinju, na Visovcu, Trsatu. Što se tiče Međugorja, mnogi ga nazivaju svetištem, ali istini za volju Međugorje još nema službenog priznanja mjerodavne crkvene vlasti da se uopće može nazivati svetište.³ Naše razmišljanje o svetištima ne bavi se pitanjem autentičnosti ukazanja Gospe u Međugorju, već prvenstveno promatramo svetišta kao mjesta hodočašća. Govor o autentičnosti ukazanja Gospe u Međugorju razlikujemo od govora o svetištu u Međugorju. I za pravno priznanje svetišta kao i za teološko priznanje ukazanja nužno je očitovanje mjerodavnoga crkvenog autoriteta.

POJAM ILI DEFINICIJA SVETIŠTA

Pravni pojam ili prvu službenu definiciju svetišta crkveni je zakonodavac donio tek u Zakoniku iz 1983. godine u kan. 1230. u kojem čitamo: „Nazivom svetište označuje

se crkva ili drugo posvećeno mjesto kamo mnogobrojni vjernici, iz osobite pobožnosti, hodočaste s odobrenjem mjesnog ordinarija.“ Dakle, za svetište se traži:

a) Neka crkva ili neko drugo posvećeno mjesto kamo mnogobrojni vjernici, iz osobite pobožnosti, hodočaste. Dakle, treba biti neko posvećeno mjesto⁴ gdje hodočaste mnogobrojni vjernici. U svetištu se treba držati liturgijskih propisa kao i pučke pobožnosti. U svetištima se posebno časte svete slike, kipovi, grobovi pojedinih svetaca te otajstva Blažene Djevice Marije: rođenje, uzašašće, navještenje, itd.

b) Da bi neko posvećeno mjesto bilo svetište, traži se odobrenje mjesnog ordinarija. Dakle, da bi neku crkvu ili posvećeno mjesto smatrali svetištem, nije dovoljan samo to što tu hodočasti veliki broj vjernika, nego se za svetište traži također i odobrenje mjesnog ordinarija. To se odobrenje ne traži uvijek, npr. ako se radi o nekoj staroj tradiciji ili nekom starom posvećenom mjestu gdje od davnine (preko stotinu godina) mnogobrojni vjernici hodočaste iz osobne pobožnosti.

Gledajući čisto pravno, ne bi za takva stara mjesta trebalo odobrenje mjesnog ordinarija. Takva su mjesta gdje vjernici hodočaste više od stotinu godina. U svetištima se ponajprije njeguju pučke pobožnosti (hodočašće, krunica, put križa), i sl. Procedura je sljedeća: odobrenje mjesnog ordinarija, odobrenje mjerodavne Biskupske konferencije i eventualno Svete Stolice.

Izvorni znanstveni članak objavljen 2016. u: *Služba Božja: liturgijsko-pastoralna revija*

U sljedećem broju: *Definicija i statut svetišta*

1 Usp. L. H. ACEVEDO, Santuario (Sanctuarium), u: Nuovo Dizionario di diritto canonico (a cura di: Carlos Corral Salvador), San Paolo, Milano, 1993., str. 954 – 955.

2 G. GRACCO, Tra santi e santuari, u: RAZNI AUTORI, Storia vissuta del popolo cristiano, Torino, 1985., str. 262. Usporedi: Odgovor Svete kongregacije za sjemeništa, 8. veljače 1956. godine: „Excmo Domine: Cum Summus Pontifex peculiari quinque Emorum cardinalium Congregationi dubia quaedam ad Seminarium spectantia concredidisset examinanda quorum unum respiciabat Sanctuarium quoddam adnexum domui religisae exemptae, utrum numpe tributo pro Seminario de quo in can. 1356 C. I. C. esset obnoxium...“ Dakle, redovnička kuća, iako je u njoj sjemenište, obvezna je davati prerez za sjemenište „tributo pro seminario“, osim ako nema drugih prihoda, u tom je slučaju izuzeta od davanja prireza iz kase svetišta za sjemenište (5 %), itd.

3 Neki su naši biskupi već slavili hodočasničku misu u Međugorju 1991. Biskup Franjo Komarica je na večernjoj hodočasničkoj misi izjavio da dolazi „u ime svih biskupa BK... i biskupa Žanića, a biskup Žanić sa sarajevskim biskupom sudjelovao je u hodočasničkoj misi.“ Štovanje je, dakle, priznato, zato mislim da bismo, blago rečeno, mogli smatrati već indirektnim priznanjem Međugorja (ne dokumentom) kao hodočasničkom mjestu u kojemu se posebno slavi Bogorodica, pod nazivom Gospa Međugorska. Vidi: K. JOLIĆ, Štovanje u Međugorju - priznato?, u: Marija, 11/1992, str. 332-335. O Međugorju treba imati u vidu, dvoje: 1. još nemamo službeno crkveno priznanje svetišta i Gospinih ukazanja nekim teološkim odnosno pravnim dokumentom, i 2. tko treba priznati svetišta: dijecezanski biskup u Mostaru ili netko drugi? Je li Međugorje biskupijsko, nacionalno ili međunarodno? Po našem sudu svetište je Međugorje nadišlo značenje biskupijskog ili nacionalnog svetišta, ono je zaista postalo *via facti* međunarodno i kao takvo trebala bi ga priznati Sveta Stolica, uvijek, imajući u vidu, dakako, stav dijecezanskoga biskupa u Mostaru. U takvim slučajevima Sveta Stolica već zna što joj je činiti. Za sada nam treba vjera u Crkvu, nada i strpljenje. Isus Krist iz Petrove lađe-Crkve poučava narod te posredstvom svoje i naše Majke može činiti također i čudesa. Kada će Crkva prepoznati nadnaravnost događanja u Međugorju? Nije nam poznato! Do tada držimo se uputa mjerodavnoga crkvenog autoriteta i članka iz vjerovanja „Vjerujem u Svetu Crkvu Katoličku...“

4 Kan. 105. „Sveta su mjesta ona koja se posvetom ili blagoslovom što ih propisuju bogoslužne knjige određuju za bogoštovlje ili pokop vjernika.“

POŠTOVANI, OSOBITU MI RADOST I ČAST PREDSTAVLJA S VAMA PODIJELITI MOJE ISKUSTVO VJERE KOJE JE NA OSOBIT NAČIN POVEZANO S MEĐUGORJEM.

Šaljem veliki pozdrav svima Vama koji ćete čitati moju životnu priču i možda se tu i tamo naći zajedno sa mnom i sjetiti se sličnih osobnih događaja kod naše drage Gospe u Međugorju, kojoj smo zahvalni i iz dubine srca odani.

Moje ime je fra Vincenzo Maria (Maria zato što sam kao brat redovnik mome krsnome imenu dodao Gospino ime, njoj na čast) Mazzoleni, i fratar sam kapucin. Moje duhovno zvanje plod je druženja s porukama Kraljice Mira i jednog dugog hoda u vjeri. Rođen sam u Bergamu, u katoličkoj obitelji kao šesto od dvanaestero djece. Već sa 14 godina počeo sam raditi kao pomoćni zidar. Taj posao obavljao sam do svoje dvadeset i druge godine, kada prestajem raditi zbog teške povrjede koju sam zadobio padom na gradilištu. Tako sam se najedanput iz jedne bezbrižne mladosti našao u stanju ne samo fizičke patnje nego i nutarnjih borbi i previranja. Godinu dana sam bio vezan za bolesnički krevet gotovo nepokretan. To je bilo razdoblje u kojem sam iskusio što znači trpjeti, biti bespomoćan i ovisan o drugima. Uz tjelesnu bol koju sam trpio ni ona duševna nije bila nimalo lakša. Dani su prolazili s uvijek istim pitanjima i sumnjama: „Ima li Boga i tko je On? Zašto se ovo baš meni dogodilo? Zašto sam uopće još živ?“

Nakon izlaska iz bolnice, na poziv mojih prijatelja, premda još potpuno nezaliječen odlučio sam otići u Lurd. Lurd je za mene bio pravo otkriće. Ondje sam osjetio Marijinu blizinu. Ondje sam osjetio da, gledajući tolike patnike s mnogo većim križevima, trebam prihvatiti osobnu patnju. Ali ona pitanja o Bogu, Njegovoj ulozi u mome životu, o smislu moga života ostaju i dalje urezana u moje misli i ne daju mi mira.

Godine 1984. s prijateljima odlazim na hodočašće u Međugorje. Lijepo je iskustvo bilo upoznati jedan drugačiji svijet koji tako radosno živi i svjedoči svoju vjeru. Upoznao sam i svih šestero vidjelaca. Domalo po povratku u Italiju već osjećam olakšanje. Malo po malo radost se ponovno počela vraćati u moj život.

GOSPA NAS LJUBI U SVOME SINU

Foto Dami

Kako na prvom hodočašću nisam bio u prigodi nazočiti Gospinom ukazanju, a to sam žarko želio, odlučih ponovno otići u Međugorje. I ponovo sam ostao zatečen radošću ljudi koje sam tamo susretao. Osobito snažan dojam na mene ostavljaju vidioci. Svaki dan gledati Majku Božju licem u lice, a ostati tako jednostavan i blizak, za mene je bilo impresivno. Pitajući vidioco o porukama koje Gospa daje, istovremeno sam u srcu pitao sebe: „Što mi je činiti, kako započeti živjeti poruke kad se vratim kući?“ U razgovoru s Jelenom Vasilj dobio sam naputak kako započeti. Jelena, mi je rekla: „Uzmi Isusa kao svog najboljeg prijatelja i njemu se povjeravaj!“ Zatim mi je rekla: „Gospa ovdje želi da počnemo s molitvom sedam Očenaša, Zdravo Marija, sedam puta Slava Ocu i Vjerovanje!“ Taj me naputak zapalio i jako ohrabrio. Osjetio sam da mi se otvara svijet molitve, molitve srcem, kako Gospa često zna reći. Vratio sam se kući i počeo osobno moliti. Moja obitelj je i prije molila zajedno Gospinu kronicu, ali osobnu molitvu nismo imali. Odlučujem poći putem osobnog predanja i spontane molitve srcem.

U međuvremenu sam promijenio posao i počeo voziti kamion. Provodio sam mnoge sate putujući na autocesti. To je bilo vrijeme kada je Kraljica Mira davala tjedne poruke za župu. Svaki četvrtak sam s nestrpljenjem očekivao i živio ga kao blagdan, svjestan dara da nam Bog po Mariji govori i da nam je tako blizu. Kako su mi se u to vrijeme još nametala brojna životna pitanja, poruke sam razmatrao razmišljajući što u njima Gospa ima poručiti za mene. Kako je na izvoru uvijek bistrije, odlučih ponovno otići u Međugorje.

Jednoga dana dok sam razmišljao: „Što je to ukazanje?“, osjetio sam u duši odgovor da je to još jedan pokušaj Neba da nam se približi. Kad bismo zaista vjerovali da nam se sam Isus svaki dan nudi u euharistiji, ne bismo imali potrebu za ukazanjima, jer svaki dan toliko svećenika na svijetu slavi sv. misu i donose nam živoga Isusa. Razmišljajući o ukazanjima, zaključio sam da je zaista nemoguće da bi nam ti mladi, vidioci, sami od sebe mogli približiti Gospu i probuditi u svijetu takvo vrelo milosti, bez volje nebeskog Oca.

Nakon jednog od ukazanja upitao sam vidioco: „Što mi je činiti, koje je moje životno poslanje?“ Odgovorom da i sami stoje pred sličnim pitanjima, ostao sam zatečen. Niti njihova preporuka da trebam moliti i vjerovati i biti će mi dano da shvatim, nije me zadovoljila. U sebi sam mislio: „Njima je lako, oni vide Majku Božju svaki dan, a ja moram živjeti samo od vjere!“ Poslije dnevnog programa sa svojom hodočasničkom grupom i poslije večernjeg molitvenog programa u crkvi penjao sam se svaku večer na Križevac i gore pod križem molio razmišljajući o svemu onome što sam po danu slušao i doživio. Upoznao sam i članove molitvene grupe koji su na mene djelovali jako umirujuće jer sam osjetio da sam s tim ljudima na istoj razini. Molitva i razgovori s njima ohrabrivali su me za dalji hod u vjeri da će mi Gospodin rasvijetliti put.

Moj hod u Marijinoj školi molitve trajao je četiri godine, do moje dvadeset i devete godine. U tom sam razdoblju često odlazio u Međugorje, razgovarao s vidiocima, članovima molitvene grupe, pratio kateheze franjevacu u svetištu i vraćao se svaki put ispunjeniji i sretniji. Gospa je postajala sve prisutnija u mome životu. Prima sam njezine poruke kao veliki dar majčinske ljubavi.

Međugorje je duboko promijenilo moj život. Ono nije samo Božji dar meni već Božji dar Crkvi i čitavom svijetu! Međugorje je izvanredno čudo koje nas želi privući onome iskonskome čudu Ljubavi, Isusu.

Prirredila: Marija Stelzer

Hubert Theler

Živo kamenje iz Međugorja

Knjiga *Živo kamenje iz Međugorja* nastajala je i dozrijevala više godina i plod je iznimne ljubavi jednoga umjetnika prema Gospi, Kraljici Mira, u Međugorju.

Od 2003. godine Hubert Theler iz Švicarske redovito, sa svojom obitelji, hodočasti u Međugorje. S kronicom u ruci redovito odlazi na Podbrdo i Križevac. Penjući se kroz škrtu Božju prirodu, na stazama po kojima je hodio, počeo je opažati nešto sasvim neobično. Njegovo umjetničko vješto oko na kamenju, izglačanom bosim stopalima milijuna hodočasnika, primjećuje obris ljudskih lica. Budući da kao strastveni i fotograf i pisac sa sobom uvijek nosi fotoaparat i bilježnicu, osjetio je potrebu ova lica u kamenu ovekovječiti. I to ne jedanput. Hubert je to činio strpljivo i predano više od dvanaest godina.

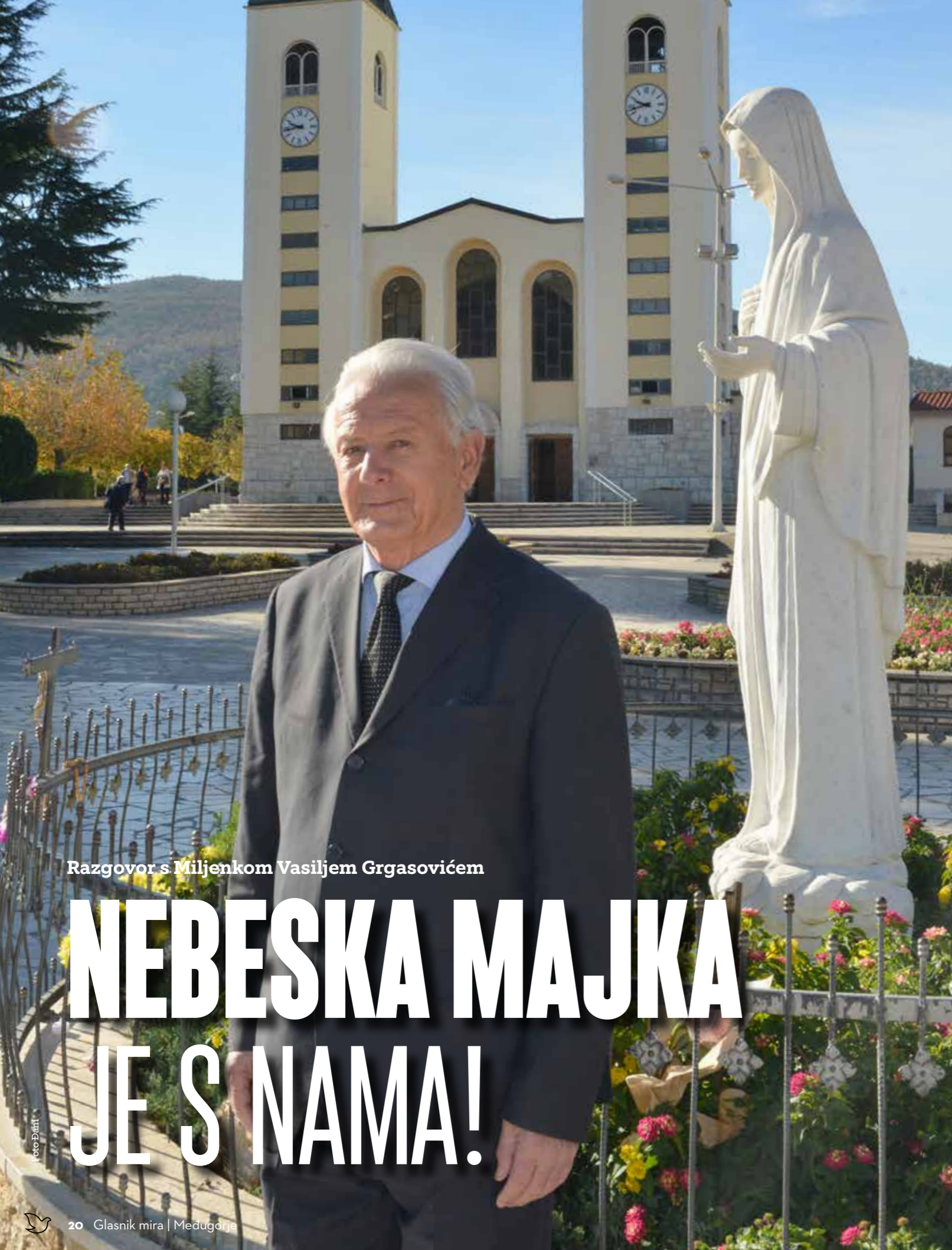
Fotografije su popraćene izabranim porukama Blažene Djevice Marije, Kraljice Mira.

Svezak je priređen na hrvatskom, talijanskom, engleskom, njemačkom, francuskom i španjolskom jeziku.

Sav prihod od prodanih primjeraka namijenjen zakladi FRA SLAVKO BARBARIĆ – Međugorje.

INFORMATIVNI
CENTAR MIR
MEĐUGORJE

Razgovor s Miljenkom Vasiljem Grgasovićem

NEBESKA MAJKA JE S NAMA!

„Nitko nije mogao ni u snu sanjati da će se iz onih malih neznatnih početaka stvoriti najsilniji izvor i poteći Crkvom i svijetom silna rijeka obnoviteljske milosti koja natapa cijeli Božji grad, ulijevajući život u Božju Crkvu. Svi koji su Međugorju radili o glavi nestali su s pozornice ovoga svijeta, nestalo je komunizma i marksizma, nestalo je partije i udbe, koja je htjela sve ugušiti, a Međugorje se danas – trideset i pet godina poslije – širi i raste nesmanjenom snagom.“ (fra T. Pervan)
 O tim prvim danima ukazanja, danima tjeskobe, ali i danima radosti i ponosa, razgovarali smo s gospodinom Miljenkom Vasiljem Grgasovićem.

MARIO VASILJ

Poštovani gospodine Miljenko, na početku ovoga razgovora iskreno Vam i od srca želim zahvaliti što ste pristali na ovaj razgovor kojim otimamo zaboravu sve ono što se događalo u Međugorju u samim početcima Gospinih ukazanja.

Hvala Vama što ste me pozvali.

Predstavite se našim čitateljima.

Rođen sam 1937. godine u Međugorju od majke Mare (rođ. Raspudić) i oca Joze u obitelji sa sedmero djece. Oženio sam se Liljom (rođ. Šego) 1961. godine i dobili smo šestoro djece. U mirovini sam i živim u Međugorju.

Kažite nam nešto o Međugorju prije Gospinih ukazanja?

Kad razmišljam o vremenima prije Gospinih ukazanja, uvijek se sjetim one biblijske: „U znoju lica svoga kruh svoj ćeš jesti dokle se u zemlju ne vratiš...“ Ali ovdje su otkada znam živjeli poštenu, uredni i radišni ljudi koji su vjerovali u Boga i kada je to bilo teško i opasno po život. Naslijedili smo to od svojih starih i to je zapravo krasilo ove ljude, Međugorje i cijeli kraj. Iako se od uzgoja duhana i vinove loze teško živjelo, živjelo se pošteno, uzdignuta čela, s vjerom u bolju i sretniju budućnost. Komunisti i njegovi sljedbenici bili su naši najveći mrzitelji. Strah je bio sveprisutan, a sloboda nepoznat pojam. Ljude se bez ikakve krivnje trpalo u kazamate. Samo u mojoj obitelji četvero ih je ubijeno. Nada je u to vrijeme dolazila samo s neba.

Kako je tada izgledao jedan radni težački dan?

Kako i sama riječ 'težački' kaže – teško. Ustajalo se ujutro prilično rano. Prije zore započinjalo je branje duhana, a onda bi uslijedilo cjelodnevno nizanje. Uz to je trebalo raditi i u vinogradima te brinuti o stoci koju je u to vrijeme imala gotovo svaka kuća u Međugorju. Oni koji su imali manje obradive zemlje, da bi preživjeli, nakon svih ovih bi se poslova po najvećoj žegi penjali na okolna brda te brali kadulju i smilje.

Vi ste i u takvim okolnostima uspjeli ostvariti, za ono vrijeme, solidnu naobrazbu?

Pa može se tako reći. Po završetku srednje škole upisao sam Višu poljoprivrednu školu koju sam i apsolvirao. Posao sam dobio u Čitluku u Duhanskoj stanici te u trgovini. S obzirom da nisam bio u Komunističkoj partiji u poslu nisam mogao napredovati. Moja vjera i naslijeđe nisu mi dopuštali da budem dio tog sistema.

Zamolio bih Vas sad da se sjećanjem vratite u dane prvih Gospinih ukazanja. Gdje Vas je zatekla vijest o Gospinim ukazanjima i što ste točno radili 1981. godine?

Taj sam dan bio u općini. Ljudi koje sam tu susretao pitali su me o Gospinim ukazanjima. Bilo je bogobojaznih upita, ali i onih s podsmijehom. Naravno, kako još ništa nisam znao o tome, bio sam prilično zburjen. Drugi dan sam poslom išao u planinu, no čim sam se uvečer vratio kući, otišao sam na Brdo ukazanja.

Kako ste reagirali?

Prvi dan sam bio samo radoznao, začuđen i pomalo sumnjičav, ali kad sam vidio djecu tijekom ukazanja, u meni se nešto promijenilo. Svatko tko je taj prizor vidio nije mogao ostati ravnodušan.

Jeste li osobno poznavali nekoga od vidjelaca ili članova njihovih obitelji?

Djecu manje, ali sam dobro poznao obitelji iz kojih dolaze. Vicku sam poznao jer mi je njezina majka Zlata rodica.

Kako je na vijest o ukazanju reagirala Vaša bliža okolina, obitelj, prijatelji, poznanici, sumještani? Kako ste Vi doživjeli njihovu reakciju?

Gotovo svi, osim malog dijela komunističkih aparatčika, događaje su prihvatili kao istinite.

Jeste li se plašili reakcije vlasti i njezinih represivnih aparata?

Ondašnjoj sam vlasti zaista bio trn u oku, no svoje stavove nisam mijenjao. Brinulo me to što su mi djeca mala pa bi mogla biti izložena neugodnostima. Strah me bilo što će se dogoditi njima, izlažem li ih opasnosti i sl. Neugodan je osjećaj kad vidite da je po vas, posebnim autom, tzv. maricom, došla policija. Znao da slijede mučna i dugotrajna ispitivanja te najmanje jednomjesečna zatvorska kazna.

Kakvo je po Vašem mišljenju bilo ozračje tada u Bijakovcima, Međugorju?

Vlast nas je na svaki način nastojala zastrašiti. Mjesec dana nakon prvih ukazanja zatvaraju fra Jozu Zovku. Moj me pokojni direktor upozorio da bih mogao i ja biti jedan od svjedoka u procesu protiv Joze Zovke i da bih trebao malo pripaziti. Uskoro sam dobio poziv da u svojstvu svjedoka svjedočim protiv optuženog. Sudac me Višeg suda opomenu da moram govoriti istinu ili ću u protivnom ići s fra Jozom u zatvor. Bio sam miran. Kako smo kroz druženja s fra Jozom Zovkom razgovarali samo o vjeri, nije ni bilo razloga da govorim išta drugo doli istinu. Trudili su se da odstupim od svojih načela, prijetili zatvorom, tražili načina da mi „prišiju“ kakvo zlodjelo kako bi me prisilili da krivo svjedočim, ali nisu uspjeli. Danas sam na to ponosan.

**Kako su župljani doživjeli fra Jozi-
no uhićenje?**

Duboko nas je potresao taj događaj. U prvom smo se trenutku osjećali kao stado koje je ostalo bez pastira, ali smo se ubrzo pribrali. Izniman je čovjek naš fra Jozo, predan molitvi i Božjoj volji. Čvrsto je vjerovao u Gospina ukazanja i o tome hrabro i gorljivo propovijedao. Narodu je bio osobito blizak i drag. Zato nas je sve duboko pogodilo njegovo uhićenje.

Općina je donijela naredbu da mještani moraju čuvati raskrižja kako bi sprječili odlazak ljudi na Brdo ukazanja i Križevac, na Štaciji i Krstinama.

Da, punktovi koje je trebalo nadgledati bili su na Krstinama i Štaciji. Te punktove smo po naređenju vlasti trebali čuvati mi mještani kako bismo spriječili dolazak vjernika kojih je iz dana u dan bilo sve više. No, mi smo ljude do mjesta ukazanja upućivali skrovitim putovima. Sjećam se dobro kako mi je prišao jedan milicajac upitavši me strogo tko to pušta ljude gore na brdo. Mirno sam odgovorio da ništa o tome ne znam i da nikoga nisam vidio. Naravno da mi nije vjerovao jer je netko morao uputiti vjernike drugim putovima. Hvala Bogu što nam je dao snage i pameti da se snalazimo u tim situacijama. Narod je nezaustavljivo hrlio prema mjestu ukazanja i to nas je činilo sretnima.

Možete li nam reći kako se vlast državna i crkvena odnosila prema vidiocima?

Savez komunista silno se trudio slomiti priču o Gospinim ukazanjima u Međugorju, to sam Vam već rekao. No, postupci crkvene vlasti za nas su bili veliko iznenađenje. Sjećam se kada je biskup Žanić na Sv. Jakova 1981. godine u prigodi krizme u našoj župi, krizmanica je bila i moja Jelena, rekao da je razgovarao s djecom vidiocima koja su normalna i zdrava djeca i da im on potpuno vjeruje. Domalo je promijenio svoje mišljenje.

Znamo da je u bližem i daljem okružju bilo komunista. Neprijereno bi bilo spominjati njihova imena, no njihovi postupci ostavili su neizbrisiv trag.

Njihovi postupci ipak su bili neočekivani jer je riječ o ljudima koji su odgajani tradicionalno i njihove su majke svakodnevno molile i umirale s krunicom na prsima. Zato je bilo strašno čuti od pojedinaca koliko hule na Boga i razmeću se grubim riječima poput: „izmišljena politič-

U početcima Gospinih ukazanja hodočasnicima nismo bili u mogućnosti ponuditi puno niti se tijekom njihova boravka u Međugorju adekvatno pobrinuti za njih. Danas je situacija posve drukčija. Kako su izgledali ti prvi hodočasnički dolasci?

Iako su hodočašća u Međugorje u samim početcima bila zabranjena, ljudi su dolazili. Bilo je i civila, i svećenika, i redovnika, i redovnica. Uvjete za njihov prihvat tada u Međugorju nije imao nitko niti su hodočasnici nešto osobito zahtijevali. Za prve godišnjice ukazanja osamnaest je ljudi spavalo u mojoj sobi, bilo ih je i na tavanu, ma gdje god se moglo malo glavu nasloniti, čak i na sijenu. Pokojni bi otac sve počastio domaćim vinom i hranom koju smo imali. Ljudi su bili zadovoljni. Bili su kao dio naše obitelji. Jeli su s nama, molili se i družili. Nerijetko bi nam pomagali i u svakodnevnim poslovima. Sjećam se svećenika Ignacija i liječnika Kristijana iz Austrije koji su bili osobito vješti u branju i nizanju duhana.

Kako ste se s hodočasnicima sporazumijevali?

Dobro. Bilo je ljudi koji su znali njemački, što je bilo od velike pomoći. Osobno tada nisam znao niti jedan strani jezik. Komunicirao sam gestama i mimikom, ali je prolazilo.

Možete li izdvojiti nekoga od njih tko vam je ostao u osobitu sjećanju?

Dolazili su mnogi i teško da nekoga mogu posebno izdvojiti. Bilo je i onih koji nas ni u vrijeme rata nisu zaboravili i koji su nas tada pomagali na različite načine. Ali ako baš moram nekoga posebno izdvojiti, onda je to p. Johannes Kämpel, rektor jedne katoličke škole, koji je ovdje doživio neobično iskustvo vjere, slobodno mogu reći obraćenje. Iz poznanstva se razvilo jedno iskreno i duboko prijateljstvo. S njim sam 1989. godine hodočastio i u Svetu zemlju.

Kako ste doživjeli dolazak tadašnjeg veleposlanika Austrije Valentina Inzka?

Inzko je boravio kod mene. Naravno, primio sam ga uljudno, s poštovanjem, kao i sve. Bio sam svjestan da dolazak takve osobe puno znači Međugorju. Diplomatske tablice u Međugorju puno su govorile. Još uvijek se čujemo i susretnemo u Međugorju, gdje i danas rado dolazi. Nerijetko se i danas prisjeti tih dana u Međugorju. Pred mojom kućom prvi put je zapjevana pjesma „Gospa, Majka moja, Kraljica Mira“. Iz godine u godinu dolazilo je sve više ljudi. Bilo je tu sportaša, političara, gospodarstvenika i svih drugih. S neobičnom lakoćom prihvaćali su međugorska ukazanja, brojni su doživjeli obraćenje upravo u Međugorju. Bogu zahvaljujem na tome što mi je omogućio da upoznam sve te ljude i svjedočim snazi vjere. Poznajem četiri Austrijanca koji su došli ovdje kao studenti, osjetili ovdje poziv i otišli u svećenike. Kardinal je Schönborn rekao kako je Međugorje dalo više svećenika nego cijeli svijet. Iz moje kuće izišla su eto četiri svećenika hodočasnika.

Unatoč tomu što ste cijeli život bili praktični vjernik jesu li Gospina ukazanja što promijenila u Vašem vjerničkom životu?

Promijenilo se sve i to naglavačke. Nebo se je ovdje otvorilo i tolike milosti na nas prosulo kroz sve ove godine. Tko to ne vidi i ne prizna, ili je slijep ili je lažac. Naša je obitelj, kao i većina obitelji u župi, tradicionalno otvorena Crkvi. Cijeli sam život vjerovao i molio. Nedjeljom sam išao u crkvu, a ostalim sam danima molio doma sa svojom obitelji i ujutro, i o podne i navečer. Ukazanja su u moj život donijela mnogo. Gospa je produbila moju vjeru. Danas pomažem svećenicima pri kupljenju milostinje, a sveta je misa neizostavan dio moje svakodnevne. Polako starim, ali s krunicom u ruci.

Da imate mogućnost vratiti se trideset i pet godina unatrag, biste li nešto promijenili u svom životu, a odnosi se na međugorska ukazanja?

Ne bih! Povjerovao sam od početka i ostao sam vjeran Gospi, ali i Crkvi. Zahvalan sam Bogu i Gospi za sve darovano, a trudio sam se uzvratiti koliko sam mogao i znao.

Imate li na kraju nešto što biste htjeli poručiti onima koji budu čitali, a vezano je za Međugorje ili općenito za život?

Crkva još nije priznala Međugorje, ali međugorska djela i molitva govore o snazi vjere i o međugorskoj istini koja je preživjela teške dane i živjet će i dalje. Uopće nemam straha da će se po Međugorje dogoditi nešto loše. Nebeska Majka je s nama!

Miljenko, hvala Vam na razgovoru!
Hvala Vama!

SUSRET

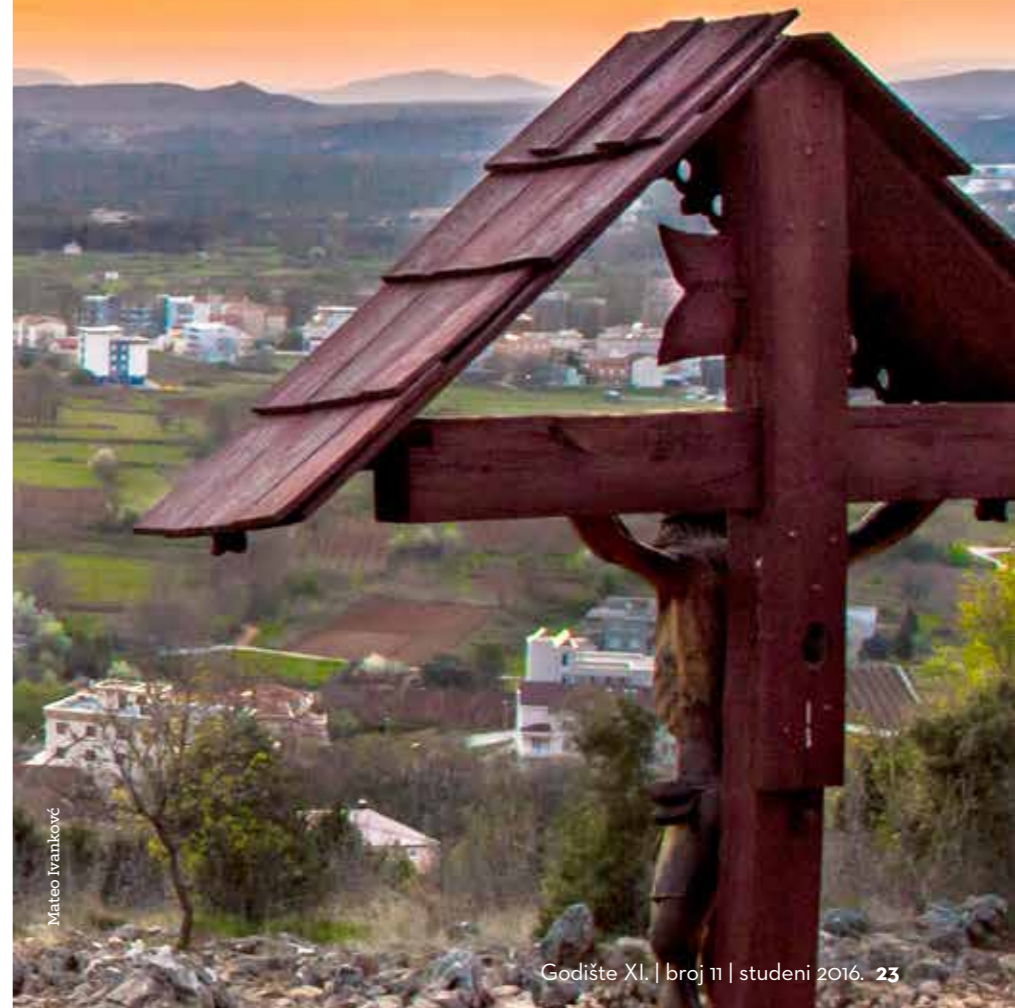
Kad svemirom prođu valovi tišine, otvori se nebo i čežnja procvjeta, kad iz blijeska križa rajska stvarnost sine, raspršit će tamu i privide svijeta.

Kad se savjest prene i zazvoni glasno, vratit će se svjetlost i čistoća zlatna, propuste i grijehe vidjet ćemo jasno, kao tamne pjege na bjelini platna.

Kad tlapnje svijeta, tajnom zatečene, oholim znanjem pred istinu stanu, prožet će mudrost oči zavedene, gledat će srca svjetlost obećanu. Kad ljepota glasa međugorskog plane, anđeli će doći u raskoši sjaja, protjerat će varke, uklonit će mane za radost života koji nema kraja.

U Gospinu srcu milosno će vrijeme sakupiti djela i zasluge trajne, u zablude svijeta rasut će se sjeme samilosti Božje iz devete tajne.

Jakov Džolić

Razgovor s gđom Amy Graves

OVDJE NEBO LJUBI ZEMLJU

Kroz protekla tri i pol desetljeća Međugorje su posjetili desetci milijuna hodočasnika sa svih strana svijeta. Nebrojeni su se iz Međugorja svojim domovima vratili sretniji, ispunjeniji i zadovoljniji. Donosimo razgovor s gđom Amy Graves iz Kanade kojoj je Međugorje postalo novom duhovnom domovinom. Krajem listopada gđa Graves je po devedeseti put hodočastila u Međugorje.

MIKI MUSA

Gđo Graves, predstavite se našim čitateljima.

Zovem se Amy Graves, dolazim iz grada Halifaxa, Nova Scotia, Kanada. Odrasla sam u izrazito anti-katolički nastrojenoj obitelji. Udala sam se za katolika i sedam sam godina poslije i sama postala katolkinja.

Kada ste prvi put čuli za Međugorje?

Ako me pamćenje dobro služi, kasnih osamdesetih. Naime, u našim katoličkim novinama izašla je jedna zanimljiva reportaža o tom malom mjestu negdje na jugoistoku Europe. No, tome i nisam pridavala toliku pažnju sve dok jedan naš svećenik iskustvo svoga hodočašća u Međugorje nije podijelio sa mnom. Primijetila sam koliko se on sam promijenio, jer više nije bio onako nervozan kao prije. Njegova promjena me potakla da i sama pođem u Međugorje. Bilo je to 1988. godine. Odmah po dolasku u Međugorje otišli smo na misu u crkvu. Sjećam se da sam tu večer na misi samo plakala, ne znajući tomu razloga. Od tada do danas Međugorje i ja ostali smo nerazdvojni.

Iako živite u Kanadi, snažno ste povezani s Međugorjem. Koliko ste puta do sada bili u Međugorju?

Foto: Dami

Ovo je moje devedeseto hodočašće u Međugorje.

Devedeseto hodočašće?!

Da, devedeseto hodočašće, a tijekom svih tih godina na tisuće je ljudi došlo sa mnom u Međugorje.

Što je u Međugorju tako privlačno da mu se uvijek vraćate?

Ovdje nebo ljubi zemlju. Jednostavno se ne mogu nasiti mira i vjere koje ovdje osjećam. Moje prvo hodočašće bilo je posebno iskustvo. Ovdashnji starci i starice, ali i mladi su me tako duboko dirnuli. Kad sam ih vidjela kako mole, pomislila sam: Oh, Bože dragi, mi ovakve vjere u Kanadi nemamo!

Ukazanja u međugorskoj župi tražu punih 35 godina. Jeste li kada razmišljali o tomu zašto se toliko

dugo ukazuje Gospa?

O Međugorju neprestance razmišljam. Imam mišljenje zašto se Gospa u Međugorju ukazuje toliko dugo. Međugorje je škola života u kojoj nas naša nebeska Učiteljica strpljivo poučava i vodi. Škola je proces koji traje. Ona nas ovdje ustrajno potiče na obraćenje, na življenje evanđelja te usmjerava na stazu koja vodi punini radosti i spasenju, a to jest Krist. Jako me žalosti da toliki još nisu ni čuli za poruku Međugorja jer ono od svojih prvih dana stoji na crti obnove svijeta i jako je važno u svaki njegov kutak donijeti barem djelić te međugorske duhovnosti. Prije šest mjeseci razgovarala sam s jednim bračnim parom i pozvala ih da zajedno sa mnom pođu u Međugorje. Upitali su me što je to rekavši da nikada nisu niti čuli za to mjesto. To me žalosti. Osjećam da je moje poslanje čim više

Kanađana upoznati o svemu što se ovdje u Međugorju događa.

Današnji svijet želi mir i sreću. Je li to moguće ostvariti bez Boga?

Današnji čovjek zadovoljstvo i mir traži na krive načine i na krivim mjestima, no ne će ih naći. Jedini put prema miru i sreći vodi kroz upoznavanje Boga, a sjajan recept za to su upravo poruke koje nam Gospa ovdje u Međugorju kroz tolike godine daje.

Međugorje mnogi nazivaju „ispovjedaonicom svijeta“. Veliki je broj vjernika koji su upravo u Međugorju napravili temeljitu životnu ispovijed. Što to čovjeka baš ovdje tako snažno potiče na otvorenost?

Gospa i njezina nazočnost. Slušam iskustva brojnih hodočasnika, a i sama sam to iskusila. Svi se slažu da je ispovijed u Međugorju jedno uistinu neponovljivo iskustvo. Nedavno mi je, nakon ispovijedi, jedan hodočasnik rekao da se isplatio svaki novčić koji je utrošio na dolazak ovamo, jer nikada, ali baš nikada u životu nije iskusio nešto tako snažno.

Pozitivno iskustvo Međugorja potiče vjernike da u okolini u kojoj žive svjedoče drugima što su doživjeli. To iskustvo vjere očituje se u promjeni života, navika, pogleda. Može li se reći da je to slučaj i s kanadskim hodočascima?

Da, svakako. Još za vrijeme boravka u Međugorju prilaze mi i kažu da se njihov život u potpunosti promijenio i da nikada više ne će biti iste osobe nakon ovoga iskustva.

Kakva je danas slika crkvene zajednice u Kanadi?

Kratko i jasno, žalosna! Naše crkve su sve praznije. Čak su i ljudi moje životne dobi prestali ići na misu, a o mladima da i ne govorim. Za razliku od toga, ovdje u Međugorju je predivno za vrijeme jutarnjih nedjeljnih misa na hrvatskom jeziku vidjeti sve te djevojke i mladiće, kao i roditelje s bebama u naručju. To je ono što se u Kanadi više ne vidi i to me posebno žalosti.

Na službeni stav Crkve o međugorskim ukazanjima još čekamo. Što o svemu misli katolička zajednica u Kanadi?

Oni koji poznaju i prate događaje u Međugorju pitaju se zašto Crkva ne prizna međugorska ukazanja ili zašto barem nešto ne kaže? Osobno ne dvojim da će prosudba Crkve, kada su u pitanju Gospina ukazanja u Međugorju, biti pozitivna jer nitko ne može previdjeti i zanijekati tolike dobre plodove ovih ukazanja.

Što želite poručiti za kraj našeg razgovora?

Bez obzira na cijenu, ostavite sve na stranu i dođite u Međugorje. To je iskustvo promjene života. Nakon toga, bez obzira na moguće probleme, ti ćeš uvijek imati mir u svom srcu i biti ćeš i sam utjeha onima koji trpe. Na kraju bih na poseban način željela istaknuti sljedeće. Naime, među brojnim hodočascima koje sam ovamo dopratila na hodočašće, pet mladića su postali svećenici, a četiri djevojke su postale časne sestre. Na tomu možemo zahvaliti Gospi. Ponavljam, ovdje je Gospina škola u kojoj nas ona, kao majka, uči i vodi kroz život na jedan uistinu predivan način.

Petnaesta obljetnica postavljanja križeva na Križevcu

U kolovozu 2001. godine Herbert Fuik i Herbert Fuchs, dvojica prijatelja iz Austrije, uz brončane postaje Križnog puta na Križevcu, u znak zahvalnosti Kraljici Mira, postavili su nove drvene križeve izrađene od najkvalitetnijeg drveta. Od tada do danas ova dvojica pobožnih policajaca iz Austrije održavaju i vode brigu o križnim postajama.

Gospodine Fuik, predstavite se ukratko našim čitateljima.

Ja sam Herbert Fuik, policijski odvjetnik, živim i radim u Markt Hartmannsdorfu u Austriji.

Kako je došlo do toga da ste, zajedno s gospodinom Herbertom Fuchsom, postavili križeve na Križevcu?

Herbert, koji je i ranije često dolazio u Međugorje, dirnut prizorom tolikih hodočasnika kako se penju na Križevac, predložio mi je kako bi bilo dobro obnoviti stare i već dotrajale i polomljene križeve. Bez razmišljanja sam pristao. Nakon što smo se konzultirali s fra Slavkom Babarićem, zatražili smo i dobili odobrenja od tadašnjeg župnika. Čim smo se vratili u Austriju, započeli smo s realizacijom ovog za nas vrlo važnog projekta. Kod lokalnog stolara u Štajerskoj naručili smo izradu novih drvenih križeva, uključujući i metalna postolja. Zahvaljujući velikom prijatelju Međugorja, Franzu Gollowitzu, križeve smo dovezli u Međugorje. U podrumu hotela Marbena u Međugorju sastavljali smo i bojili križeve. Kako bismo uspjeli na vrijeme ostvariti naš naum, radili smo do kasno u noć. No, tek je slijedio najteži dio posla – iznijeti križeve uz Križevac i postaviti ih na predviđena mjesta.

Je li vam netko pomagao u iznošenju križeva?

Ne. Vodu, šljunak, cement i željezne nosače Herbert i ja iznijeli smo na leđima sami. To je bio naš zavjet. Nosači sav taj materijal, radeći na temperaturi i višoj od 40 stupnjeva, htjeli smo osjetiti barem djelić Kristove patnje na križnom putu. Iako su bile ekstremne vrućine, penjući se u jednom danu i po 4 puta, uspjeli smo dovršiti posao u samo tri dana! Za nas je to bilo pravo remek-djelo, a za sve ostale velika radost.

Tijekom proteklih godina vodili ste brigu o križevima?

Da. Kad god bismo dolazili na hodočašće u Međugorje, brinuli smo o križevima, zatezali vijke i iznova ih bojili. To smo učinili i ovom prigodom kada smo proslavili 15. obljetnicu postavljanja križeva.

Jako nas je obradovalo i to da smo imali priliku o ovome našem zavjetu posvjedočiti u polusatnoj emisiji na Radiopostaji „MIR“ Međugorje,

Što se dogodilo sa starim križevima?

„Stare“ križeve smo uz odobrenje župnog ureda u Međugorju razaslali diljem svijeta. Jedan je u Marijinoj špilji u St. Ruprechtu u Štajerskoj, jedan je u Markt Hartmannsdorfu, jedan u kući mojih roditelja itd. Jedan smo križ poklonili jednoj redovničkoj zajednici u Guadalupeu u Meksiku, koji su oni postavili u svojoj kapelici.

Vidjet ćemo se i dogodine na istom mjestu?

Da, i opet, ako Bog da, s kantom boje i s kistovima u rukama. Ovo je samo jedna mala gesta kojom želimo zahvaliti našoj nebeskoj Majci za sve milosti koje smo u ovome svetom mjestu primili. Hvala i pokojnom fra Slavku koji je nad nama tih dana sigurno bdio te svima onima koji su nas kroz ove godine na različite načine podržavali i podupirali.

Priredila: Vikica Dodig

DIMENZIJE LJUDSKOGA ISKUSTVA I SVETOSTI MAJKE BOŽJE

Liturgijskim, vjerničkim i povijesno-umjetničkim štovanjem Majke Božje osvijetljaju se različite dimenzije Marijine osobe, njezina duhovnoga i životnoga iskustva, odnosno, u konačnici, njezinih teoloških uloga.

Ova iskustva i uloge su primjer i uzor, mogu biti obrazac životnih izbora, životnoga hoda i boli svakoga čovjeka, premda se može činiti da su rađanjem i majčinstvom, pa i tugom nad okolnostima i okrutnostima svijeta bliži ženskome čovjeku.

NEVA MIHALIĆ

TEOLOŠKO I KULTURALNO RAZUMIJEVANJE DJEVICE MARIJE KAKVO JE KROZ POVIJEST PRENOŠENO VJERNIČKOME PUKU NAJVEĆU JE PAŽNJU POSVEĆIVALO SVETOJ MARIJI KAŽ ISUSOVOJ MAJCI – MAJCI BOŽJOJ KAO I NJENOJ POSREDNIČKOJ ULOZI IZMEĐU VJERNIKA I BOGA. U toj ulozi ona je zagovarateljica vjernika u njihovim životnim iskustvima, bolima i

patnjama. Bog je izvor milosti (*grace*) i milosrđa (*misericoe*), sveta Marija ih prima i prenosi razumijevajući, suosjećajući i izmolivši milosrđe. U svojoj propovijedi 1555. godine francuski teolog Francois le Picard ovako je tumačio ulogu Naše Gospe: „Ne da ona daruje milost svojim autoritetom: ona ju postiže. I kao što Boga zovemo Bogom sažaljenja (*pitié*) i milosrđa (*misericoe*), tako je i Djeвица Marija naša Gospa od sućuti (*pitié*)“.

Povijesno-umjetnički prikazi pružanja milosti ipak su davali prednost Gospijnoj osobi, dok su znatno rjeđi motivi Prijestolja milosti kao izvora milosrđa na kojima Bog Otac drži u krilu mrtvoga Sina. Zbog Gospine neposredne bliskosti s ljudima, njezino razumijevanje ljudskih potreba i suosjećanje u bolima bili su snažniji u svojoj shvatljivosti, stoga je nada koju su ulijevali mogla biti pouzdanija i postojanija u doživljajnoj punini. I u

najstarijem hrvatskom marijanskom svetištu posvetna molitva Majci Božjoj Trsatskoj ističe njezinu sućutnost. Ovo se temelji na pripovijedanju evanđelja po kojemu Isus na križu u svome samopredavanju na korist ljudskoga spasenja (u svijetu ostavlja svoju majku. Tada se čini, prema tumačenju Benedikta XVI. (2011.), „kao da rijeke milosti teku s Križa. U podnožju Križa, Marija postaje naš suputnik i zaštitnica na životnome putu“.

Djeвица Marija uzvišena je, nad-svetačka osoba. Kao Božja izabranica, na predstavlja stanje duha u trajnoj meditaciji i otvorenosti prema Bogu: Ona prihvaća, razumije ili pokušava razumjeti Božju volju kao i smisao ovozemaljske boli i stradanja. Majka Božja je i najvjerodostojnije utjelovljenje najbolnije i najintimnije duševne patnje – one majčine koja oplakuje svoje dijete. Bogorodica obuhvaća spektar izražajnosti ljudske duše i različite slojeve duhovnosti. Međutim, ni u jednoj kombinaciji njezina bol i čežnja za utjehom ne sadrže negativna duševna proživljavanja koja bi bila usmjerena prema drugima ili pak, samodestruktivno, prema vlastitoj unutarnjosti.

Temeljna kombinacija Gospine patnje može se iskazati odnosom bola i oprosta. Ovo znači, iz ljudske perspektive neočekivano, stavljanje u stranu onoga ili onih koji su bol uzrokovali i njihovo uklanjanje iz duševnoga obzora kako bi se na temeljima parne osnovice mogao uspostaviti odnos s Bogom kao središnjom božanskom osobom koja se smješta u vrh tako uspostavljenoga trokuta. Naime, kršćanska usredotočenost na unutarnjost ljudskoga iskustva, na međuljudsko suosjećanje u bolu i na duhovnost kojom su prožeta ljudska stvorenja podrazumijeva uskraćivanje značajnije pozornosti povorci osoba i pojava koji su uzrok negativnosti iskustva i stoga zaslužuju pozornost u najmanjoj mjeri. S Bogorodičinom osobom ponavlja se božanski obrazac Kristove-Bogovčevke patnje i molitve za svoje neprijatelje, ali na ravni još intimnijoj i bližjoj ljudskome iskustvu zbog toga što se Marijine sposobnosti razumijevanja, njezino iskustvo i bol kreću unutar širokoga, ali ograničenoga raspona ljudskih duhovnih mogućnosti.

Nakon Kristove patnje i smrti Majka Božja će još jednom u svome

životu učiniti nešto neočekivano: poslije meditacije nad svojom boli ona otvara svoju dušu za zagovor Božje Milosti za sve patnike, da bi u sljedećem duhovnom usponu njenu pozornost zaokupio spas duša svih grješnika. Time je Naša Gospa postala Utjeha Žalosnih, Utočište Grješnika (lat. *Refugium Peccatorum*), Kraljica Mučenika, Kraljica Pomirenja – sa sobom i s drugima – te u konačnici Kraljica Mira. Moglo bi se reći da početna koja je nastala njezinim proživljavanjem Kristove muke i ovozemaljske majčinske boli te onu kasniju izazvanu ljudskim grijesima i odbijanjem pobožnosti. Njegujući marijansku pobožnost, kršćani svojim molitvama jednom mole njen zagovor u iskušenjima, nevoljama i patnjama svojih života tražeći put do smirenja, okajanja i Božjega oprosta. Na drugoj duhovnoj razini oni svojom molitvom suosjećaju s Marijom u njezinim bolima i pokušavaju tu bol shvatiti kako bi se naučili suosjećati, kako bi se s njima suosjećalo, kako bi naučili razumijevati, kako bi se za njih imalo razumijevanja, a onda i milosti, kako bi se produhovili i u konačnici razumjeli i svoju duhovnu odgovornost za spasenje svijeta.

Nakon Kristove patnje i smrti Majka Božja će još jednom u svome životu učiniti nešto neočekivano: poslije meditacije nad svojom boli ona otvara svoju dušu za zagovor Božje Milosti za sve patnike, da bi u sljedećem duhovnom usponu njezinu pozornost zaokupio spas duša svih grješnika. Time je Naša Gospa postala Utjeha Žalosnih, Utočište Grješnika (lat. *Refugium Peccatorum*), Kraljica Mučenika, Kraljica Pomirenja – sa sobom i s drugima – te, u konačnici, Kraljica Mira.

U svojim psihološkim, duhovnim i simboličkim dimenzijama Majka se Božja uzdigla do univerzalnoga simbola Majke svih ljudi i Kraljice svijeta koja zaštićuje, podučava i tješi svu svoju djecu u ovozemaljskim nedoumicama, iskustvima i patnjama, vodi ih zemaljskim i duhovnim putevima prema utjehi, razumijevanju, spoznavanju i blagoslovljenome miru. U užemu smislu može se raditi o pojedinačnim sudbinama, ali se podizanjem pogleda i zapažanjem sve više potrebitih duša Marijino suosjećanje, ljubav, kao i svojevoljno preuzeta obveza brige prenose na društvene zajednice pa i čitave nacije praćenjem njihovih puteva te u konačnici zahvaćaju sudbinu čitava čovječanstva.

Marijina duhovna pojavnost nejednostavna je, slojevita i duboko mistična. Ona je u jednoj dimenziji Božja pouzdanica, u drugoj su-dionik Kristova poslanja na zemlji, a u trećoj vodilja na putu kršćanskoga života. U odnosu na tumačenje Marijine osobe i njene duhov-

ne uloge, u engleskome prijevodu djela njemačkoga katoličkog teologa H.M. Scheebena (1946.) koriste se riječi sudjelovanje (*participation*) i zajedničko djelovanje (*cooperation*). U Scheebenovoj teološkoj perspektivi Marija dijeli transcendentalni položaj samoga Krista, a posebna razlika sastoji se u tome što je Krist utjelovljeni Bog koji dovodi Boga bliže ljudima, dok je Marija prva među ljudima kojoj se Bog obraća i sjedinjuje ju sa Sobom. Marija je u posebnome odnosu s trima božanskih osobama Svetoga Trojstva: Božja je kćer, Bogorodica i slika Duha Svetoga. Ona je srce unutar-njega organizma Kristova tijela, što je različito od izvanjskoga organizma koji čini Crkva. U odnosu na čovječanstvo ili, pak, na svece, sveta Marija je posrednica između Boga i ljudi, međutim njezino je mjesto izdvojeno jer je ona posrednica po kojoj Krist ostvaruje svoje poslanje.

Ovakvu Marijinu izdvojenost u odnosu na ljude, ali i druge svece naglašava i učenje Istočnoga kršćanstva za koje je Marija Sva-Sveta (grč. *Panagia*). Sveti Bernard iz Clairvauxa, jedan od učitelja Crkve iz 12. stoljeća, rano je ukazivao na Marijinu intimnu povezanost u otkupljujućoj žrtvi njezinoga Sina. Papa Benedikt XVIje 2009. ukazao da se sv. Bernard divio Marijinom sudjelovanju u Kristovoj mucu (*compassio*) na način koji „znatno nadmašuje jačinu fizičkih patnji mučeništva“.

Marijina uloga u kršćanskoj Otkupljenju svijeta nije samo ona sudionice, nego voljne suradnice i zemaljske su-djelovateljice s potpunim povjerenjem u Boga. Iz kršćanskoga poimanja svijeta proistječe da bez Isusa ne bismo spoznali Božju beskrajnu ljubav prema ljudima u njihovoj nesavršenosti i nedoraslosti, bez svete Marije ne bismo poznali Božje milosrđe i postigli životnu utjehu, dok bez Isusa i Marije ne bismo mogli naslutiti i dovoljno razgovjetno razaznati Božju milost iz koje izvire svaki unutarnji glas s kojim u egzistencijalnim nemirima duši dolazi mir kao i svaki tajnoviti poziv duha na djelovanje u skladu s Božjom voljom. Sveta Marija je čista duhovna prasluka ljudske duše u svojoj životnoj jednostavnosti, u svojoj koliko tihoj toliko i utišanoj, ali svjesnoj i postojanoj povijesno-duhovnoj prisutnosti.

U Međugorju proslavljena svetkovina sv. Franje

I ove je godine u Međugorju svečano proslavljena svetkovina sv. Franje, utemeljitelja Franjevačkoga reda. Proslava je počela na uočnicu same svetkovine. U župnoj je crkvi sv. Jakova nakon večernje sv. mise slavljem, uz koncelebraciju 65 svećenika, predsjedao fra Vjekoslav Milićević, a obredom preminuća fra Slavko Soldo. Nazočili su i brojni Gospini štovatelji sa svih kontinenata, koji u listopadu, Gospinom mjesecu, borave u Međugorju.

Proslava sv. Faustine Kowalske u Međugorju

Na spomendan sv. Faustine Kowalske, 5. listopada, slavljena je u Šurmancima, jednoj od filijala župe Međugorje, sveta misa koju je predslavio fra Marinko Šakota, međugorski župnik. *Vrlo je važno ono što nam je donijela sestra Faustina. Plod svega toga je i Godina milosrđa koju nam je darovao papa Franjo. Neizmjerljivo je velika uloga sestre Faustine u otkrivanju Božjega srca. Isus je preko nje htio ponovno usmjeriti ljude k onom najvažnijem, a to je Božje milosrđe,* rekao je fra Marinko.

Crkva u Šurmancima posvećena je 2002. godine upravo Milosrdnom Isusu. U njoj se čuvaju i relikvije – djelić tijela sv. Faustine te ikona Milosrdnog Isusa pred kojom se dogodilo čudo ozdravljenja, a koje je uzeto kao dokaz svetosti sv. Faustine u procesu njezine kanonizacije. Brojni vjernici hodočašte u ovu crkvu kako bi pred likom Milosrdnog Isusa molili krunicu u čast Božjeg milosrđa, preporučujući se njegovoj ljubavi i milosrđu.

Statistike za listopad 2016.

Broj podijeljenih sv. pričesti: 200 800
Broj svećenika koncelebranata: 3 769 (121 dnevno)

Održan koncert za Majčino selo

Već je postala tradicija da dobrotvorna ustanova St. Joseph & The Helpers Charity iz Londona u svibnju i listopadu upriliči dobrotvorni koncert za Majčino selo. Tako je bilo i ove godine. U ponedjeljak, 3. listopada, u župnoj je dvorani Ivana Pavla II. u Međugorju održan koncert na kojem su nastupili već otprije poznati, ali i novi izvođači. Na početku je nazočne pozdravio ravnatelj Majčina sela fra Dragan Ružić, te zahvalio svima koji su te večeri bili 'dobri Samaritanci', kao i izvođačima, ali i onima koji su doprinijeli u organizaciji koncerta. Osobito je dojmiv bio nastup mladih časnih sestara pod ravnanjem s. Anđele Pervan.

U Međugorju održana akcija darivanja krvi

U ponedjeljak, 17. listopada, u dvorani sv. Ivana Pavla II. u Međugorju upriličena je akcija dobrovoljnog darivanja krvi za potrebe pacijenata Sveučilišne kliničke bolnice Mostar. Organizatori su bili Crveni križ Čitluk, župni ured sv. Jakova-Međugorje, udruga „Čuvari svetišta“ i udruga „Marijine ruke“ Međugorje, u suradnji s Odjelom za transfuziologiju Sveučilišne kliničke bolnice Mostar. Skupina je međugorskih župljana, koji su nedavno darivali krv, predložila da se ovaj humani čin organizira i u samoj župi Međugorje. Ovo je prvi put da se u posljednjih 20 godina, odnosno u mirnodopsko vrijeme, u Međugorju organizira sličan događaj. Akciji se odazvalo 45 darivatelja, od kojih je krv moglo dati njih 40, uključujući i pojedine hodočasnike iz inozemstva.

U Majčinom selu održan susret domova iz Bosne i Hercegovine

U sklopu obilježavanja Dječjeg tjedna i ove je godine upriličen susret štitenika i djelatnika domova za djecu bez roditeljske skrbi iz Bosne i Hercegovine. Domaćin XVII. susreta, koji je održan od 7. do 9. listopada, bilo je Majčino selo u Bijakovcima. Fra Dragan Ružić, ravnatelj Majčina sela, na početku je pozdravio sve sudionike i izrazio im dobrodošlicu. Nakon govora uslijedilo je predstavljanje pojedinih domova, a predstavili su ih štitenici recitacijom, pjesmom ili pak kratkim igrokazom. Nakon zajedničke večere održan je koncert Glazbene škole Pavla Markovca iz Zagreba, čime je ujedno i počela manifestacija Didakovi dani. U subotu, drugog dana susreta, održane su sportske igre i likovna radionica dok je za odgojitelje priređeno predavanje profesorice Rajke Šore iz Splita. U popodnevним su satima sudionici posjetili Humački muzej, kao i umjetničku zbirku Majka. Uvečer istog dana štitenici su se zabavljali uz pjesmu i druženje u dvorani sv. Josipa. U nedjelju ujutro fra Dragan je pozdravio sudionike zahvalivši im na dolasku te im pritom uručio diplome i spomenice na susret, kao i prigodne darove. Sudionici su zahvalili na toplom gostoprinstvu te puni dojмова krenuli natrag svojim domovima.

Frama Međugorje nastupila na Framafestu

U subotu 15. listopada 2016. godine u Sarajevu je održan XIX. Framafest. Budući da je ova godina ujedno i godina milosrđa, geslo ovogodišnjeg susreta je bilo „O milosrđu Božjem pjevati ću do vijeka“. Domaćin Framafesta je bilo područno vijeće Frame Bosne i Srebrene. Sudjelovalo je oko 1 300 framaša iz 40 frama Bosne i Hercegovine te Hrvatske. Nastupila je i Frama Međugorje s pjesmom „U vječnost zagledan“.

Hodočašće Karlovčana u Međugorje

Vjernici župe Presvetog Trojstva, kao i nekolicine ostalih karlovačkih župa, te članovi molitvene zajednice „Molimo za život“, hodočastili su u pratnji fra Marina Kuzminkog od 14. do 16. listopada u Međugorje. Po dolasku su se zajedno uspjeli na Križevac, gdje su sudjelovali u molitvi križnog puta i krunice. Drugi su dan krunicu molili uspinjući se na Brdo ukazanja te osim molitve na međugorskim brdima sudjelovali i na večernjem molitveno-liturgijskom programu župe. Na povratku u Karlovac hodočastili su i u marijansko svetišće Vepric u blizini Makarske, gdje su predvođeni fra Marinom u molitvi i pjesmi zahvalili nebeskoj Majci na svim milostima koje su primili na ovom hodočašću. „Ono što smo naučili na ovom hodočašću jest da svijet u kojem živimo imamo pravo zaraziti jedino Kristovom nadom i ljubavlju te Marijinom radošću, jer one su jače od svih kriza koje nam donosi duh ovoga vremena. Hodočašće u Međugorje predstavlja svojevrsnu školu mira, molitve i ljubavi. Po Mariji je siguran put do Isusa“, govore hodočasnici.

Srednjoškolke na molitveno-odgojnom seminaru u Međugorju

U Domus Pacis u Međugorju je od 14. do 16. listopada održan molitveno-odgojni seminar za srednjoškolke koji su vodile s. Danijela Brekalo i s. Ivana Čuić. Na seminaru je sudjelovalo 20 djevojaka iz Ljubuškog, Posušja, Gradnića, Bijelog Polja i Tomislavgrada. „Susret smo započeli svetom misom u župnoj crkvi sv. Jakova u Međugorju, a nakon toga večer smo provele u međusobnom upoznavanju i slavljenju Gospodina kroz pjesmu. Sljedeći smo dan imali priliku za molitvu i susret sa sobom i Gospodinom razmatrajući ulomke iz Evanđelja. U nedjelju smo nakon euharistijskog slavlja izmijenili svoja iskustva ovih trodnevni intenzivnijih poticaja na molitvu i promišljanje. Zahvalne Gospodinu na danima zajedničkog druženja i milosti koju smo mogle osjetiti kroz ovo darovano vrijeme te radujući se onomu što smo primile, rastale smo se uz želju za ponovnim dolaskom na Izvor“, rekla je s. Ivana, jedna od voditeljica seminarara.

Održani „Dani kruha“ u Međugorju

Kao i proteklih godina, i ove su se godine učenici i djelatnici Osnovne škole Bijakovići aktivno uključili u obilježavanje Dana zahvalnosti za plodove zemlje. Tradicionalni „Dani kruha“ obilježeni su u petak, 21. listopada, pokraj međugorske župne crkve sv. Jakova. Akcija pod nazivom „Kruh naš svagdanji daj nam danas“ bila je humanitarnoga karaktera te je za tu prigodu upriličena prodajna izložba kruha, peciva, slastica i ostalih krušnih proizvoda, a sav je prihod išao za potrebe udruge „Marijine ruke“ iz Međugorja. Hvalevrijednu su akciju svojim prilozima podržali roditelji učenika, župljani i hodočasnici koji borave u Međugorju.

Hodočasnici iz Viteza i Posavine hodočastili u Međugorje

Iako se bliži kraj listopada, u Međugorje još pristiže veliki broj hodočasnika. U neradne dane, a osobito subotom i nedjeljom, veliki broj hodočasnika stiže iz cijele Bosne i Hercegovine, ali i Hrvatske. Tako je bilo i proteklog vikenda kada su u Međugorju boravili hodočasnici iz Viteza i Posavine. S njima je bio i fra Velimir Bavrka, župnik župe Vitez. „Ja sam već dugi niz godina hodočasnik u Međugorje. Kada sam bio u Posavini, hodočasnike sam vodio dva puta godišnje. Tek sam prije dva mjeseca došao u Vitez i htio sam započeti svoje djelovanje s Gospom, s Majkom, jer nam je danas ta dimenzija najvažnija. Sva su svetišta lijepa, ali za mene je Međugorje najposebnije od svih svetišta“, rekao je fra Velimir te dodao: „Najprije smo išli smo na Podbrdo, gdje smo se pomolili pred Gospinim kipom, a navečer smo sudjelovali u večernjem molitvenom programu – krunici, svetoj misi, klanjanju. U nedjelju smo u 5 sati ujutro išli na Križevac. To je bilo predivno, a sudjelovalo je i dosta vjernika starije dobi. Donijeli su svoje križeve pred veliki križ. Nakon toga smo sudjelovali na svetoj misi.“

Hodočasnice Nedjeljka Biletić, Ljubica Garić i Vanja Papić ističu kako u Međugorju doživljavaju neopisiv mir i ljepotu. Nedjeljka u Međugorje dolazi desetak godina: „Uvijek je novo iskustvo, teško je to riječima objasniti. To je nešto što samo Gospa može dati – taj mir, to se u zraku osjeća! Poželjela bih svim ljudima da dođu i da to dožive. Kad se vratiš kući, s problemima se lakše nositi.“ Ljubica Garić je i prije rata u Međugorje dolazila s obitelji. Tijekom rata zadesile su je brojne tragedije, no svjedoči kako je sve to lakše proživjela zahvaljujući Gospi. Vanja Papić svjedoči kako je Međugorje prijelomni trenutak i mjesto u njezinu životu: *Kada sam mislila da u mom životu nema nade, došla sam u Međugorje na seminar posta, molitve i šutnje. Moj se život promijenio. Glavni razlog moga dolaska jest zahvala.*

Susret zajednice Vjera i Svjetlo – „Kraljica Mira“

U subotu 22. listopada, na blagdan sv. Ivana Pavla II. zajednica Vjera i Svjetlo – „Kraljica Mira“, počela je s novim ciklusom susreta u novoj pedagoškoj godini 2016./2017. Ohrabrena nadasve poletnim angažmanom novog duhovnog asistenta fra Gorana Azinovića, koji je zajednici poželio dobrodošlicu u novom prostoru, u župi Krista Kralja u Čitluku.

Dok su članovi zajednice s prijateljima i članicama glazbene sekcije mjesne Frame uvježbavali pjesme za misno slavlje i kreativno se bavljali, roditelji su s fra Goranom održali prvi sastanak upoznavanja i razgovaranja o svojim očekivanjima i planovima vezanim uz zajednicu.

Nakon toga, u 12.30 sati u župnoj crkvi slavila se sv. misa. Predivan

sunčan dan i veselo raspoloženje prenijeli su se i na misno slavlje. Svi su članovi radosno sudjelovali u molitvi i pjesmi, a nakon sv. pričesti svojom su koreografijom ispratili čitanje „Hvalospjeva stvorenja sv. Franje“. Misno slavlje završilo se pjevanjem omiljene pjesme „Ja volim Oca“, uz pokrete koje su svi nastojali pratiti.

Nakon mise u župnoj dvorani sve je dočekala zakuska koju je naš novi duhovnik pripremio uz pomoć svoje obitelji i prijatelja. Veselo druženje uz pjesmu nastavilo se još oko sat vremena, a zatim su se svi razišli radosni, ispunjeni i već nestrpljivo iščekujući novi susret! Slava i hvala Bogu na svim darovima i blagoslovima kojih je danas bilo zaista u izobilju!

Hodočašće iz Zagreba u Međugorje

U razdoblju od 28. rujna do 2. listopada zaklada *Čujem, vjerujem, vidim iz Zagreba* pod vodstvom upravitelja Mirka Hrkaća organizirala je hodočašće i edukativno putovanje mladih osoba i studenata s invaliditetom u Sarajevo, Međugorje, Dubrovnik i Veprić. Po dolasku u Međugorje hodočasnici su se uputili prema Brdu ukazanju.

„Kod Podbrda su nas dočekali mladići iz zajednice Cenacolo koji su liječeni ovisnici. U njihovim se očima moglo vidjeti koliko su bili sretni što su nam omogućili doći do Gospe hodajući po brdovitoj i teško prohodnoj kamenoj stazi, noseći nas u

stolicama koje su sami izradili. Kažu kako ih veseli što mogu pomoći osobama s invaliditetom koje ne mogu hodati. Nakon toga smo imali slobodno vrijeme. U 17 sati okupili smo se na krunici, a u 18 je sati slavljena sveta misa. Zahvaljujući lijepom vremenu, i molitva krunice i sveta misa bile su na otvorenom, na vanjskom oltaru. Odmah nakon svete mise bilo je klanjanje Isusu u Presvetom oltarskom sakramentu. Bilo je i onih hrabrih koji su odlučili ići na Podbrdo u noćnim satima, a neki su molili križni put oko crkve“, svjedoče hodočasnici.

Hodočašće u Međugorje župljana župe Uzvišenja svetog Križa iz Kravarskog

U Međugorje je u listopadu hodočastila skupina vjernika iz župe Uzvišenja svetog Križa (Kravarsko). Odmah po dolasku moleći su se zaputili na Brdo ukazanja, a drugi su se dan, usprkos kišnom vremenu, uspjeli na Križevac.

„Uspješno smo se i, što je najvažnije, puni duha radosti zajedno uspjeli do križa koji se nalazi na vrhu brda. Tamo smo veselo zapjevali i pozdravili Gospodina te se zatim lagano spustili do autobusa. Nakon zajedničkog ručka bilo je slobodno vrijeme. Neki su ga iskoristili za razgledavanje, neki za osobnu molitvu u crkvi, neki za odmor i druženje. Kako je smisao i cilj svakog hodočašća iskreno se ispovjediti, u 16 smo sati pristupili sakramentu pomirenja, a zatim sudjelovali na euharistiji. Ono što smo svi očekivali bilo je svakako večernje klanjanje pred Presvetim. U nedjelju smo ujutro zajedno krenuli na oproštajnu misu od ovogodišnjeg hodočašća, a zatim se zaputili prema domovini. Na povratku smo se zaustavili u Sinju. Pomalo tjelesno umorni, no duhovno ispunjeni, sretno smo se vratili svojim domovima“, rekli su hodočasnici.

Malteški red završio ovogodišnje djelovanje

Zadnjim danom mjeseca listopada ambulanta *Donum Dei* Malteškoga reda u Međugorju zaključila je svoje ovogodišnje djelovanje u našoj župi.

Ambulanta je otvorena 2002. godine i smještena u neposrednoj blizini crkve sv. Jakova. Volonteri u ovoj ustanovi pružaju besplatne zdravstvene usluge, radeći u duhu i pod geslom Malteškog reda –

Obrana vjere i pomoć potrebitima. Prvotno je ambulanta bila otvorena u razdoblju od 1. svibnja do 1. studenog, no u posljednjih se nekoliko godina s radom počinje već na Cvjetnicu.

Duhovna obnova Frame Čerin u Međugorju

Od 21. do 23. listopada u Kući mira u Međugorju održana je duhovna obnova „Prepusti se i ne boj se!“, kojom se tridesetak framaša iz Frame Čerin počelo pripremati za svoja ovogodišnja primanja i obećanja koja ih očekuju na Prvu nedjelju došašća. Duhovnu su obnovu počeli sakramentom ispovijedi i zajedničkom večernjom svetom misom u župnoj crkvi sv. Jakova u Međugorju, a nakon toga večerom s prvim susretom u kapelici.

„Kako smo našu framašku godinu posvetili Bibliji, uvodne su se riječi našeg duhovnog asistenta fra Tihomira, kao i kasnije razmatranje temeljili na Bibliji i biblijskim likovima. Tu smo večer imali i cjelonočno klanjanje koje smo zajednički započeli u 23 sata. Nakon jutarnje molitve i doručka krenula je radna subota: susret u devet sati, predavanje, radionice, rad po grupama

i razgovor. Nakon pauze, u tri sata, imali smo Lectio Divina, potom u šest sati svetu misu, a navečer smo se zajedno uputili na Podbrdo moliti krunicu i tako na poseban način u Gospinom mjesecu Gospodinu predali svoje molitve. Nedjeljno nas je jutro razbudilo predavanjem područne tajnice, naše framašice Magdalene Musa koja je razmišljala o temi gesla „Prepusti se i ne boj se!“. Duhovna je obnova posijala sjeme razmišljanja, poleta i zajedništva, među nama otkrila neke nove talente i na poseban način nas povezala. Na nama je raditi kako bi sjeme koje je posijano donijelo plod koji će biti vidljiv u našem bratstvu.“

U Međugorju prikazan dokumentarno-igrani film „Nisam se bojao umrijeti“

U ponedjeljak 31. listopada u dvorani Ivana Pavla II. u Međugorju prikazan je dokumentarno-igrani film redatelja Jakova Sedlara „Nisam se bojao umrijeti“ o domoljubnoj misiji Antona Kikaša iz 1991. godine.

Veliki je broj međugorskih župljana, kao i onih iz okolnih mjesta nazočio promociji filma ovog uspješnog poslovnog čovjeka, istinskog domoljuba, filantropa, pjesnika i junaka Domovinskoga rata, inače rodom iz Bijakovića, a koji već desetljećima živi u Torontu u Kanadi. U filmu su se vidjeli detalji domoljubne misije iz 1991. godine, tj. pomoći za obranu hrvatske zajednice Toronta MUP-u i Zboru narodne garde u Republici Hrvatskoj, kao i svi detalji onoga što je gosp. Kikaš u to vrijeme proživio.

Film je nakratko vratio u sjećanje vrijeme i događaje kada su se nad Hrvatskom nadvili tamni oblaci agresije, uništavanja i prisvajanja dijela hrvatskog teritorija. Film je, osim u Međugorju, prikazan i u Širokom Brijegu i Mostaru.

Premijer Republike Hrvatske Andrej Plenković posjetio Međugorje

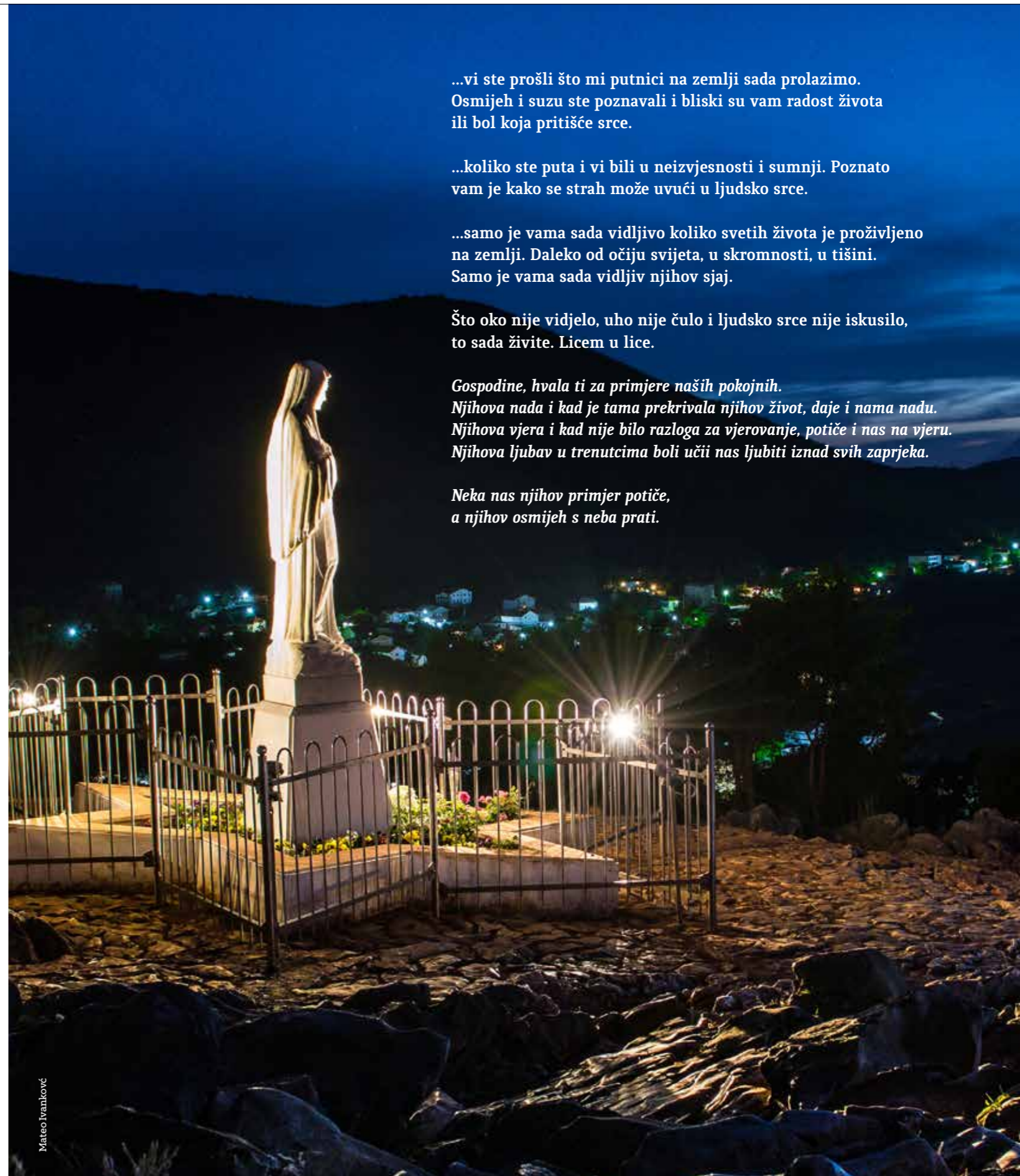
G. Andrej Plenković, novoizabrani premijer Republike Hrvatske za svoj je prvi službeni posjet izvan granica Republike Hrvatske odabrao Bosnu i Hercegovinu. Nakon niza sastanaka u Sarajevu i Mostaru premijer je Plenković dvodnevni posjet BiH zaključio hodočašćem u Međugorje. Pred župnom kućom premijera i njegove suradnike dočekao je župnik fra Marinko Šakota i franjevci koji djeluju u župi Međugorje.

„Osobno mi je zadovoljstvo da sam za svog prvog službenog posjeta BiH, mogao doći u Međugorje. S puno poštovanja sam došao u ovo sveto mjesto kojem, u potrazi za mirom i duhovnom okrepom, toliko hodočaste. Važno je da Međugorje kao simbol mira i kao mjesto koje privlači tolike, ostane ono što je bilo u proteklih 35 godina. Zahvaljujem župniku fra Marinku na toplom prijemu. Bilo mi je zadovoljstvo susresti se i porazgovarati s našim franjevcima o aktualnoj situaciji i planovima koji slijede. Njihov rad i skrb o milijunima hodočasnika iz cijelog svijeta su neprocjenjivi“, rekao je premijer Plenković.

Nakon sastanka s fratrima premijer je Plenković u pratnji svojih domaćina obišao svetište i župnu crkvu sv. Jakova.

Foto: Džani

...vi ste prošli što mi putnici na zemlji sada prolazimo. Osmijeh i suzu ste poznavali i bliski su vam radost života ili bol koja pritišće srce.

...koliko ste puta i vi bili u neizvjesnosti i sumnji. Poznato vam je kako se strah može uvući u ljudsko srce.

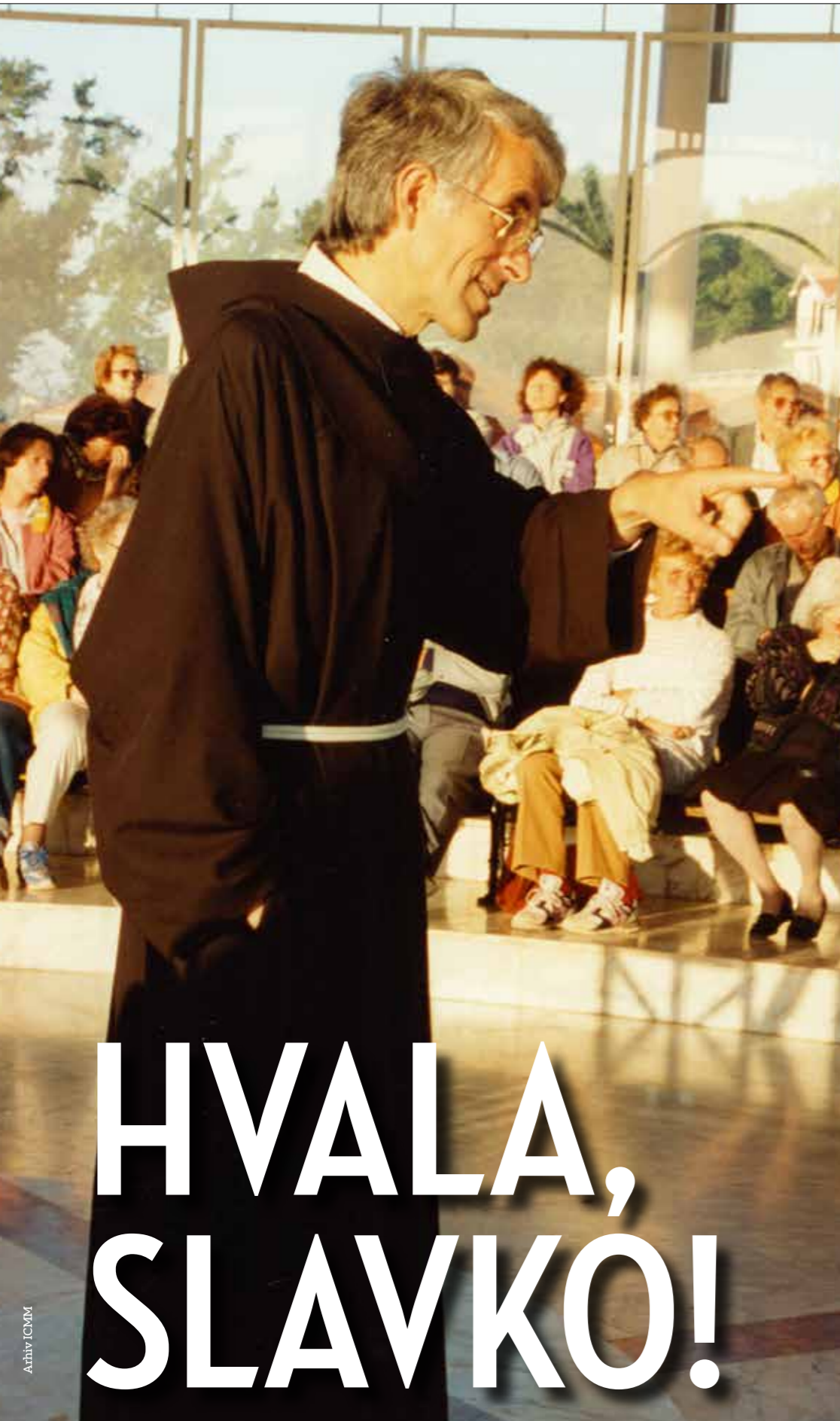
...samo je vama sada vidljivo koliko svetih života je proživljeno na zemlji. Daleko od očiju svijeta, u skromnosti, u tišini. Samo je vama sada vidljiv njihov sjaj.

Što oko nije vidjelo, uho nije čulo i ljudsko srce nije iskusilo, to sada živite. Licem u lice.

Gospodine, hvala ti za primjere naših pokojnih. Njihova nada i kad je tama prekrivala njihov život, daje i nama nadu. Njihova vjera i kad nije bilo razloga za vjerovanje, potiče i nas na vjeru. Njihova ljubav u trenucima boli učiti nas ljubiti iznad svih zaprjeka.

Neka nas njihov primjer potiče, a njihov osmijeh s neba prati.

Mateo Ivančević

HVALA, SLAVKO!

MILONA VON
HABSBURG

**PRIJE 16 GODINA, 24. STUDE-
NOGA SI NAS NAPUSTIO.** Odjed-
nom te među nama više nije bilo. Iza
tebe je ostala velika bol i praznina.
Hvala Bogu, naša nas je Majka utješi-
la! „Draga djeco... Radujem se s vama
i želim vam reći da se vaš brat Slavko
rodio u nebu i da zagovara za vas.“ S
koliko ljubavi je to rekla naša nebe-
ska Majka, da se ti, naš brat, rodivši
se za nebo, moliš za nas. O, kakve li
samo utjehe za nas!

I danas, 16 godina poslije tako
nam nedostaješ. Htjela bih sjesti s
tobom, porazgovarati, otvoriti svoje
srce. Toliko je stvari oko mene koje
ne razumijem. Danas tvoj savjet i
blagoslov trebam više nego ikad kako
bih mogla zaprimiti milost koju mi
Bog preko svoje majke želi darivati.
Prijateljstvo s tobom daje mi snagu
jer sam sigurna da gore u nebu u
tebi imam i zaštitnika i zagovara-
telja. Počesto me uhvati strah od
ovog nemirnog svijeta, no tada se
sjetim tvojeg dragog osmijeha i tvog
bratskog: „Hajde bona, hajde bolan...“
i već osjetim olakšanje i mir.

Neprocjenjivo je iskustvo bilo gle-
dati te kako rasteš s Gospinim poru-
kama te s kojom se snagom i s koliko
ljubavi posvećuješ ljudima. Često si
znao reći: „Trebamo moliti za snagu i
ljubav za svakog čovjeka kojeg ćemo
susresti u ovozemaljskom životu.“

Ove riječi su sažetak tvog života i tako si zaista živio svoje poslanje
na zemlji. I sama sam nebrojeno puta svjedočila kako svoj svećenički
poziv i svoje pastirsko srce s velikim žarom poklanjaš svome stadu. I
ljudi to, fra Slavko, ne zaboravljaju.

Znao si kako mi ljudi lako padamo pod utjecaj moći i novca.
Shvaćao si kako znamo postati bahati ako svoj identitet nađemo u
položaju, novcu i u materijalnoj imovini. Vidio si s velikom bistri-
nom kako su ljudi u opasnosti unutar hirarhije podilaziti „moćnici-
ma“ kako bi osigurali svoju poziciju i kako bi pritom omalovažavali i
ponižavali „male“.

Uvijek si želio pomoći onima koju su bili bespomoćni. Sjećam se
zgode s jednog od tvojih čestih putovanja. Bili smo svjedoci kako je
jedna mlada djevojka bez ikakve školske naobrazbe bila bešćutno
izrabljivana u kući vrlo imućnih ljudi. Njihov odnos prema toj djevojci
bijaše gotovo robovlasnički. Krivo složena jastučnica bila je dovoljan
razlog da je ružnim riječima vrijeđaju i ponižavaju. Braniti se nije
mogla jer bi odmah izgubila svoj posao. Nitko se za nju nije imao za-
ložiti. Tko zna gdje je danas. Taj susret ostavio je na tebe dubok dojam
i znam da si tada donio čvrstu odluku – založiti se za mlade. Vjerovao
si čvrsto da uspjeh mladog čovjeka ovisi o razvijanju darova koje je
Bog stavio u njihova srca i snažno si se zalagao kako bi dobili adekvat-
nu izobrazbu. Plodovi tih nastojanja vidljivi su i danas.

Oprez u riječima i poštivanje mišljenja drugih bile su tvoje
osobine. Mnoge si stvari vidio s velikom bistrinom. Jednom si mi
rekao: „Nejasnoću i mutnost treba suočiti s jasnoćom i bistrinom.“
Zahvaljujem ti na tim riječima. Ostavio si duboke tragove u našim
životima jer smo mogli kušati tvoju iskrenu ljubav. Tvoje dobro i
čisto srce uvijek je bilo spremno oprostiti i početi iz početka jer si
iskusio nešto od velike ljubavi i slobode našeg Stvoritelja. Nisi imao
vlastite ambicije i nisi ništa činio za vlastiti interes. Ti si se molio i
služio zahtjevima ljudi. U svakom novom danu pokušavao si prepo-
znati i ispunjati Božju volju.

Tvoj je životni put bio put molitve i život za druge. Jednom si mi
rekao: „Moram uraniti na brda. To je jedini trenutak za mene. Osta-
tak dana pripada ljudima.“
Hodočasnici se sa radošću prisjećaju prvih godina kad smo svi bili
tako bliski. Za njih si bio i ostao nadahnuće. Kroz molitvu i post
otapao si njihova srca i otvarao im put do pomirenja sa Stvoriteljem.
Tvoj je grob danas postao njihovo utočište. Novo mjesto molitve
kojem rado dolaze.

Često si ponavljao kako ne želiš umrijeti odmoran. I zaista, po-
zvan si u punoj službi baš s Križevca. Vjerni sluga zaslužan Doma
Gospodnjeg. Sigurna sam da si pri svom dolasku u nebo u zagrljaju
našeg Oca čuo riječi: „Hvala što si se odazvao mome pozivu.“
Hvala, Slavko!

ROĐEN U NEBU

*Dok prema vrhu uskom stazom kroči,
jesenji vjetar korake mu broji,
suhoću stijena molitvama moći,
doziva Majku što pod križem stoji.*

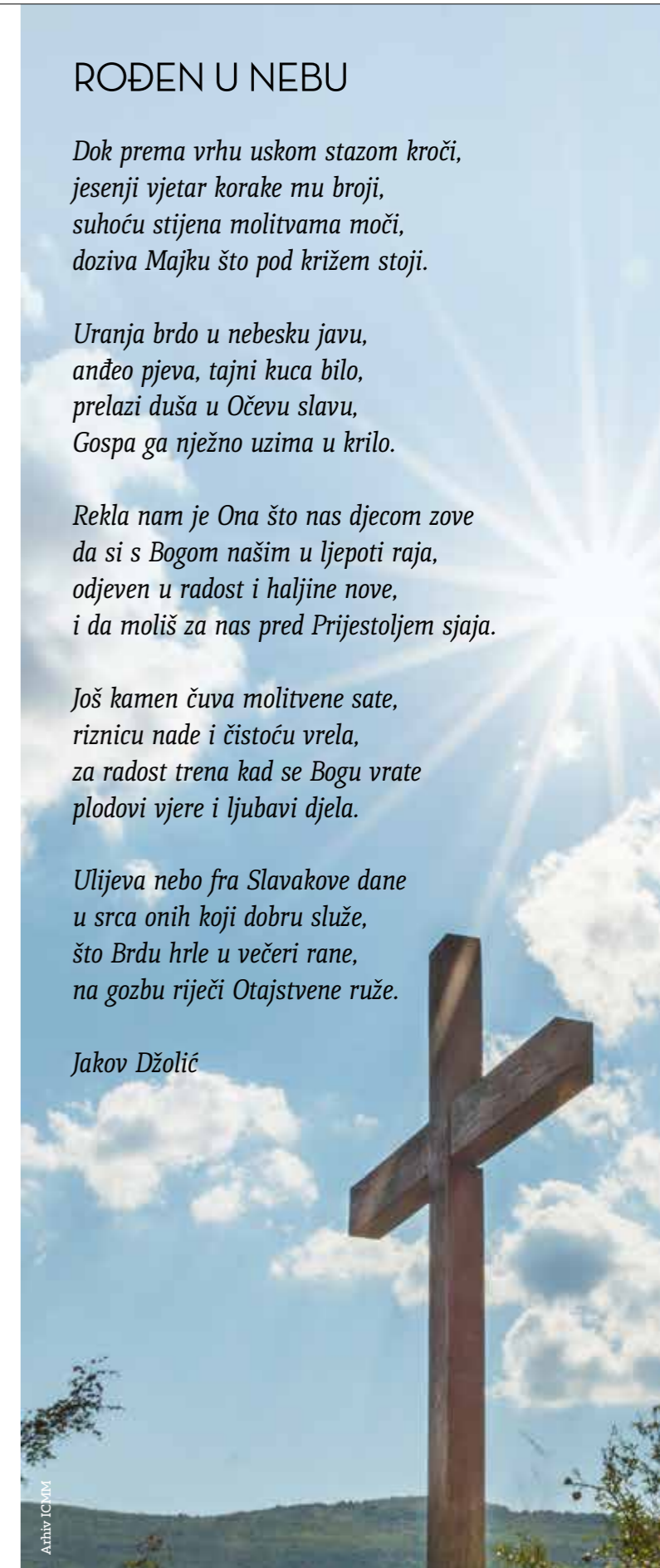
*Uranja brdo u nebesku javu,
anđeo pjeva, tajni kuca bilo,
prelazi duša u Očevu slavu,
Gospa ga nježno uzima u krilo.*

*Rekla nam je Ona što nas djecom zove
da si s Bogom našim u ljepoti raja,
odjeven u radost i haljine nove,
i da moliš za nas pred Prijestoljem sjaja.*

*Još kamen čuva molitvene sate,
riznicu nade i čistoću vrela,
za radost trena kad se Bogu vrate
plodovi vjere i ljubavi djela.*

*Ulijeva nebo fra Slavkove dane
u srca onih koji dobru služe,
što Brđu hrle u večeri rane,
na gozbu riječi Otajstvene ruže.*

Jakov Džolić

FRA SLAVKO I ZAJEDNICA CENACOLO

FRA SLAVKO BARBARIĆ NA MENE JE OSTAVIO DOJAM STRANA ČOVJEKA. I ostalo mi je do danas zagonetno kako mu je to polazilo za rukom. Za njega je biti svećenik značilo – biti duhovnik. Toj se ulozi posve predavao. Bilo da se radilo o djeci, o mladima ili o odraslima. Studij koji je odabrao nakon višegodišnjeg pastoralnog rada u župi Čapljina govori zorno o naglascima koje je smatrao ključnima za život Crkve i njezino pastoralno djelovanje. Uloga svećenika u životu Crkve bila je posljednjih sto godina izvrgnuta, i u Crkvi i izvan Crkve, različitim eksperimentima i tumačenjima. Svećenik-radnik, svećenik-karitativni djelatnik, svećenik-administrator, svećenik-graditelj. Sve se više udaljavalo od središnje uloge svećenika, od uloge da je on ponajprije duhovnik u zajednici. Rađeci s djecom, mladima i odraslima, fra Slavko je brzo uvidio da im je najpotrebniji kao duhovnik. To će i kroz studij i kroz svoje djelovanje u Međugorju i drugim župama uporno slijediti i vjernici će ga prvenstveno tražiti zbog toga. Govorili su: „Mi

FRA IVAN
LANDEKA

**NJEGOVI
ZALAGANJEM
I POTICAJIMA
OBNAVLJALA
SE POBOŽNOST
PRESVETOM
OLTARSKOM
SAKRAMENTU I
KLANJANJE KRIŽU
GOSPODINOVU.
ZA ŽUPLJANE I
HODOČASNIKE
TO SU DO
DANAS OSTALI
BLAGOSLOVNI I
MILOSNi TRENUTCI
MOLITVE.**

bismo razgovarali s fra Slavkom.“ Tako je bilo i s hodočasnicima.

Fra Slavko je imao dar za glazbu. Svugdje gdje je djelovao, njegovao je kulturu liturgijskoga pjevanja. Godinama je svirao na večernjim misama u Međugorju, i to uza sve druge poslove. Nalazio je vremena za probe pjevanja. Liturgijsko glazbeno pjevanje za njega nije bilo uljepšavanje liturgije. Držao je da je najprirodnije dati Bogu hvalu jednim od najljepših izraza čovjekova umijeća i duše – pjevanjem i sviranjem. Stoga se na međunarodnim susretima mladih pjevalo, gotovo do iznemoglosti.

Njegovim zalaganjem i poticajima obnavljala se pobožnost Presvetom oltarskom sakramentu i klanjanje križu Gospodinovu. Za župljane i hodočasnike to su do danas ostali blagoslovni i milosni trenutki molitve. Shvatio je blagotvornost i potrebu vjernika za molitvom za zdravlje duše i tijela. I moleći nakon večernje mise za zdravlje duše i tijela, izbjegao je privid spektakla i scene. Time je posve ispravno molitve ozdravljenija vezao za euharistijsko slavlje. Još

jedno se time istaklo: sva pozornost se svračala na Gospodina koji je u euharistiji središte, Gospodina koji euharistijom liječi i ozdravlja rane zajednice, a nikako na onoga koji molitvu predvodi.

Iz ove zabrinutosti za Božje proistekla je i njegova zauzetost za stvarne ljudske potrebe, svakodnevene i izvanredne. Njegov karitativni rad bijaše u osluškivanju Gospodina glasa: „A gdje je tvoj brat?“ I to ga nije ostavljalo ravnodušnim.

Jedno važno poglavlje fra Slavkova djelovanja jest njegov angažman u zajednici Cenacolo. Riječ je o zajednici koju je ustanovila talijanska redovnica s. Elvira, a primarno se bavi liječenjem od ovisnosti o drogi. Fra Slavko je nalazio vremena za razgovore s njima, za molitvu, slavio sv. misu triput tjedno i nas ostale upregnuo kad je trebalo u zajednici ispovijedati. U Hrvatskoj je već bio rat. Nekoliko tjedana prije nego što je izbio rat u Bosni i Hercegovini u župni ured je svratio tadašnji ministar unutarnjih poslova Avdo Hebib i rekao nam: „Fratrri, da znate, rat će! U Međugorju je još stranih

državljana. Savjetujte im i pokrenite ih da što prije idu svojim kućama!“ Nazvali smo i o tome obavijestili hodočasničke grupe i pojedince, a fra Slavko je otišao s tom informacijom u Cenacolo. Objasnio im je stanje stvari i da bi i oni trebali ići iz Međugorja. U tom trenutku u zajednici je bilo momaka iz nekoliko europskih zemalja. Bili su najprije iznenađeni. Nakon kratkog vremena jedan od njih je rekao fra Slavku: „Mi ne želimo ići. Kako bude vama neka bude i nama! Ako se treba boriti, mi smo spremni. Nemojte nas samo odavde tjerati!“ I ostali su sve vrijeme rata.

S vremenom je zajednica počela graditi potrebne zgrade. Napravili su i malu kapelicu. Sjećam se da

posluživali nas. Kad smo razmišljali poći kući, rekao je njihov voditelj: „Nije još gotovo!“ Ugasili su svjetlo u blagovaonici. Ostalo je svijetla samo na maloj improviziranoj pozornici. Slijedili su kratki komadi o svakom fratru i časnoj. Jer su nas često susretali i dobro poznavali, imitirali su ponašanje svakoga od nas. Kod svakoga su pronašli nešto karakteristično i to prikazali u humorističkom tonu. Fra Slavko je prošao najgore, posebice što ga je imitirao jedan Rumunj – Arkadije. Očito vješt tom poslu. Fra Slavka su respektirali, istinski voljeli, nisu ga se bojali. Oni su se šalili na njegov račun, a i fra Slavko na njihov. Tako smo tu večer mogli upoznati sebe iz očiju drugih.

Krajem osamdesetih godina došla je prava grupa mladića koji su se nastanili na Perkuši (između Križevca i Brda ukazanja) i boravili pod šatorima. Nedovoljno poznavanje problema ovisnosti i relativno rijetki slučajevi ovisnosti u ovim krajevima učinili su nas fratre, pa i mještane, poprilično zabrinutima. Držali smo tu grupu podosta rizičnom i strahovali da bi to mogla biti neka vrsta „filijale“ za širenje droge. Fra Slavko je ta strahovanja malo po malo umirio i počeo sve češće odlaziti k tim ljudima. S vremenom se pokazalo da je bio u pravu.

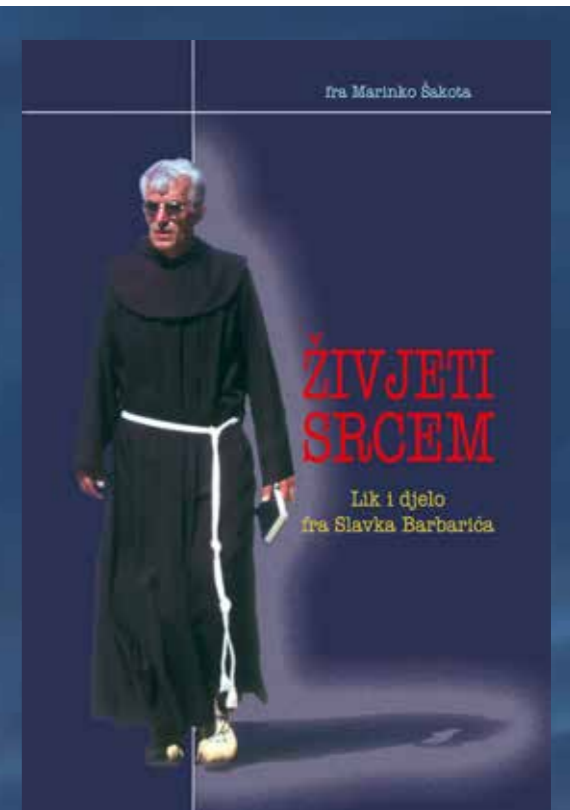
su župljani bili iznenađeni kad bi rano izjutra vidjeli grupu od desetak mladih momaka kako šeućući, mole krunicu. I tako je zajednica Cenacolo postala dijelom župnog života i do danas s velikom pažnjom dočekuju hodočasnike, osobe koje imaju probleme s ovisnošću i roditelje ovisnika. Malo po malo sazrijevala je i ideja da se osnuje i kuća za djevojke-ovisnice. Kad je došlo vrijeme, započela se graditi kuća za djevojke. Kuća je sagrađena u Bijakovčićima, sa sjeverne strane Brda ukazanja. Govorili su: „Mi ćemo sagrađiti kuću za cure!“ I uradili su to.

Ulazak u zajednicu bio je uvijek slobodna odluka, bio je početak novog života i problema, naravno. Novo i drugačije društvo, odvojenost od obitelji, bračnih drugova i djece. Trebalo je snage i upornosti gaziti kroz nepoznatu zemlju. Fra Slavkovo iskustvo i mudrost bili su im velika potpora. I bili su jako zahvalni.

Jednog dana izjutra ulazi fra Slavko k nama i kaže: „Večeras je večera kod 'ragazza' i svi fratři i časne sestre trebaju doći!“ Priridili su nam skroman i ukusan objed i

U ratnim godinama fra Slavku se obratio klub liječenih alkoholičara iz Mostara. Molili su da im se jedanput tjedno ustupi jedna prostorija za njihove sastanke. U Mostaru nisu imali jedno vrijeme uvjete za to. Ustupili smo im jednu prostoriju. Fra Slavko je sudjelovao u njihovoj radu i vodio sastanke ako nije mogla doći njihova voditeljica Nada Matović.

Fra Slavko je za vrijeme svoga studija u Freiburgu pohađao tečajeve psihoterapije. Dobro je znao da ovisnost nije samo socijalni problem i da se ne događa samo zbog loših uvjeta života. Znao je da kroz ovisnost nastaju i fizičke i psihičke promjene. Da treba liječiti i jedno i drugo, da je to dugotrajan proces koji treba pratiti i duhovno ozdravljenje. Ovisnošću čovjek stvara lažnu sliku o sebi, svijetu, drugima. Čovjek postaje na stanovit način krivotvorina. Stoga je potrebno obraćenje koje ponovno uspostavlja zdravu sliku o sebi, obitelji, društvu. Obraćenje vraća čovjeku njegovu izvornost i ruši krivotvorine. To na poseban način vrijedi za probleme različitih ovisnosti.

fra Marinko Šakota

Živjeti srcem

„Fra Slavko je poticaj i primjer, fra Slavko Barbarić je utro put razumijevanja Gospinih ukazanja i razvio poseban način pastoralnog rada prilagođen ovom nesvakidašnjem mjestu molitve.“

Knjiga Živjeti srcem, autora fra Marinka Šakote govori o životu i djelu fra Slavka Barbarića: njegovu djetinjstvu, školovanju, studiju, susretu s fenomenom međugorskih ukazanja, s vidiocima i hodočasnicima. Od poglavlja do poglavlja knjiga Živjeti srcem, otkriva bogatstvo osobnosti i originalne elemente pastoralnog rada ovog svećenika koji je „gorio i izgorio“ za Gospine poruke.

Ako hodočasnik želi ponijeti sa sobom za uspomenu neku fotografiju iz Majčina sela, najvjerojatnije će se uslikati pred fra Slavkovim kipom. Onako, dominantan u središtu Sela – postao je njegovim svojevrsnim simbolom. Radnici, hodočasnici, djeca... često se odmaraju na klupama oko njega, netko uz molitvu, netko tek uz tihi razgovor... U njegovoj blizini, ako si otvorena pogleda i srca koje traga za Beskrajnim, osjetit ćeš onu fra Slavkovu postojanu zagledanost u Kralja nad krajevima, sakrivenu u poniznost Raspetoga, baš kao što je i njegovo lice sakriveno iza raspela koje drži u ruci.

PAULA TOMIĆ

SVAKI PUT KAD PROĐEM POKRAJ KIPA FRA SLAVKA I PODIGNEM GLAVU KAKO BIH ODMJERILA OŠTRE LINIJE BRONČANOG PROFILA, KOJE SE OCRTAVAJU NA POZADINI NEBA, MOGU SE DIVITI ZAMISLI UMJETNIKA CARMELA PUZZOLA KOJI JE IZRADIVŠI SKULPTURU, NA OVAJ NAČIN ZAPRAVO ŽELIO PERSONALIZIRATI FRA SLAVKOVU PONIZNOST.

ArchivICMM

Ali istovremeno, kroz glavu mi prolazi i jedno drugo razmišljanje koje jednako dobro ocrtava fra Slavku osobnost, a to je razmišljanje s. Bonifacije Barbarić koja je nakon njegove smrti, istom majčinskom ljubavlju vodila ovo Majčino selo. Ona je jednom davno rekla kako nikako ne vidi fra Slavka ovako „uzdignutog i odijeljenog“ od ljudi koji oko njega prolaze. Kako je fra Slavko uvijek negdje žurio, ona ga vidi ne statično, nego u hod. I kako je fra Slavko bio prijatelj s najmanjima, ona ga ne vidi uzdignuta na nikakvo postolje, nego negdje na stazi, u istoj visini s prolaznicima. Jedan među svima, jednak sa svima! Uistinu, i ja ga vidim tako: Kako hoda negdje među nama, habita prljavog od zemlje s brda, prašnjavih sandala, s crnom vrećom za smeće u rukama, juri već prema nekom sljedećem dogovoru, pa ipak zastaje i odgovara na upit čovjeku koji ga pita za savjet prožimajući ga prodornim pogledom, unoseći potpunog sebe u tu minutu razgovora, a zatim nastavlja dalje sudarajući se s onima koji ne slijede brzinu njegova hoda... Treba nam jedan ovakav fra Slavkov kip, a dok se ne nađe netko tko bi ga tako izradio, neka nas ova

slika o fra Slavku vodi dalje u otkrivanje njegova duhovnog postojanja među nama.

MEĐUGORJE - „ČISTIONICA ZA DUŠE“

Na zadnjem Mladifestu, jedno od svjedočanstva bilo je i svjedočanstvo Talijana Francesca Vaiasusa o vlastitom iskustvu oslobađanja od opsjednuća. Između ostalog, ispričao je i jednu jako zanimljivu epizodu o tome kako se Sotona strašno ljutio i uznemirio dok je on jednom prigodom kod kuće uređivao i postavljao stol za sebe i svoju ženu kako bi ručali. To iskustvo ga je poučilo o tome koliko Sotona mrzi čistoću i red, koliko je on doista „nečisti duh“ i duh koji izaziva i uživa svaku vrstu nečistoće, nereda, neurednosti, perverzije... U Evanđelju više puta pronalazimo za Sotonu upravo taj naziv „nečisti duh“! (usp. Lk 3,37 ili Mk 1,27)

Evanđelje nas dalje uči da svaka nečistoća prvo dolazi iz srca, odnosno da ćemo izvan nas graditi onakvu sliku, izgled ili svijet, kakav zapravo imamo u svome srcu. (usp. *Dok je on još govorio, neki ga farizej zamoli da objeđuje kod njega. On uđe i sjede za stol. Kada to vidje farizej, začuđi se da se Isus nije opraio prije objeda. A Gospodin mu reče: 'Jest, vi farizeji čistite vanjštinu čaše*

nisu vidjeli, nego su doticali to mjesto na kojem su vidioci rekli da se Gospa nalazi. Vidioci su vidjeli kako ljudi dotiču Gospine haljine, ali tamo gdje su je doticali ostajale su prljave mrlje. I zato su počeli plakati i pitali su Gospu što se to događa. Ona im je objasnila da je to prljaju grijesi ljudi koji je dotiču i tada je sve pozvala da se pomoću sakramenta ispovijedi očiste od svojih grijeha. Zato je Međugorje danas „ispovjedaonica svijeta“ ili, mogli bismo reći, jedna velika „čistionica za duše“!

BORAC ZA ČISTOĆU

U svjetlu ove spoznaje da nas grijeh zapravo najviše prlja i da onda tako prljavih srca i mi sami činimo svijet oko nas prljavim, postaje jasno zašto je fra Slavko bio tako neumoran borac za čistoću srca, ali i za čistoću okoliša. Uklanjanje smeće u sebi i oko sebe on se zapravo trudio vratiti prvotni red poretka stvaranja. Fra Marinko Šakota u svojoj knjizi o fra Slavku „Živjeti srcem“, na str. 106 navodi kako je „priroda, prema fra Slavku, bila prva Božja izgovorena riječ i trajni živi Božji govor čovjeku i kao takva predstavlja nezaobilazni most do Boga. (...) Zbog toga se samoprijegorno zauzima za čišćenje i zaštitu prirode. Uvijek kad je išao na brda, a to je bilo svakog jutra, sa sobom je nosio vreće i skupljao smeće koje su hodočasnici ostavljali iza sebe.“ Svojim akcijama „Više cvijeća – manje smeća“, skupljanjem smeća pored cesta i u Vrtu sv. Franje ili obogaćivanjem i sadnjom, kao što je posadio masline pod Križevcem, fra Slavko kao da je želio onaj red, disciplinu i temeljitost koju je imao u sebi, u svom srcu, prenijeti i na svijet oko sebe.

Upravo je to najveće pravilo duhovnog života: da smo mi zapravo ono što nosimo u srcu. Koliko napredujemo u duhovnosti: u miru, u redu, u jednostavnosti, čistoći,

opet unerediti i nagrđiti ljubav koje, u onom smislu u kojem Isus od nas traži („dati život svoj za drugoga“), uopće više ne će biti.

BITI DRUGAČIJI

Gledajući svijet iz ove perspektive suprotstavljenosti Božjega duha: reda i harmonije, i nečistog duha: nereda i razdjelnosti, postaje jasna veličina i važnost Gospinih ukazanja u Međugorju. Njegov neumorni **poziv na molitvu** kojom se obasjava duša i otkriva se sva unutarnja prljavština; njegov neumorni **poziv na post i ispovijed** kojim se taj nered sređuje i čisti i njegov neumorni **poziv na svjedočenje**, jer svijetu treba „otvoriti oči“, ukazati mu na ono što nije u skladu s Božjim zakonima. (usp. **Živeći u miru, osjetit ćete potrebu da svjedočite, jer ćete otkriti Boga kojeg sad osjećate dalekim.** Zadnja poruka 25. 10. 2016.)

Doći u Međugorje i početi živjeti Gospine poruke zapravo znači „progledati“! Postati sposoban vidjeti prljavštinu u sebi i oko sebe. Početi praviti red u sebi i oko sebe. I naravno da to za svijet znači „biti drugačiji“! Ne uklapati se u šablone slijepih ljudi, koji zbog nečistoća vlastitih grijeha ne vide niti nečistoće

FRA SLAVKO - ČOVJEK KOJI JE IMAO HRABROSTI BITI „DRUGAČIJI“

i zdjele, a vaša nutrina puna je otimačine i zloće. Bezumnici! Zar nije onaj koji je stvorio vanjštinu, stvorio i nutrinu? Ali dajte ono što je unutra kao milostinju – i sve će vam biti čisto. Lk 11,37-41)

To je ono isto što nas i Gospa ovdje u Međugorju uči, što je, mogli bismo reći, srž međugorske duhovnosti: da sve počinje iz srca. Kad se u srcu dogodi mir i red i kad se dozvoli Bogu da zakraljuje u srcu, tad se pobjeđuje zlo u nama i oko nas! (usp. **Zato, dječice, molite, molite, molite i dozvolite Bogu da uđe u vaša srca.** (...) **Vratite se postu i ispovijedi da biste pobijedili zlo u vama i oko vas.** Zadnja poruka 25. 10. 2016.)

Vidioci svjedoče kako je jedanput na početku ukazanja Gospa dozvolila okupljenima da je dotaknu. Oni je

ljubavi... toliko više nam smeta i opterećuje nas kad isto takvo nutarnje stanje nemamo i izvan nas.

Nažalost, kad danas pogledamo svijet koji nas okružuje, način na koji ljudi govore, kako se oblače, kakve su nam kuće, ulice, medijski prostor... možemo lako prepoznati da svime vlada „nečisti duh“ i da ljudi sami, noseći tu nečistoću u sebi, nisu u mogućnosti prepoznati nečistoću i nered u kojem žive. Možda najopasniji nered koji Sotona polako uvlači među ljude i pretvara ga u „norme ponašanja“ jest nered na području seksualnosti. Sama znanost kaže da je: „Spolni identitet naše poimanje sebe kao **muškarca** ili **žene**.“ A svijet danas ono što su inače „poremećaji spolnog identiteta“ proglašava normalnim, pa tako danas postoji 20-tak vrsta seksualnosti! Seksualnost je u temeljima čovjekove naravi i njegovih odnosa prema drugom čovjeku i Bogu. Zdrava i čista seksualnost preduvjet je za zdrave i čiste odnose u kojima se jedino može razvijati prava, čista i nesebična ljubav: naša propusnica i naše blago za Nebo. Zato je Sotoni toliko u interesu da nas seksualno izneredi, jer će time iznerediti sve odnose, a neuredni odnosi će

materijalnih i duhovnih prostora u kojima se kreću.

I kao što je fra Slavko imao hrabrosti BITI DRUGAČIJI, i kao što je svojim primjerom utjecao na druge ljude da se i oni aktiviraju i počnu služiti očišćenju prirode i ljudskih srca, tako je i svatko od nas, čuvši Gospin poziv, pozvan biti DRUGAČIJI, „svjetlo svijeta“ i „sol zemlje“. Jer ako i mi izgubimo sjaj, obljetavimo ili oslijepimo... tami i prljavštini više ne će biti kraja! U ovom mjesecu u kojem slavimo fra Slavkovu 16. obljetnicu rođenja u Nebu, utecimo se posebno njegovu zagovoru da mognemo ispuniti i ovaj zadnji Gospin poziv: **Ostavite sebičnost i živite poruke koje vam dajem!**“ (Zadnja poruka 25. 10. 2016.)

Fra Slavkovo srce kojim je služio bližnjemu, milina i Božja ljubav koju je svjedočio, bit će i budućnosti nama u Međugorju, a i mnogima diljem svijeta poticaj da od života napravimo nešto plemenito i vrijedno, da iskreno Kristu, Kralju Vjekova prikažemo svoj život, da mu služimo u poniznosti kao Marija naša Majka, Kraljica Mira.

FRA GORAN AZINović

IMPERATIV JE ŽIVOTA OSVOJITI VLASTITO SRCE, JER TKO OSVOJI VLASTITO SRCE, ZNAČI DA IMA „OTVORENA VRATA SRCA“. Kad se otvore vrata srca, započinje jedna od najzagonetnijih i najplemenitijih ljudskih priča. Blago onima koji prođu kroz vrata vlastitog srca. To znači da i drugi mogu poći za njima, da mogu i drugi ući. Tek tada kad je srce otvoreno ono privlači, jer tada ima u njemu „milosni prolaz“. U životu samo mi znamo prolaz do našeg srca. Ne postoji u životnoj praksi *Efjalt* koji je u bitci kod Termopila izdao grčke snage, p(r)okazavši perzijskom kralju Kserksu „tajni prolaz“. U našim vlastitim borbama samo mi znamo za taj „tajni prolaz“ u srce i kroz srce. Mi smo ti koji brane, ali koji osvajaju vlastito srce.

Da bismo osvojili tuđe srce, valja nam ponajprije potražiti vlastito srce, jer ako ne poznajemo vlastito srce, ne možemo razumjeti ni tuđe! Napast je stalna: čovjek je oduvijek previše snaga rasipao u otkrivanje tajne vlastitoga srca, a onda ostacima snaga pokušavao osvojiti i tuđa srca. U toj praksi rezultat je pomalo tužan, jer ima mnogo ljudi koji nikada ne zavladaju vlastitim srcem, pomaknuti su iz središta života na margine bez obzira koliko bili uvjereni da su osvojili mnoge druge utvrde, zapravo, tuđa srca.

Pokojni fra Slavko Barbarić je na jednom mjestu u zanosu molitve kazao: *otvori svoje srce pred Križem i znat ćeš što to znači – i Križ, ali i tvoje srce – jer onaj koji izdrži pod Križem, on može poći dalje.* Zar nije tako i bilo s fra Slavkom!? Umro je pod Križem –

Arhiv ICMM

FRA SLAVKO: MEĐUGORJE U SRCU I KROZ SRCE!

pod Križevcem – ne zato što nije izdržao, već upravo suprotno. On je izdržao i zato je mogao krenuti dalje, dalje, dalje koliko je daleko nebo! Rijetki su poput njega otvorili vrata vlastitog srca onako blago i nježno, životodajno i jednostavno. On je, navodno, oduvijek imao „manu srca“, a ta je mana bila da je još kao dijete imao otvoreno srce. Danas – u duhovnom smislu preneseno – živjeti otvorena srca možda spada u „mane srca“. Tako misli svijet, ali ne i čovjek evanđelja, onaj koji sluša i izvršava Riječ Gospodnju. Fra Slavko bijaše inteligentan i snažan čovjek. Mogao je biti uspješan u mnogim poslovima, ali on ništa nije htio činiti bez srca i pojačane emocije: ni moliti, ni pisati, ni blagovati, ni sanjati, ni biti budan. Molio je i pisao srcem, blagovao i sanjao srcem. Bio je budan za govor Duha kao što je srce budno dok u čovjeku ima života. Njegovo srce bijaše biser, a mi danas odgonetavamo

ukrase i tajne toga bisera. I kad smo već poneseni i zahvaćeni slikovnim govorom, evo još jedne kockice duhovnog i poetskog mozaika: anatomija srca je čudesna, ali od svih dijelova srca možda je najčudesnije – osrčje. Osrčje je vanjska opna koja štiti srce. Ona pomaže srcu da bude ritmično i sigurno. Zato je možda važno uz fra Slavkovo srce progovoriti i o „fra Slavkovu osrčju“. Njegov vanjski dio srca – „osrčje“, vidljiv je po njegovim plodovima. Međugorje danas izgleda sigurno i ritmično, kao i njegovo osrčje. Sve u što se uloži ljubav srca, vremenom toči istim sokom,

pokazuje i svjedočanstvo vjere našeg fra Slavka. Stoga, Međugorje jest dar od Boga. U takvom daru rađa se nova praksa, a to je i da ljudi jedni drugima budu upravo dar. Mnogi su ljudi pomogli srcem i surađivali s milošću da Međugorje bude toplo okrilje pod plaštem Kraljice Mira, gdje se srce može radovati i plakati, kajati i nadati.

Evo još jedne slike iz preboga kršćanske riznice da bi se pojasnilo Međugorje. Primjer je to sv. Monike i sv. Augustina. Zašto je Monika tako dugo molila? Zar Bog nije mogao preko noći obratiti Augustina, a ne

Umro je pod Križem - pod Križevcem – ne zato što nije izdržao, već upravo suprotno. On je izdržao i zato je mogao krenuti dalje, dalje, dalje koliko je daleko nebo!

tako dugo čekati i kušati Monikin ustrajnost? Bog je možda tako dugo kušao Moniku jer možda nije čekao samo Augustina. Vjerojatno je ciljao na oboje; i na majku i na sina. Mi svi samo mislimo i bavimo se Augustinom, a možda je u Božjim očima i u projektu – Monika bila prvotna intencija!? Tako je isto s Međugorjem!? Mnogi se

bave samo Međugorjem, a zapravo je Međugorje u Božjim očima daleko šire i dublje, povod koji s vremenom svjedoči da je prvotna intencija spas ljudi. Međugorje postoji radi ljudi, a ne ljudi radi Međugorja. Možda je baš fra Slavko najjače naglašavao tu dimenziju. Primjenjivao je teologiju na antropologiju, na konkretna srca i duše. Tisuće je hrabrio, ispovijedao i tješio. Pisao je knjige koje su uzdizale ljude iz životnih nevolja, bavio se je ponajprije dušom, a tek onda pejzažem i duhovnim marketingom. Upravo je duša najljepši pejzaž u Božjim očima, a tako bi trebalo biti i u ljudskim! Fra Slavko se nije posvetio mjestu nego ljudima. Naglasio je posvećenost čovjeka, jer čovjek nije onaj koji je „proklet“, već onaj koji je posvećen i blagoslovljen. Propovijedao je od srca k srcu i zato je ostao trajno u srcima ljudi, jer je nastojao sebe i druge voditi po Božjoj volji. Nakon smrti možemo na fra Slavka primijeniti tvrdnju: uzvišenije je živjeti u sjećanju, biti primjer koji utječe na promjenu života, nego imati brojne brončane i kamene spomenike. Ljudi na Zapadu često podižu spomenike, ali zaboravljaju ljude i duše koje su imali. Na Istoku manje dižu spomenike, a više naglašavaju usmenu predaju i sjećanje. To je svakako trajnije, jer je ljudima bitnije nositi nekoga u srcu nego ga gledati u skulpturi, ma kako vrijedna bila. Sv. Mala Terezija je rekla: „Čvrsto računam da ne ću biti neaktivna na nebu, želja mi je još raditi za Crkvu i za duše, te molim Dobroga Boga i sigurna sam da će me uslišati. Nisu li anđeli zaboravili zauzeti s nama ne prestajući nikada gledati Božje lice, gubiti se u beskrajnom oceanu Ljubavi? Zašto mi Isus ne bi dao da ih oponašam? Ako ostavljamo bojno polje, ne činimo to iz želje za odmaranjem?“ Oni koji su u miru, ne mogu biti dezerteri. Oni koji su u visinama, ne mogu zaboraviti one koji se vuku dolje! Jer to su visine ljubavi, a sniženje je znak velikodušnosti! Nema sumnje, fra Slavkovo srce kojim je služio bližnjemu, milina i Božja ljubav koju je svjedočio, bit će i u budućnosti nama u Međugorju, a i mnogima diljem svijeta poticaj da od života napravimo nešto plemenito i vrijedno, da iskreno Kristu, Kralju Vjekova prikažemo svoj život, da mu služimo u poniznosti kao Marija naša Majka, Kraljica Mira.

CRKVA U ARGENTINI OTVORILA ARHIVE IZ VREMENA DIKTATURE

Žrtvama argentinske diktature i njihovim bližnjima uskoro će biti dostupni arhivi Crkve u Argentini iz razdoblja od 1976. do 1983. godine. Dokumenti koji se tiču vremena diktature razvrstani su i označeni brojevima kao što je zaželio papa Franjo. Kako se naglašava u priopćenju Tiskovnog ureda Svete Stolice, ovaj dugotrajni posao, koji je argentinski episkopat započeo prije mnogo godina, poduzet je sa željom da posluži istini, pravdi i miru, uz nastavak dijaloga u službi istinske kulture susreta. Odluka da se ovi dokumenti učine dostupnima donesena je 15. listopada u Vatikanu, na sastanku Stalnoga vijeća Argentinske BK s državnim tajnikom Sv. Stolice, kardinalom Parolinom i drugim članovima državnoga tajništva. Arhivama će moći pristupiti žrtve, bližnji nestalih, zatočenici te vjerski poglavari u slučajevima kad se radi o svećenicima i redovnicima.

MEKSIČKA CRKVA IZLOŽENA NASILJU TRGOVACA DROGOM

Meksički katolici prolaze kroz bolno razdoblje. Nedavna ubojstva trojice svećenika i četvero vjeroučitelja u saveznim državama Veracruz i Michoacan pokazala su ranjivost Crkve izložene nasilju, koje je često povezano s trgovinom drogom. Od 2012. godine u Meksiku je ukupno ubijeno 15 svećenika, a ta ubojstva često su bila u vezi s njihovom borbom protiv trgovine drogama.

PATRIJARH SAKO POZVAO NA MIR I JEDINSTVO U IRAKU

Kaldejski patrijarh Louis Raphael Sako uputio je poruku iračkim šijitima, sunitima i kršćanima u kojoj je pozvao na mir i jedinstvo u zemlji. On je izrazio čvrsto uvjerenje da su svi Iračani, bez obzira na različito porijeklo, jedna obitelj i pozvao ih da se prestanu međusobno optuživati kako bi se „napokon zaustavile svade i obuzdali pojedinačni i stranački interesi“ u ime dobrobiti zemlje i naroda, „koji su važniji od svega“. Kaldejski patrijarh na kraju je pozvao i međunarodnu zajednicu da žurno poduzme konkretne korake kako bi Irak i čitava regija ponovno mogli osjetiti ozračje mira i sigurnosti.

DRUGA SJEDNICA MJEŠOVITOG POVJERENSTVA HBK I SPC

U ponedjeljak 17. i utorak 18. listopada 2016. godine u Zagrebu, u sjedištu Hrvatske biskupske konferencije održan je drugi sastanak Mješovitog povjerenstva Hrvatske biskupske konferencije i Srpske pravoslavne Crkve koji ima zadaću zajednički razmotriti ulogu blaženog Alojzija Stepinca prije, za vrijeme i nakon Drugoga svjetskog rata.

Sastankom o temi „Nadbiskup Alojzije Stepinac i Srpska pravoslavna Crkva od 1934. do 1941. godine“ u ime Svete Stolice predsjedao je predsjednik Papinskog odbora za povijesne znanosti o. Bernard Ardura. Kao predstavnici Hrvatske biskupske konferencije sudjelovali su: zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, biskup mostarsko-duvanjski mons. Ratko Perić, biskup požeški mons. Antun Škvorčević te dr. Jure Krišto i dr. Mario Jareb s Hrvatskog instituta za povijest.

Kao predstavnici Srpske pravoslavne Crkve na sastanku su sudjelovali: mitropolit zagrebačko-ljubljanski Porfirije, mitropolit crnogorsko-primorski Amfilohije, episkop bački Irinej, episkop slavonski Jovan, prof. Darko Tanasković, veleposlanik, stalni izaslanik Republike Srbije pri UNESCO-u, te za ovu prigodu pozvani stručnjak prof. dr. Ljubodrag Dimić s Filozofskog fakulteta u Beogradu.

Idući susret će se održati u Novom Sadu, 13. i 14. veljače 2017. godine.

KATOLIČKA CRKVA DOBILA SEDAM NOVIH SVETACA

U tijeku svečanog euharistijskog slavlja na Trgu sv. Petra u Rimu u nedjelju 16. listopada papa Franjo kanonizirao je sedam blaženika.

Tako su novim svecima Katoličke Crkve postali Salomon Leclercq (1745-1792), mučenik iz zajednice Braće kršćanskih škola, Jose Sanchez del Rio (1913-1928), mučenik, Manuel Gonzalez Garcia (1877-1940), biskup Palencije, utemeljitelj Euharistijske obnoviteljske unije i Družbe euharistijskih misionarki iz Nazareta, Lodovico Pavoni (1784-1849), svećenik, utemeljitelj Družbe sinova Marije Bezgrješne, Alfonso Maria Fusco (1839-1910), svećenik, utemeljitelj Družbe sestara svetoga Ivana Krstitelja, Jose Gabriele de Rosario Brochero (1840-1914), svećenik, i Elizabeta od Presvetog Trojstva Catez (1880-1906), redovnica karmelićanka.

DVADESET PET GODINA KATOLIČKOG VJERONAUKA U ŠKOLI

Svečanom akademijom u organizaciji Hrvatske biskupske konferencije u Hrvatskome narodnom kazalištu u četvrtak 13. listopada obilježeno je 25 godina katoličkog vjeronauka u školi u Republici Hrvatskoj. Svečanom činu nazočili su hrvatski nadbiskupi i biskupi predvođeni zagrebačkim nadbiskupom kardinalom Josipom Bozanićem i predsjednikom HBK zadarskim nadbiskupom Želimirom Puljićem. Akademiji su nazočili i apostolski nuncij u RH nadbiskup Alessandro D'Errico, predsjednik Hrvatskog sabora akademik Željko Reiner, izaslanik predsjednice RH dr. Mate

Granić, izaslanik predsjednika Vlade RH dr. Stjepan Bartulica, izaslanik ministra znanosti, obrazovanja i sporta Ivan Milanović Litre te ministar kulture Zlatko Hasanbegović. Okupili su se i predstavnici drugih vjerskih zajednica, poglavito oni koji provode konfesionalni vjeronauk u hrvatskim zajednicama, kao i rektor HKS-a dr. Željko Tanjić, predsjednik Matice hrvatske akademik Stjepan Damjanović, dekani katoličkih učilišta, poglavari i poglavarice redovničkih zajednica, predstojnici (nad)biskupskih katehetskih ureda te vjeroučitelji.

IZABRAN NOVI GENERAL DRUŽBE ISUSOVE

Trideset šesta generalna kongregacija Družbe Isusove izabrala je 14. listopada za novog vrhovnog poglavara o. Artura Sosu Abascala.

P. Arturo Sosa rođen je u Caracasu u Venezueli 12. listopada 1948. godine. Do sada je imao službu delegata generala za družbine međunarodne kuće i djela u Rimu. Od jezika govori španjolski, talijanski, engleski te razumije francuski. Teologiju je studirao u Rimu, a doktorat iz političkih znanosti stekao je na Središnjem sveučilištu u Venezueli. Bio je direktor revije Sic, profesor na Katoličkome sveučilištu u Venezueli, na Sveučilištu Georgetown u SAD-u te rektor Katoličkog sveučilišta Tachira. Napisao je više knjiga i članaka o demokraciji i diktaturi u Venezueli, te kolonijalizaciji i emancipaciji te zemlje. Posebne su teme njegova zalaganja i promišljanja solidarnost s najranjivijima, migracije i izbjeglice, pomirenje i dijalog te apostolat intelektualaca.

MARIJANSKI JUBILEJ U VATIKANU

Trgu Sv. Petra u Vatikanu, 9. listopada papa je Franjo slavio misu u povodu Marijanskog jubileja u Godini milosrđa.

„Na ovaj jubilejski dan pred očima nam je istinski uzor u kojega se možemo ugledati: Marija, naša Majka. Nakon što je čula anđelovu poruku, zapjevala je hvalespjev Bogu: 'Veliča duša moja Gospodina...' Zamolimo našu Gospu da nam pomogne prepoznati kako je sve Božji dar te da budemo sposobni za to reći 'hvala'. Uvjeravam vas da će tada naša radost biti potpuna. Samo onaj tko zna zahvaljivati, poznaje puninu radosti“, rekao je Sveti Otac.

ZABRANA KRŠĆANSKIH TELEVIZIJSKIH KANALA

Pakistanska agencija za regulaciju elektroničkih medija nedavno je jedanaest kršćanskih televizijskih kanala na urdu jeziku proglasila ilegalnim. O. Mushtaq Anjum, pakistanski kamilijanac koji se bavi komunikacijom i medijima izjavio je: „Za kršćane nema mjesta na javnim televizijskim kanalima. Želimo razumjeti zašto je ovih jedanaest kanala proglašeno ilegalnim. Ovo je novi diskriminacijski zakon koji pogađa nemuslimane“, te upozorava kako se prema vjerskim manjinama nastavlja ophoditi kao prema građanima drugog reda te poziva pakistansku vladu da „zaustavi te čine zastrašivanja i dotičnu zabranu ukine“.

PAPA NAJAVIO KONZISTORIJ, NA KOJEM ĆE KREIRATI SEDAMNAEST NOVIH KARDINALA

Na kraju mise kojom je proslavljen Marijanski jubilej u Godini milosrđa, u nedjelju 9. listopada papa Franjo

najavio je novi konzistorij za 19. listopada na kojem će biti kreirano 17 novih kardinala, od kojih 13 kardinala-elektora. Sedamnaest novih kardinala dolazi iz jedanaest naroda s pet kontinenata, što svjedoči o univerzalnosti Crkve koja naviješta i svjedoči Radosnu vijest Božjeg milosrđa u svakom kutku zemlje. To što će biti proglašeni kardinalima u Rimskoj biskupiji, očituje ne-raskidivu vezu Petrova nasljednika s mjesnim crkvama diljem svijeta.

U nedjelju 20. studenoga, na zatvaranju Godine milosrđa, novi će kardinali koncelebrirati zajedno s Papom. Među imenima novih kardinala nalazi se i nadbiskup Chicaga Blase J. Cupich, hrvatskoga porijekla.

PRVI KARDINAL U POVIJESTI MALEZIJE

Malezijski su katolici dobili prvog kardinala u povijesti Malezije. Nadbiskup emeritus Kuala Lumpura Anthonyj Soter Fernandez imenovan je kardinalom. Osamdesetčetverogodišnji kardinal Fernandez najprije je od 1978. do 1983. godine bio biskup Penanga, da bi od 1983. do 2003. služio kao nadbiskup Kuala Lumpura. Kardinala Fernanda opisuje kao čovjeka s jasnom vizijom što je Crkvi u Maleziji potrebno. Kao nadbiskup je vodio zajednicu u procesu shvaćanja važnosti toga što znači biti Crkva. Promicao je rast temeljnih crkvenih zajednica.

Prema popisu iz 2010. godine u Maleziji živi više od 28 milijuna stanovnika, od čega više od 60 posto stanovništva čine muslimani, dok je katolika nešto više od milijun.

MILOSRĐE I BIJEDA – MISERICORDIA ET MISERIA

Na svetkovinu Krista Kralja završit će ove godine Izvanredni jubilej Godine milosrđa. Ali, tim se ne prestaju vrtuci milosrđa izljevati na Crkvu, svijet, na pojedince. Isus je milosrđe u osobi, Lice Božjega milosrđa, njegovo djelovanje izričaj je Božjega milosrđa u svijetu. Zaharija u svome hvalopoju veliča premilosrdno Srce Boga našega, Marija u svome Veliča nekoliko puta ističe upravo milosrđe koje se izljevaju s naraštaja na naraštaj, jer se sami Bog sjeća milosrđa svoga, a Isusovo javno djelovanje očitovanje je i objava Božjega milosrđa. Tko se želi susresti s Isusom, susrest će se sa samim Milosrđem, otkrit će ga u svakoj njegovoj kretnji i postupku. Htjeli bismo se ovdje osvrnuti na jedan izraziti primjer njegova milosrđa, zabilježen u Ivanovu evanđelju. Naime, susret sa ženom preljubnicom u osmom poglavlju. Svima nam je dobro znan taj prizor.

FRA TOMISLAV PERVAN

SURJEČJE I VRIJEME U KOME SE ODVIJA SCENA JEST BLAGDAN SJENICA, SLAVI SE PUNIH TJEDAN DANA U JERUZALEMU. Prethodno je Isus pozvao sve koji su žedni da dođu i piju te da će iz vjernika poteći rijeke vode žive što struje u život

vječni (usp. Iv 7,38). Svečano je to i danas dugo slavljeno u židovstvu. Veličanje Božjih velebnih djela kad je Gospodin svoj puk izveo iz robovanja u slobodu, korak po korak. Kad čitamo odlomak u Ivana, čitajmo ga iznutra, dubinski, pokušajmo se unijeti u ozračje, svaku riječ, geste, reakcije. Tako će nam se tekst otvoriti u svim svojim protežnicama.

Rano je jutro. Isus se zapućuje, vjerojatno iz Betanije, od Marije i Marte, u hramski prostor. U međuvremenu kućanice otvaraju prozore, obrtnici svoje radnje, nadničari traže posao. Oko Isusa se u Hramu okuplja obični svijet. Veli se, svi su visjeli o njegovoj

riječi, jer je rekao da će nebo i zemlja proći, a njegove riječi ne će proći. Obični puk zadivljeno sluša Isusa, upija njegove riječi; Isus je opušten, sretan zbog slušateljstva koje mu naprosto vjeruje.

Najednom žamor i strka. Ljudi se okreću, nešto se događa. Farizeji dovode pred Isusa ženu, raščupanih kosa, neurednu. Ona se divlje otima, mlatara rukama, ali je rulja jača od nje. Imaju je u svojim šakama, doslovce je guraju pred Isusa. Isusovo se slušateljstvo nevoljko razmiče, stvaraju prolaz farizejima, uglednicima u narodu. Nesretnu ženu doslovce bacaju pred Isusove noge. Mogli bismo reći, ona je gonjena zvijer, iz očiju joj sijeva mržnja na farizeje, tužitelje. U Isusa i ne gleda. Misli u sebi, i on je kao i oni koji su je uhvatili u preljubu pa stoga ne može od njega ništa dobra očekivati. A slušateljstvo koje je dotada visjelo o Isusovoj riječi mijenja izraz svoga lica. U njih se spontano rađa bunt protiv farizeja, strah za Isusa, sućut za ženu.

A farizeji? Samosvjесni, oholi, neumoljivi, tvrda srca, pobožnjakovići, uvijek u pravu. Čuvari zakona i morala. Prividno imaju počitanje pred Isusom pa mu jedan od njih postavlja pitanje: *Učitelju, ovu smo ženu uhvatili u samome činu preljuba. Mojsijev zakon propisuje nam takve kamenovati. E pa, što ti veliš?* Isusovi su slušatelji u nedoumici, shvaćaju da je u klopki, u opasnosti. Ma kako odgovorio, ne može izbjeći stupicu koju su mu postavili. On je poput čovjeka zatvorena u prostoru s dva izlaza na kojima su naoružani stražari. Odgovori li *pusnite je na miru*, izazvat će bijes, spočitnut će mu kako *lakoumno postupuje s Mojsijevim zakonom* te ga javno prokazati kao kršitelja Zakona, prijestupnika. Odgovori li da je kriva, da je treba osuditi i kamentovati, prigovoriti će mu, a što je to s njegovom dobrotom, gdje mu je srce, jer se odavno taj Mojsijev propis ne primjenjuje u praksi.

Žena je bez daha i duše, bojažljivo i plaho pogleda u smjeru Gospodina Isusa. Iz njegovih usta očekuje sva u strahu odgovor od koga joj zavisi život i sudbina. Isus, prividno nezainteresiran, sagiba se i piše po tlu. Farizeji vjerojatno pretpostavljaju da je Isus u nedoumici, dok se drugi pitaju što bi to moglo značiti. Tom kretnjom Isus neizravno optužuje farizeje riječima proroka Jeremije: *Gospodine, nado*

Najednom žamor i strka. Ljudi se okreću, nešto se događa. Farizeji dovode pred Isusa ženu, raščupanih kosa, neurednu. Ona se divlje otima, mlatara rukama, ali je rulja jača od nje. Imaju je u svojim šakama, doslovce je guraju pred Isusa. Isusovo se slušateljstvo nevoljko razmiče, stvaraju prolaz farizejima, uglednicima u narodu. Nesretnu ženu doslovce bacaju pred Isusove noge.

Izraelova, svi... koji se odmetnu od tebe, bit će u prah upisani, jer ostaviše Izvor žive vode (Jer 17,3). Nakon nekoliko trenutaka mračne tišine farizeji žesće salijeću Isusa nadajući se željenom trijumfu i ishodu u vlastitu korist.

Isus se posve mirno i dostojanstveno uspravlja, promatra ih bez srdžbe, s beskrajnom tugom u srcu zbog njihove zasljepljenosti te im savršeno mirno vraća optužnicu u njihovo vlastito krilo: *Tko je od vas bez grijeha, neka baci prvi kamen!* Prvi kamen mora baciti svjedok koji ju je zatekao u činu preljuba. I ponovno se sagiba te iznovice piše po tlu. Ono što je na tlu, pijesku napisano, prvi će vjetar zamesti ili ljudske stope pobrkati. Isusova se utroba prevraća zbog njihove lažne pobožnosti, privida svetosti. I što je uslijedilo?

Pognute se glave pokunjani udaljuju s mjesta optužbe, predvode ih najstariji. Makar oni možda nisu najgrješniji, ali su dakako najrazboritiji, ipak s nezatomljivim gnjevom u srcu. Isusovo slušateljstvo može odahnuti, lica su ozarena, zbog cinične ironije naspram farizeja, ali s nesmanjenim ushitom glede Isusa. Isus se izvukao iz klopke, pa se s njim solidariziraju.

Isusu nije do toga da bilo tko bude pogubljen ili izgnan. Vjerojatno je u duši radostan. Govorio je on o izgnanoj ovci koju pastir traži u brdima. Tko zna što se s njome zbilo. Možda je slomila nogu, zapala u škrip, u potrazi za boljom pašom. Uzima je na svoja ramena i vraća u stado. Vjerojatno joj liječi slomljeno mjesto, ali dok mu je ona na ramenima, grije ga svojim runom. Uzajamnost pastira i ovce. Tako i ovdje u slučaju ove preljubnice. Isus se s njom raduje, dok farizeji moraju pokunjeno posramljeni dati petama vjetra. Na kraju ostaju samo Isus i sirota žena, preljubnica. Svi su se razišli i udaljili. Možda su mislili, nastavak nas se više ne tiče. Augustin se besmrtno izrazio: *Relicti sunt misera et misericordia,*

U liku te žene možemo naslutiti stanje cijeloga čovječanstva u odnosu na Isusa, na Boga. Žena je znamen naše bijede koja se izručuje Božjem milosrđu. Zahvalni smo Gospodinu za primjere milosrđa i smilovanja, jer je Isus u osobi objava neizmjernoga Božjega veličanstva, ali i beskrajne Božje ljubavi, nježnosti, milosrđa.

ostadoše samo bijednica i Milosrđe.

Isus je još uvijek sagnut. Žena je preobražena, sretna u licu, nestalo je mržnje i prijezira, nema više straha ni panike. Nema ni pobune, a u srcu je zacijelo stvoreno mjesto za kajanje. Povjerenje i zahvalnost preplavljuje njezino biće. Istodobno se Isus uspravlja te onako, tankočutno i obazrivo, kako samo on to zna, u svome milosrđu prema grješnicima želi osloboditi ženu od njezina stida koji joj je prekrivao lice zbog počinjena grijeha. Imao je Isus srca za siromahe i grješnike. Pita je, *pa gdje su tvoji tužitelji? Nitko te ne optuži?* Podiže oči prema Isusu da bi mu odgovorila. *Ne, nitko, Gospodine.* Kakav je morao biti susret očima tih dviju osoba, *Milosrđa i 'mižerije*, bijednice. Isus se zadovoljava ukratko: *Ni ja te ne osuđujem. Idi i odsele ne griješ više.* Osuđuje grijeh, spašava grješnika.

Lako nam je dokučiti reakciju te žene. Ona bi mu najradije, kao Magdalena na uskršno jutro, pala do nogu, objumila ih i poljubila, isplakala svoje suze zahvalnice. Kao i mnoge druge u evanđeljima. Ali se ne usuđuje. Povlačeći se, iz njezina pogleda izbija beskrajna zahvalnost za darovani život. Fizički i duhovni.

U liku te žene možemo naslutiti stanje cijeloga čovječanstva u odnosu na Isusa, na Boga. Žena je znamen naše bijede koja se izručuje Božjem milosrđu. Zahvalni smo Gospodinu za primjere milosrđa i smilovanja, jer je Isus u osobi objava neizmjernoga Božjega veličanstva, ali i beskrajne Božje ljubavi, nježnosti, milosrđa. Trebali bismo se zapitati kakve osjećaje, misli, raspoloženja gajimo mi prema Isusu, u odnosu na ono što on prema nama gaji i što nam je učinio u svojoj ljubavi i smilovanju? Ima li tu uzajamnosti? Što bismo morali osobno promijeniti u svome stavu, ljubavi, prijateljstvu prema Isusu – Ljubavi i Milosrđu. Prijatelju svakoga od nas? Svako bi od nas trebao dati svoj osobni odgovor. Svi smo zapravo u igri, riječ je o svima nama. *Tko je bez grijeha, neka baci prvi kamen?* Nerijetko se razbacujemo, nabacujemo kamenjem oko sebe, i ne pitajući se, pogađamo li pravu osobu. Isus je rekao, *nemojte suditi pa ne ćete biti osuđeni.* Ali postoji i riječ iz Isusovih usta i srca o *trunu* u tuđem i *brvnu* u vlastitu. Tko ga od nas nema? Tiče se to duboko svakoga od nas.

Budući da smo se primakli koncu Godine milosrđa, ovim tekstom završavamo i razmišljanja o milosrđu u Glasniku mira. Nadamo se da će nam ova milosna godina, kao i tekstovi o milosrđu, biti od pomoći u našim svakodnevnim iskušenjima. Zahvaljujemo Bogu za papu Franju koji nam je Godinom milosrđa otvorio svijest o Božjoj biti – o Njegovu milosrdnom srcu. Ako smo se barem i malo pogledom i srcem približili Isusovu srcu i započeli upoznavati Božju ljubav i ako je naše srce postalo barem malo šire – da u nj mogne stati i poneka osoba koja prije nije mogla naći prostora u nama – onda su Godina milosrđa i naša napisana razmišljanja ostvarila svoj cilj.

KAKO BITI MILOSRDNI?

FRA MARINKO ŠAKOTA

NAKON ŠTO SMO TRAZILI ODGOVOR NA PITANJE O BOŽJEM MILOSRĐU, POSTAVLJA SE PITANJE O NAMA: JE LI BOŽJA VOLJA DA I MI BUDEMO MILOSRDNI?

U Starom zavjetu prorok Zaharija donosi Božju riječ upućenu narodu: „Sudite istinito i budite dobrotvori i milosrdni jedni drugima.“ (Zah 7,9) U

Novom zavjetu Isus poziva: „Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan.“ (Lk 6,36)

Iako razumijemo Božji zahtjev da budemo milosrdni, nerijetko milosrđu pristupamo ambivalentno. S jedne strane ga prihvaćamo, a s druge strane mu se odupiremo. Jedna od poteškoća je pitanje na koga se Božji zahtjev točno odnosi. „Svima je jasno što je volja Božja za druge prema nama. Naime, kad god želimo da nas vole, poštuju, priznaju, pomažu, da nam praštaju i budu milosrdni s nama, da čuvaju naš dobar glas, da nas ne zaboravljaju, onda smo sigurni da je to volja Božja za njih. I istina je. To je volja Božja za druge prema nama. Međutim, često zaboravljamo

da je volja Božja da i mi tako postupamo s drugima.“ (fra Slavko Barbarić)

Otpor prema milosrđu pokazuje se dijelom i u samoj našoj volji i želji prema drugima. Naime, ponekad se može primijetiti da ne želimo dobro drugima, da ne želimo da se spase i da se ne radujemo kada se netko vrati s lošega puta. Ponekad se čuju riječi: „Neka mu se to dogodilo. Zaslužio je to!“

Čudno i nelogično je takvo pona-

šanje jer se inače drukčije ponašamo kad su u pitanju životinje i stvari. Tome se i Isus čudio pa je htio ljudima otvoriti oči da shvate kako se ponašaju. Kad se ovca izgubi, tražimo je. Kad je pronađemo, ne ćemo je kazniti što se izgubila nego se radujemo što smo je pronašli. Identično je ponašanje kad izgubimo „drahmu“, novac ili neku drugu vrijednu stvar. Isus želi da se radujemo ne samo kad pronađemo izgubljeni

novac i ovcu nego i kad se čovjek izgubi pa se vrati na pravi put.

I sebe sam uhvatio kako sam u sebi osudio neke osobe koje su imale čudne krikove za vrijeme mise. U meni se javljala ljutnja zbog njihova ponašanja. Htio sam ih ušutkati jer su – meni se tako činilo – ometali misu. Imao bih i razloga da ih ukorim, da ih ušutkam jer se ne ponašaju prema pravilima mise. No, kad sam im se približio, shvatio sam da se radi o osobama s invaliditetom (s hendikepom). U tom trenutku obuzeo me stid i prigovorih sebi: Pa zar bih ukorio takve osobe!? Zar ne vidim da su to osobe s invaliditetom!?

Razlozi zašto prema drugima nismo milosrdni ne leže u drugima nego u nama. „Nije vam tijesno u nama, ali je tijesno u vašim grudima.“ (2 Kor 6,12) Tako Pavao otvara oči Korinćanima. Nismo milosrdni prema ljudima kada pogriješe ne zbog težine grijeha nego zbog našeg srca koje je usko, u kojem je tijesno.

Želimo li razumjeti Božje milosrđe i sami postati milosrdni, trebamo čuti poziv na rast i početi rasti. Želimo li shvatiti Božju pravednost, trebamo otkrivati tu veću pravednost o kojoj Isus govori. „Ljubite jedni druge kao što sam ja ljubio vas.“ Isusov je to poziv da nam se srce širi, da rastemo od svoje ljubavi (uvjetne, ograničene) prema Božjoj ljubavi (bezužjetnoj i bezgraničnoj).

Kad su se oko Isusa okupljali carinici i grješnici da ga slušaju, komentar farizeja i pismoznanaca bio je: „Ovaj prima grješnike, i blaguje s njima.“ (Lk 15,2)

Uskoća našeg srca uzrok je zašto ostajemo samo na površini i vidimo samo grijeh. Usko srce vidi samo trun u oku i ništa više. Vidi samo grješnike. Takvo tijesno srce osuđuje i Isusa koji – što je po sebi nevjerojatno, ali istinito – ništa drugo ne želi nego samopomoći grješnicima. No, razlog je za osudu: jer blaguje s grješnicima.

Ako je srce usko i zarobljeno, naši argumenti bit će u službi takva srca. Ako vidimo samo nečiji grijeh, uvijek ćemo pronaći neku potvrdu da ga osudimo. Nekad je dovoljan jedan razlog, a ne mora biti uopće ni velik ni važan, da s nekim više ne pričamo, da ga ne pozdravljamo, da o njemu pričamo negativno, da ga osudimo.

Prema svojoj majci mogu biti takav, prema ocu, prema bratu i sestri. Moje srce je usko – to je uzrok, a ne grijeh ljudi – pa imam razloga da ne pričam više s njima.

Pozabavimo se još malo s *razlozima* naših osuda i nepraštanja: Kakav je to razlog da ja više ne pričam sa svojim roditeljima, sa svojom djecom, braćom i sestrama, sa susjedima...?

Pravo pitanje nije kakva je osoba koju ja osuđujem, s kojom ne pričam, koju ne pozdravljam, nego: Kakva je moja ljubav? Nema tog argumenta koji se može pojaviti i koji bi me mogao uvjeriti da ne pričam više sa svojim roditeljima, braćom ili se-

pravednost koja je u službi njihovoj oholosti, sebičnosti, njihovim interesima. To je pravednost koja je izraz njihova uskog i tvrdog srca. Na sav glas viču o pravednosti kako bi opravdali sebe. Njihov pogled ostao je na vanjštini. Nisu zagledani u Božje srce nego samo u čovjekov grijeh. Pozivaju se na Zakon. Pritom ne vide da Zakonu pristupaju selektivno, da su podcrtali i upiru prstom samo u one dijelove koji se ne odnose na njih nego na druge. Isto tako ne primjećuju da je Zakon statičan, a da je čovjek koji pred njima stoji živo biće.

No, nije problem u Zakonu nego u njihovu srcu. U tom srcu ljubav

(uvjetne, ograničene) prema Božjoj ljubavi (bezuovjetnoj i bezgraničnoj). To je rast od svoga uskog, krutog i zatvorenog srca prema širokom Božjem srcu. Nakon toga sve će nam biti jasnije. „Kad čovjek otkrije veću ljubav, postaje sposoban praštati sve uvrjede i ljubiti i one koji ga ne ljube. Kad čovjeka oduševi veća ljubav, onda ga na njegovu putu ne mogu zaustaviti ni nedostatak ljubavi ni aktivna mržnja, a posljedice u obliku rana nestaju.“ (fra Slavko Barbarić)

Gospa nas uči: „Otvorite vaša srca Božjem milosrđu i On će vam dati sve što trebate i ispunit će vaša srca

USKOĆA NAŠEG SRCA UZROK JE ZAŠTO OSTAJEMO SAMO NA POVRŠINI I VIDIMO SAMO GRIJEH. USKO SRCE VIDI SAMO TRUN U OKU I NIŠTA VIŠE. VIDI SAMO GRJEŠNIKE. TAKVO TIJEŠNO SRCE OSUĐUJE I ISUSA KOJI - ŠTO JE PO SEBI NEVJEROJATNO, ALI ISTINITO - NIŠTA DRUGO NE ŽELI NEGO SAMO POMOĆI GRJEŠNICIMA. NO, RAZLOG JE ZA OSUDU: JER BLAGUJE S GRJEŠNICIMA.

strama ako u mom srcu ima ljubavi. Nema tog razloga koji može biti veći od ljubavi prema mojoj majci, ocu...

Na ovom mjestu dolazimo do zaključka o pravednosti. Pitanje pravednosti pitanje je mjere. Mjere srca. O srcu ovisi pravednost. Kad smo rekli da je Bog milosrdan, time nismo rekli da više nije pravedan. Bog je pravedan, ali ne kako mi ljudi zamišljamo pravednost. Mjera Božje pravednosti je drukčija od naše. Prema Bogu je pravedno ostaviti 99 ovaca i poći za onom izgubljenom. Jer ovca se izgubila. Zato je treba tražiti i spasiti.

No, to ne može shvatiti čovjek koji ostaje samo kod svojih predodžbi o pravednosti. Trebamo se odazvati na Isusov poziv: „Dodite k meni!“ A potom: „Učite od mene.“ A evo čemu nas Isus uči: „Ne bude li vaša pravednost *veća* od pravednosti pismoznanaca i farizeja, ne, ne ćete ući u kraljevstvo Božje.“ (Mt 5,20)

Pravednost farizeja – to je pravednost prema mjeri njihova srca. To je

je preslaba. A ako je ljubav slaba i argumenti ljubavi su slabi. Jer kad osuđujemo druge, to je znak da je naša ljubav slaba. Argumenti takve ljubavi nisu dovoljno jaki da nadiđu slabosti neke osobe. Takvu ljubav pobijedi svaka sitnica. Takva ljubav zastane pred nečijim grijehom kao pred nekom preprekom i ne može se dalje pomaknuti. Ne može nadići prepreku koja uopće ne treba biti velika. Ne može je nadići jer je slaba. Da je ljubav u nama jaka, ništa je ne bi moglo pobijediti. Uvijek bi našla dovoljan – makar jedan – argument da pomogne i spasi čovjeka koji je u nečemu pogriješio.

Želimo li razumjeti Božje milosrđe i sami postati milosrdni, trebamo čuti poziv na rast i početi rasti. Želimo li shvatiti Božju pravednost, trebamo otkrivati tu veću pravednost o kojoj Isus govori. „Ljubite jedni druge kao što sam ja ljubio vas.“ Isusov je to poziv da nam se srce širi, da rastemo od svoje ljubavi

mirom jer On je mir i vaša nada.“ (25. 11. 2010) Vrijeme otvaranja Božjem milosrđu je molitva. Napose euharistija. To je škola Božjega milosrđa. U njoj opažamo da Isus sebe daje nama. Ne čeka da se popravimo pa da nam se daruje, nego daruje *sebe* kako bismo *mi* mogli biti bolji. A sve to s jednim razlogom: jer nas ljubi, jer smo mu važni, jer mu je stalo do nas! Umire sebi da bismo mi živjeli.

Smisao je primanja Isusa u euharistijskom kruhu da od njega učimo i njime se nadahnjujemo kako bismo i mi poput njega bili milosrdni prema ljudima kad iskusimo njihovu slabost. Budemo li učili od Isusa, uvijek ćemo naći neki razlog da pomognemo, oprostimo, da tražimo izgubljene. Bude li nas zahvatila Isusova ljubav, i mi ćemo početi argumentirati svoje čine kao Isus: *Nisam došao zbog pravednih nego zbog grješnih, ne treba zdravima liječnika nego bolesnima, pa i on je čovjek...*

FRA MARIO KNEŽEVIĆ

NELAGODAN JE OSJEĆAJ DOK PRI TELEFONSKOME POZIVANJU NEKE OSOBE ČUJEMO DIGITALIZIRANI ŽVUK SLUŽBENICE: „VI STE NA ČEKANJU!“ Tada osjetimo kao da nismo u prvome planu druge osobe. I premda je druga osoba možda stvarno zauzeta, to čekanje shvatimo kao odbijenicu i hladan tuš. Nitko ne voli čekati. No, bilo je situacija kad je Isus bio na čekanju, na opciji *standby*. Ta opcija *standby* vidljiva je na uređajima koji su u pripravnosti, spojeni su na izvor energije, ali ih nismo aktivirali. Čekaju naš klik. Koja slika iz Isusova života može podsjetiti na to čekanje i opciju *standby*?

Prvo Isusovo čudo na svadbi u Kani Galilejskoj po mnogočemu je jezgrovito. Isus je svojim dolaskom zasigurno mnoge uzvanike iznenadio jer, kako to zemaljska logika nameće, nisu se nadali da bi on došao na svadbu i bio dio svjetovnog slavlja, pjevanja, plesa i čašćenja. Ljudi su u svojim glavama Isusa već pozicionirali i stavili u granice. Tako možemo zamišljati kako su se uzvanici međusobno gurali uz upit i konstataciju: Sto će ovaj ovdje?! Čudili su se njegovoj prisutnosti uz ozbiljno

promišljanje kako mu na svadbi nije mjesto.

No, situacija se za samo nekoliko sati ključno promijenila. Usred slavlja mladenici i domaćini došli su u veliku nepriliku i prijetio im je svadbeni fijasko. Sramota je bila na pomolu. Netko je trebao pronaći izlaz iz te neugodne situacije. U tom trenutku oči bijahu uprte u samo jednoga uzvanika, onoga kojega su do tada s čuđenjem i osudom gledali na slavlju. U ime zbuđenih mladenaca Marija, Isusova majka, uzima posredničku ulogu. Ona prilazi Isusu i kaže: „Vina nemaju.“ (Iv 2,3) Marija tako, zapravo, ispovijeda svoju vjeru. Ona zna tko je kadar pomoći čovjeku u nevolji. S puno vjere Marija ide od Isusa zaiskati pomoć. Isus se nije oglasio na nevolju ugroženih i na majčinu zamolbu. Marijina vjera bijaše predokus vjere onih koji su trebali ispasti „ludi“ kako bi se čudo dogodilo. Jer, istini za volju, nije baš bilo zgodno uzeti vodu i pred prisutnima je ulijevati u vrčeve s mišlju da će to postati najbolje vino. Taj rizik srama poslužitelj ipak prihvatiše. Očito su bili vjerom vođeni. Njihov čin izvršavanja nemogućega duboka je poruka da ono što vjerom u Isusa činimo, ne može biti ni ludo ni nemoguće. Treba prihvatiti rizik srama i poruge ovoga

svijeta kako bismo imali nebeske plodove i duhovnu zadovoljštinu. „Nije li učinio Bog mudrost *ovoga svijeta* ludošću?“ (1 Kor 1,27) Tako je Isus preko poslušnika i izvršitelja svoje riječi učinio čudo koje je lišilo nevolje mladenice u njihovu radosnom trenutku.

Iz ove slike, čuda i ambijenta zaključiti nam je sljedeće. Isus od početnoga suviška u društvu postaje najtraženiji dobitak večeri. Nakon čuđenja njegovom dolasku na svadbu počelo je čuđenje njegovom silnom djelu. Sustolnici su na početku slavlja imali upit: Što će ovaj ovdje?!, da bi poslije klicali: Hvala Bogu da se ovaj ovdje zatekao! Stavljati Bogu granice, ne ide. Svako mjesto je pogodno za Isusa. I danas se Isusa, pa i njegove propovjednike – pastire, želi ograničiti u djelovanju. Tako se stječe dojam da su nam svećenici i duhovnici smetnja dok mi imamo svoja slavlja, planove i užitke. No, kad zapadnemo u nevolje života, naše oči traže utjehu, savjet, molitvu. To je svijet, slikovito rečeno, u kojem je Bog na čekanju – *Standby!* Mijenjati takav odnos je nužno jer nama Bog i Marijin zagovor trebaju 24 sata dnevno. To je vjera i stav u kojoj Bog u našim životnim situacijama nikada nije uljez.

VJERA ILI STRAH?

Hoće li primiti vjeru koju im dajemo? Strah od raznih bolesti! Strah od lošeg utjecaja vršnjaka. Briga za egzistenciju. Hoćemo li idući mjesec moći platiti kredit, režije? Strah od vlastite bolesti. Strah od problema u braku. Čovjek bi doista mogao svaki dan živjeti u strahu. Toliko toga za brinuti!

Zadnja sam dva mjeseca imala dosta situacija u kojima sam prepoznala svoju malu vjeru prema Gospodinu. Obuzeo me toliki strah, zabrinutost, očaj... Vjera je jednostavna kada je sve dobro. Vjerujem da Gospodin ponekad dopušta teške situacije u našem životu ne bi li prokušao tu našu vjeru. Ne bi li je izmjerio i vidio jesmo li dostojni kršćanskog imena. Hvala ti Isuse na svim situacijama koje nam pokazuju tko smo i kakva je naša vjera. Hvala ti što smo prolazeći kroz strahove došli do dubljeg odnosa s Tobom i svoji pogled usmjerili samo na Tebe.

Može li se strah nadvladati vjerom? Oni koji istinski vjeruju odgovaraju potvrdno na ovo pitanje. U vjeri se osoba otvara Bogu i tako svoju nemoć zamjenjuje Božjom svemoću. U vjeri je sve moguće, jer „Bogu je sve moguće.“ (Mt 19,28) Sila koja pobjeđuje svijet i sve strahove jest vjera naša, kaže sv. Ivan apostol. Vjera je najjača snaga da se nadvlada strah. Onima koje je čudesno ozdravio, Isus je jasno dao do znanja da su i oni sami svojom vjerom najviše pridonijeli svome ozdravljenju: „Vjera te tvoja spasila!“ (Mt 9,22), „Idi i neka ti bude kako si vjerovao!“ (Mt 8,13)

moj“ – Isus kliče: „Zaista, kažem vam, ni u koga u Izraelu ne nađoh tolike vjere.“ (Mt 8,10) Prošle nedjelje me zapanjilo Isusovo pitanje: „Ali kad Sin Čovječji dođe, hoće li naći vjere na zemlji?“ (Lk 18,8) Za Isusa je dakle to jedino važno. Naša vjera! Nju je Krist došao potaknuti i potražiti među nama, ali za nju se i boji da je više ne će naći kad se vrati. U vjeri se odražava posebna privlačnost između Boga i čovjeka. Vjera širi ljudsko srce za ljubav unatoč svim protivnim prividima. Upravo takvo srce neodoljivo privlači samu Božansku ljubav.

Strah pak u sebi nosi razarajuću moć. On je ubojica radosti. Kada je naš strah veći od naše vjere, skinuli smo pogled s Isusa i usmjerili ga na oluju kao i učenici u onoj zgodi iz Evanđelja. U strahu su velike oči. On nas blokira u življenju svoga danas, jer se bojimo onog sutra. Strah je đavolska podvala.

Život u obitelji i poziv roditelja je prepun situacija u kojima možemo promatrati kolika nam je vjera i koliko mjesta pridajemo strahu. Briga za djecu. Svaki dan razmišljaš hoće li se vratiti kući. Je li sve u redu s njima? Kakvi će biti u školi, koju će srednju školu upisati, koji fakultet?

RAZMIŠLJAM U POSLJEDNJE VRIJEME ČESTO O VLASTITOJ VJERI I STRAHU KOJI SE JAVLJA KAO VJEČITA NAPAST.

Nasuprot vjeri ne stoji moja nevjera, već strah. Možemo li nekako definirati tu vjeru, staviti je u jednostavnu definiciju, pa svoj život vjernika konačno ustrojiti prema definiranom? Za neke je vjera „da“ Božjoj riječi, za neke milost, dar. Za Georgesa Bernanosa, jednog od najznačajnijih francuskih romanopisaca 20. stoljeća, vjera je „dvadeset četiri sata dvojbe, manje jedna minuta nade“. Ova mi je definicija nekako najistinitija i najrealnija. Možemo zaključiti da je vjeru nemoguće definirati ili protumačiti. Rast u vjeri nije gotov proces dok god hodamo Zemljom. Isus se žali što je vjera tako rijetka i tako slaba; kad zapazi vjeru u nekome, veliko je njegovo udivljenje, kao da se radi o nečem izvanrednom, čak za njega. Tako pred stotnikom koji ga je molio da mu spasi slugu i koji ponizno otklanja čast da ga primi pod svoj krov riječima: „Gospodine, nisam dostojan da udeš pod krov

MIRTA MILETIĆ

U VJERI SE ODRAŽAVA POSEBNA PRIVLAČNOST IZMEĐU BOGA I ČOVJEKA. VJERA ŠIRI LJUDSKO SRCE ZA LJUBAV UNATOČ SVIM PROTIVNIM PRIVIDIMA. UPRAVO TAKVO SRCE NEODOLJIVO PRIVLAČI SAMU BOŽANSKU LJUBAV.

Foto: Pami

KAKO STE TI I ISUS?

KREŠIMIR MILETIĆ

PROMATRAJUĆI IZAZOVE DANAŠNJEG VREMENA I SVE ONO S ČIME SE SUOČAVAJU NAŠE OBITELJI I CRKVA ILI SVATKO OD NAS PONAOSOB U POKUŠAJU ŽIVLJENJA I NAVIJEŠTANJA RADOSNE VIJESTI, ČINI MI SE DA JE JEDNA OD NAJVEĆIH NAPASTI I OPASNOSTI 'SUOBLIČAVANJE OVOME SVIJETU'.

Živjeti potpuno svoj kršćanski poziv često nije ugodno, jer donosi trpljenje uslijed različitih napada, uvrjeda, pokušaja marginalizacije ili isključivanja iz društvenog života koji dolaze od sve agresivnijih promotora i zagovornika sekularizma ili jednostavno osoba koje se protive Kristu i njegovu nauku. Zato postoji trajna napast da se povjeruje kako će se 'proći bolje' ili će 'biti lakše', ako se suobličimo ovome svijetu. No izgubimo li Krista, tek tada smo izgubili sve.

Razlikujem li se ja od 'svijeta'? Razlikuje li se unutarnji život moje

obitelji od 'svijeta'? Postoji li možda nešto ili više toga u čemu sam se 'suobličio sa svijetom'? Kako ću to otkriti? Ovo su možda pitanja koja nije loše češće postavljati kao svojevrstan ispit savjesti. Odgovor na to pitanje nije teško pronaći. Dovoljno je postaviti si pitanje koliko je molitve u mojem životu ili životu moje obitelji. Ili jednostavno, kao naša prijateljica karmelićanka, s. Barbara, postaviti pitanje: „Kako ste ti i Isus?“ Sjećam se kad me prvi put pitala to pitanje. Ostao sam zapravo bez teksta i duboko se zamislio. U kakvom smo odnosu Isus i ja? Nije trebalo dugo da uvidim kako je moja molitva tek sporadična, bez nekog ozbiljnijeg molitvenog plana, kako zapravo ne odvajam vrijeme za susret s Njime.

Često ne primijetimo da je upravo naš odnos s Isusom manjkav, često minimalistički. A On nam želi i jedini može dati baš sve što nam je potrebno. Može popraviti i okrenuti na dobro baš svaku situaciju s kojom se nosimo.

Zanimljivo je kako svi mi vrlo brzo i jednostavno, nešto kao prirodni refleks, znamo prepoznati voli li nas netko ili ne voli. Znamo prepoznati jesmo li toj osobi važni. Jedan od pokazatelja je i koliko nam ta osoba daruje svoga vremena, koliko s nama razgovara, koliko pokazuje želje da nas 'čuje', koliko je tu, prisutna u našoj svakodnevnici. I brzo se uvrijedimo i prebacujemo jedni drugima ako naša očekivanja nisu ispunjena. No, s druge strane, često ne

primijetimo da je upravo naš odnos s Isusom manjkav, često minimalistički. A On nam želi i jedini može dati baš sve što nam je potrebno. Može popraviti i okrenuti na dobro baš svaku situaciju s kojom se nosimo.

Poruka 20. stoljeća glasi kako Božja milost nikada ne može biti jeftina. Bog u kojega vjerujemo toliko je ljubio svijet te je poslao Svoga jedinorođenoga Sina neka trpi i umre za taj svijet. On od nas traži živjeti isti odvažan, žrtveni obrazac življenja što nam ga je Isus Krist pokazao, rekao je jednom zgodom nadbiskup Charles Chaput. No taj hod s Kristom prepun je radosti. Ne postoji ništa što možemo i pomisliti da bismo 'izgubili', a da nam on ne bi stotruko nadoknadio. Drugoga puta do istinske životne radosti nema. Sve su drugo stranputice na kojima gubimo dragocjeno vrijeme koje nam je darovano. Isus je jedini Put, Istina i Život.

U svim ovim izazovima s kojima smo suočeni treba ostati miran i s povjerenjem da Bog vodi ovaj svijet i da se djelo spasenja izvršava po cijelome svijetu. No biti miran ne znači i ostati pasivan. Naprotiv, svatko je od nas pozvan da sve svoje snage, znanja, vještine i talente stavi na raspolaganje Gospodinu kako bismo 'svi postali njegovi učenici'. Na tome putu pratimo jedni druge molitvom.

Želim Vam mir i dobro!

BOŽO SKOKO

„DANAŠNJA MLADEŽ VOLI LUKSUZ, IMA LOŠE MANIRE I PREZIRE AUTORITET. Suprotstavljaju se roditeljima i tiraniziraju učitelje.“ Koliko puta ste čuli takvu ili sličnu kritiku upućenu mladima i ne čini li vam se da idealno opisuje upravo našu, današnju mladež!? Međutim, zasigurno ćete se iznenaditi kad saznate da je upravo tu tvrdnju izgovorio slavni grčki filozof Sokrat, koji je umro daleke 399. godine prije Krista. Dakle, ne moramo brinuti da su ti epiteti isključivo vezani uz naše

kritični i prisjetiti se svoje mladosti. Isto tako bi trebali tražiti više dobrih primjera među mladima i pokazivati ih kao uzor, te im pomagati da lakše kroče kroz ovaj naš komplicirani svijet, umjesto da samo prokazuju. Uostalom, još smo u Godini milosrđa.

Da ipak ima nade za naš svijet, možemo svakodnevno vidjeti baš u Međugorju, gdje dolaze mladi iz cijeloga svijeta kako bi svjedočili svoju vjeru ili molili Gospu da intervenira u njihovim životima kako bi oduševljenije slijedili Krista... Posebno je veličanstveno vidjeti rijeke raspjevane i pobožne mladosti tijekom Festivala mladih u Međugorju, svih kultura i jezika, koji se u kršćanskom jedinstvu okupljaju oko križa u ovoj duhovnoj oazi suvremenog svijeta. Vidjeli smo živu vjeru naše mladeži i na svjetskim molitvenim festivalima i manifestacijama, okupljene oko Pape... Gledamo ih svakodnevno u našim crkvama, ali i na ulicama gdje nastoje živjeti kršćanski. A znamo da to nije nimalo lako.

Svakodnevno susrećemo mlade koji nastoje biti primjer u svome okruženju i koji svjedoče dobro u svijetu kojim kroče. Često tvrde kako je teško biti normalan među nenormalnima i moralan među nemoralnima jer se nameću potpuno drugačiji standardi, u kojima je biti

li još onakve djevojke kakvima ih on zamišlja i kakve bi htio upoznati. Obično bi nakon upoznavanja i „pozitivnih signala“ s jedne i s druge strane uspio dogovoriti zajednički izlazak. Uslijedila bi nova druženja, priče o životu, lijepim doživljajima, hobijima, budućnosti... Čak je počeo subotom ostajati do jutarnjih sati u popularnim diskotekama. Slijedilo bi i upoznavanje s prijateljima. Njemu se činilo da su sretni i da ih puno toga lijepoga čeka... Nije mu se žurilo. Osjećao je da je pred njima cijeli život. Međutim, njegove djevojke su se počele osjećati zaknutima. U zraku se počela osjećati napetost, čule su se i dvosmislene šale, a na koncu i teške riječi. Činilo se kao da nije razumio njihove želje i potrebe. Jedna od njih mu je čak otvoreno rekla: „Nisi li zaboravio da nakon treće kave slijedi – pol-

tulumu? Na koncu, ne gledamo li to u filmovima i serijama svaki dan? Lomio se između nagona i svojih životnih načela. Bio je zbunjen. Djevojke su shvatile kao da mu nije stalo, da je slabiji, da nije pravi muškarac. Nisu pomogli ni dodatni znakovi pažnje i ljubavi. Zamislite, on se boji žena! Možda, uopće nema iskustva. A njegove djevojke su očito bile hrabre, samosvjesne i s iskustvom. Nije imao snage najaviti kraj jer mu je bilo stalo do njih. Jednostavno je bježao iz takvih veza. S jedne strane – kaže – bilo mu je žao, a opet s druge strane se osjećao pobjednikom, iako će tu vrstu pobjede tek rijetki shvatiti i prihvatiti u ovom nenormalnom društvu. Možda će se neki zapitati tko je uopće normalan, a tko nenormalan u ovoj njegovoj ispovijesti!? Što danas uopće znači biti moralan u ovom svijetu?

jednosti i slično živi. Ne zna gdje će je susresti i kakav će biti „znak“ da je „prava“, ali vjeruje da će za koju godinu sretno odlaziti na početak sa ženom koju voli i koja će mu roditi djecu. Imajući u vidu onu Isusovu uzrečicu „Kucajte i otvorit će vam se...“ nema sumnje da će ovaj mladić pronaći osobu kakvu zaslužuje, posebice nakon „nebeske intervencije“.

A koliko je moćna takva intervencija, uvjerio sam se nedavno kad sam upoznao mladog fra Petra. Kao mladić se bavio borilačkim sportovima, radio je u diskotekama, često se znao i šakama obračunati, nisu mu bila strana ni privođenja na policiju jer je nerijetko hodio i po rubu zakona. A priznaje – potječe iz tradicionalne katoličke obitelji. Kad kaže – tradicionalne, onda bi tu riječ najradije stavio pod navodnike, jer su njegovi redovito odlazili na misu i slavili blagdane, ali se vjera nije osjećala u njihovim

boravka u Hercegovini i uživanja u njezinoj turističkoj ponudi iz čiste znatiželje se uputio na ispovjed. I – kaže – tada se sve počelo mijenjati. Otvorio je dušu i iskreno priznao da ga dotadašnji način života ne veseli i ne ispunjava. Iskreno je htio promijeniti sebe i svoj život, ali nije znao kako. Ohrabrio ga je i usmjerio svećenik pred kojim se nakon dugo vremena ispovjedio. Ali i nakon ispovijedi je sumnjao u Gospina ukazanja. Tražio je znak, sigurnost

Da ipak ima nade za naš svijet, možemo svakodnevno vidjeti baš u Međugorju, gdje dolaze mladi iz cijeloga svijeta kako bi svjedočili svoju vjeru ili molili Gospu da intervenira u njihovim životima kako bi bolje slijedili Krista.

vjere... Vratio se nakon nekoliko mjeseci sam, odlučivši moliti i postiti na tu nakanu. Proživljavao je danima agoniju, a onda je, potpuno slobodan i predan volji Božjoj, osjetio potpunu sigurnost u Majčinu prisutnost. Ne želi podijeliti detalje svoga iskustva, ali uvjerava da ga više nitko ne može razuvjeriti kako u Međugorju postoji govor Neba preko Marije, jer ga je dotaknula Milost na najizravniji način. Njegovo je iskustvo Božje prisutnosti – tvrdi – bilo toliko autentično kao da mu se obratio prijatelj i potapšao ga po ramenu. Nakon doživljaja u Međugorju svi u njegovu okruženju su brzo shvatili koliko se promijenio. Neke je to iskreno iznenadilo, neki su bili u čudu... Stari način života mu je bio stran. Počeo se pitati što je njegova životna misija, što Bog od njega želi, kako može dati svoj doprinos velikom Božjem planu na Zemlji... Znao je da ne bi usrećio djevojku kao obiteljski čovjek. Shvatio je da Isus s njim ima druge namjere. Odlučio je poći u svećenike. Znao je fra Petar da je to put potpunog predanja i put odricanja od svega što ga navezuje na ovozemaljsko. Počeo je čitati svjedočanstva svetaca i moliti. To čini i danas – kaže – još predanije jer zna da se vrlo lako može skrenuti s pravog puta. Studira bogosloviju i svjedoči mladima kako je promjena života na bolje moguća, samo se treba otvoriti Bogu. Vjeruje da će svoje svjedočanstvo podijeliti s mladima, sudionicima festivala u Međugorju sljedećeg kolovoza.

S mladima koji se ne boje biti drukčiji i mladima koji imaju snage reći Bogu „da“ uistinu se ne moramo bojati za vlastitu budućnost.

MLADI KOJI SE NE BOJE BITI DRUKČIJI

vrijeme. Uvijek se na mlade gledalo kao na one koji krše tradiciju i žele se izboriti za svoj dio slobode. Isto tako za pretpostaviti je da današnja mladež nije ništa bolja, a ni lošija od naraštaja koji su stasali na Zemlji godinama i stoljećima prije nas. Doduše, živjelo se prilično drukčije pa se i susretalo s drukčijim izazovima. A i tada, baš kao i danas, zlo je bilo zlo, a znalo se što je dobro. Prema tome, svi oni koji kritiziraju današnju mladež i zabrinuto se pitaju kome ćemo ostaviti svijet, morali bi biti manje

istinski vjernik iznimka, a ne više pravilo. Ivan je student treće godine na jednom društveno-humanističkom fakultetu. Prijatelji ga poznaju kao vrlo dobrog studenta, dragog kolegu i veselog mladića. Rijetki, međutim, znaju da je on i praktični vjernik te angažiran u jednoj zagrebačkoj župskoj zajednici. Na prvi pogled sretan je čovjek, ali u dubini duše pati jer nema sreće u ljubavi. Iako mu nije uzor Bond, poznati filmski junak James Bond, čije veze kratko traju, on je u posljednje vrijeme bezuspješno pokušao održati čak tri naizgled ozbiljne veze. Iako je u svakoj djevojci vidio ideal, sada je pomalo razočaran i već sumnja – nije li problem u njemu samome?! Njegove bivše su ga nazvale slabijem i beskičmenjakom. Već se počeo pitati postoje

li još onakve djevojke kakvima ih on zamišlja i kakve bi htio upoznati. Obično bi nakon upoznavanja i „pozitivnih signala“ s jedne i s druge strane uspio dogovoriti zajednički izlazak. Uslijedila bi nova druženja, priče o životu, lijepim doživljajima, hobijima, budućnosti... Čak je počeo subotom ostajati do jutarnjih sati u popularnim diskotekama. Slijedilo bi i upoznavanje s prijateljima. Njemu se činilo da su sretni i da ih puno toga lijepoga čeka... Nije mu se žurilo. Osjećao je da je pred njima cijeli život. Međutim, njegove djevojke su se počele osjećati zaknutima. U zraku se počela osjećati napetost, čule su se i dvosmislene šale, a na koncu i teške riječi. Činilo se kao da nije razumio njihove želje i potrebe. Jedna od njih mu je čak otvoreno rekla: „Nisi li zaboravio da nakon treće kave slijedi – pol-

jubac?“ A druga ga je nakon kina pitala: „Hoćemo li kod mene ili kod tebe?“ Iako je to priželjkivao poput većine normalnih muškaraca, nije htio da se to dogodi prema nekom rasporedu ili ustaljenom protokolu, a ponajmanje ne prije nego ih je stvarno uspio upoznati. Uz to, u mislima su mu odzvanjale riječi vjeroučitelja o predbračnoj čistoći i za koju je vjerovao da je moguća... Nije li to zastarjelo? – pitao se. Ne rade li to svi? Ne odlazi li se u krevet već nakon slučajnog poznanstva na

pravom mjestu da ipak još nema toliko „normalnih“. Naime, zasigurno u isto vrijeme, na drugom kraju grada, negdje u podstanarskim ili studentskim sobama žive stotine djevojaka kojima se dogodilo slično iskustvo. Uostalom, naslušali smo se sličnih priča od svojih kolegica i poznanica. One su također razočarane i čekaju „pravu priliku“. Ivan to sada zna. Zato je posjetio Međugorje, gdje je molio Gospu da pronađe ženu svog života, koja slično razmišlja, dijeli iste vri-

životima. Iza glumljene pobožnosti skrivala se velika praznina, u kojoj se nije osjećala istinska predanost Kristu i njegovim zapovijedima, pa ga je to iritalo i stvorilo odmak od praktične vjere. Zaljubio se i uživao hodati kroz život u paru. Doduše, ponekad se pitao – Hoće li biti dobar otac i može li na sebe preuzeti odgovornost odgoja djece kako bi sutra bili dobri ljudi? Jednoga dana se dao nagovoriti da posjeti Međugorje. Priznaje da je otišao kako bi pronašao više razloga za ismijavanje Gospina svetišta. Odmah je našao materijala u komercijalizaciji i bezbrojnim trgovinama s pobožnim predmetima i slikama svetaca. Bio je ohol prema ljudima koje je susretao i zajedljiv prema prijateljima koji su se uputili na molitvu u crkvu svetog Jakova. Nakon nekoliko dana

ZABORAVLJENA SAMARIJA

Danas je hodočašće u Svetu zemlju prilično uvjetovano. Istina, ljubitelji zemlje našega otkupljenja uspiju obići većinu svetih mjesta, ali jedno područje ostat će im uvijek velika nepoznanica. To je Samarija. Ona se danas nalazi na području tzv. „Zapadne obale“ te joj je samim tim prilaz otežan zbog pojačanih kontrola na prijelazima, „check-pointovima“, između Izraela i Palestine. Zbog toga većina voditelja hodočašća odustaje od njezina obilaska jer bi se, realno, izgubilo dosta vremena, a tjedan dana je ipak premalo da se kvalitetno upoznaju sva mjesta i bogatstva naše Sv. zemlje, uključujući i Samariju. Istina, sami ovaj naziv, kao i stanovnici ovog područja, koje znamo pod imenom Samaritanci, često u sebi nose jedan negativan prizvuk. Zato se i u Isusovo vrijeme Samariju, inače jedan prekrasni brežuljkasti prostor pun maslina, gledalo zaobilaziti u širokom luku. Uglavnom je iz tih razloga i većina tadašnjih putnika, kao i sadašnjih, birala onaj okolni da bi pristigli iz Galileje u Judeju i obrnuto.

FRA ANTONIO
ŠAKOTA

NETRPELJIVOST IZMEĐU SAMARITANACA I ŽIDOVA IMA SVOJ POČETAK (TADA JOŠ NE DRASTIČNO) VEĆ U PODJELI KRALJEVSTVA NA SJEVERNO I JUŽNO NAKON KRALJA DAVIDA. STVARI SE, MEĐUTIM, PRILIČNO ZAOŠTRAVALJU 721. G. PR. KR., S ASIRSKIM OSVAJANJIMA.

Oni tada na to područje naseljavaju strance koji unose u Samariju sinkretističke elemente nespojive s pravovjernim, jeruzalemskim, hramskim židovstvom. Konačna podjela događa se nakon povratka Izraelaca iz babilonskog zarobljeništva. Sama-

ritanci se tada počinju predstavljati kao čuvari prave vjere, pa Izraelci čak odbijaju njihovu pomoć pri izgradnji hrama. Stoga oni grade svoj hram na gori Garizim. Mali broj ih je opstao i do današnjega dana. Naseljeni su na samoj spomenutoj gori. Tu svake godine slave Pashu, upravo onako kako je i propisano, žrtvujući janje za svaku obitelj. Za razliku od Židova, oni nadahnutima smatraju samo pet knjiga Mojsijevih – Toru. No, unatoč svim ovim podjelama, iz Novog zavjeta dobro znamo da je Isus pohađao i ovo područje, unatoč povremenom protivljenju učenika, te je i u nekim

od svojih prisposoba kao glavne i pozitivne likove uzeo „poganske“ Samaritance kako bi svojim „pravovjernim“ sugovornicima, farizejima, ukazao na njihovu prijetvornost dajući onima od kojih se farizejski pogled odvrtao milost biti i subjektom i objektom Božjega milosrđa. A jedan od susreta, na Jakovljevu zdencu, osobito je obilježio život tih odbačenih Samaritanaca.

GRAD SAMARIJA

Grad Samarija na prvi pogled izgleda beznačajno. No, imala je ona bogatu prošlost, a mogla bi imati i još ljepšu

budućnost, barem onu arheološku, ako jednoga dana ugleda svjetlo dana sve što se nalazi u samome Telu (nalazištu), a već toga ima podosta, od ostataka Omrijeve palače iz izraelskoga, preko kule i poganskoga hrama iz helenističkoga, pa sve do gradske bazilike i kazališta iz rimskoga razdoblja. Inače, samo mjesto kupio je kralj Omri u 9.st. pr. Kr. od stanovitog Šemera (1Kr 16,24) i zato to mjesto na hebrejskom nosi naziv Šomron. Nama je poznatije kao Samarija, što je grčki naziv mjesta. Grad Samarija bio je glavni grad Sjevernoga izraelskoga kraljevstva. Međutim, razlog zbog kojega cijelo područje koje graniči na sjeveru s dolinom Jizreel, na zapadu s ravnicom Šaron, na istoku s Jordanom i na jugu s Benjaminom ili Judejom (Jeruzalem po sebi pripada Benjaminu, ali je nakon Davidova osvajanja postao središte Judeje) zovemo Samarija jest asirsko osvajanje iz 721. g. pr. Kr. Oni su tada osvojili grad, kao i cijelo Sjeverno kraljevstvo, te osnovali čitavu jednu provinciju pod nazivom Samarija pa je samim tim jedan naziv za grad obuhvatio mnogo šire područje, to jest ono koje mi poznajemo. Valja nadodati kako se danas ovaj grad i nalazište zove Sebasta, što seže još u doba Rimljana. Naime, za cara Augusta Oktavijana Herod Veliki ga ponovno gradi te mu daje naziv Sebasta (lat. Augustus – grč. Sebastos), caru u čast. Za nas kršćane ovo mjesto je također od posebna značenja. Prema jednoj predaji koju su slijedili i Bizantinci i križari, te bi mogla biti pouzdana, učenici sv. Ivana Krstitelja upravo su ovdje donijeli tijelo svoga učitelja, bez glave, te ga dostojno pokopali nakon što je u Makerontu doživio strašnu smrt. Danas se mjesto nalazi u sklopu muslimanske bogomolje. No, vidljivi su ostatci starokršćanske bazilike sa stupovljem, lukovima i portalom koji je nekoć bio u mramoru, kao i drugim kapelicama koje su se gradile kroz povijest.

ŠEKEM – NABLUS – JAKOVLJEV ZDENAC

Šekem ili Tel Balata (Balata znači hrast, što podsjeća na biblijske događaje) bilo je oduvijek, zbog svoje pozicije, važno mjesto na području Samarije. U središte biblijske povijesti ulazi već preko Abrahama (oko 1850. g. pr. Kr.) kojemu se tu ispunja obećanje zemlje (Post 12,6-7). Samo

Ostatci crkve Ivana Krstitelja.

mjesto kupio je patrijarh Jakov (Post 33,18-20) i ostavio ga u baštinu svome sinu Josipu, čije su kosti prenešene iz Egipta i pokopane ovdje (Jš 24,32). Danas se na mjestu Josipova groba nalazi muslimanska bogomolja. Oko mjesta postoje i izvori vode pa ne čudi što se zdenac na kojem se susreću Isus i Samarijanka naziva Jakovljev. U Šekemu je i Jošua skupio izraelska plemena da bi obnovili

savez sklopljen s Bogom, stavivši kamen pod hrast kao svjedočanstvo u svetištu Gospodnjem (Jš 24). Grad se nalazi između dviju gora, Garizima – gore blagoslova, i Ebal – gore prokletstva (Pnz 11,29). Srušio ga je Hasmonejac Ivan Hirkan 107. g. pr. Kr. Nablus (Flavia Neapolis) je naziv današnjega grada koji su dali sagraditi Rimljani 72. g. po.Kr., ali ne na ostacima Šekema, nego odmah pokraj, malo istočno. Iz Nablusa je i poznati crkveni apologeta i mučenik sv. Justin. Mjesto koje je za nas od posebna značenja jest ono gdje su se susreli Isus i Samarijanka (Iv 4). Već smo se pomalo ambijentizirali uz Jakovljev zdenac i goru Garizim, koji se spominju u tome razgovoru. Istina, samo mjesto susreta ne naziva se Šekem, nego Sikar, što odgovara mjestu Askar, koje se danas nalazi oko 1km udaljenosti od Jakovljeva zdenca. Važno je naglasiti da bi u oba slučaja zdenac bio izvan grada, na periferiji, što odgovara samome izvještaju. Zdenac nije legendarno, nego povijesno mjesto, čija je tradicija zajamčena. I danas je vrlo dubok, pa nekada dubina zna doseći i 40m. Nalazi se unutar crkve koju su izgradili Grci pravoslavci i u njoj služe. Crkva je, pak, sagrađena na temelju križarske bazilike, a uz sami zdenac koji nadilazi starost i novozavjetnoga vremena, nalazimo i mozaike iz bizantskoga razdoblja koji su činili dio samoga svetišta napravljena u obliku križa.

Unutrašnjost crkve Jakovljeva zdenca

Sveta gora Samaritanaca, Garizim, pruža lijep pogled na Samariju, budući da doseže gotovo 900m visine. Na njoj su Samaritanci nakon prekida s Jeruzalemom, točnije sa Sanbalatovim spletkama protiv Nehemije (Neh 2,19-20), sagradili svetište na kojemu su vršili kult. Sami Sanbalat, prema Josipu Flaviju, uspio je pridobiti i jednoga svećenika koji je tako na Garizimu postao veliki svećenik. Jedno od zanimljivih mjesta na gori je zasigurno i stijena koju oni smatraju mjestom Morija, na kojemu je Abraham žrtvovao sina Izaka. Spomenuti Ivan Hirkan 128. g. pr.Kr. ruši njihov hram, i od njega zapravo ne ostaje ništa, osim velikog broja pokrajnjih konstrukcija koje su i danas vid-

ljive. Da bi se zaboravilo i na spomen na Samaritanca, 484. g. po.Kr. car Zenon daje sagraditi oktogonalnu bizantsku baziliku u čast Marije Bogorodice (Theotokos), sa nekoliko pokrajnjih kapela i krsnim zdencom, čiji se ostatci mogu vidjeti. O netrpeljivosti svjedoči i dodatni zaštitni zid kojim je bazilika ograđena. Međutim, ovo je bio još jedan razlog pobune Samaritanaca, koja je nedugo zatim i uslijedila, 529. g., s posljedicama vidljivim i na širem području Judeje. Bazilika je razorena u 8. i 9. st. Sve ostalo je nakupina kamenih ostataka što svjedoče o turbulentnoj povijesti jednoga naroda.

Osvrnimo se sada na događaj koji nas najviše asocira na ovo zaboravljeno područje, susret Isusa i Samaritanke (Iv 4,4-42). Na putu iz Judeje u Galileju Isus je prolazio Samarijom, zaustavivši se kod Jakovljeva zdenca, umoran od puta. Bila je šesta ura. Točno u podne. Za najveće žege, za najvećega svjetla. Pomalo čudan čas za ići zahvatiti vode. Već navire mnoštvo pitanja: Zašto je ova žena

išla baš tada na vodu? Možda zbog nesređena života, kako sugeriraju daljnji redci? Ili se radi o aluziji na Mojsijev boravak u Midjanskoj zemlji gdje je, također kod zdenca, pomogao kćerima midjanskoga svećenika zahvatiti vode (Izl 2,15-22)? Ili o kontrastu svjetlo-tama u odnosu na pret hodni noćni susret s Nikodemom? Gledajući iz Isusove perspektive, za šeste ure još je jednom sjeo, također umoran, i to na sudačku stolicu, proglašen židovskim kraljem od Pilata (19, 14), te nešto kasnije uzviknuo: „Žedan sam.“ (19, 28) Da. Isus koji se Samarijanki predstavlja kao Židov slika je čitavoga izraelskog naroda koji traži piti na svome putu pustinjom, dok je Samarijanka slika svoga naroda, također u iščekivanju mesije, kralja, spasitelja svijeta. Dva posvađana naroda sada ulaze u dijalog, kod mjesta posvećena čovjeku, patrijarhu Jakovu, kojega oba naroda časte, obasjani puninom svjetla onoga koji će se nešto kasnije predstaviti kao Istina i Svjetlo. Očito, dijalog je stupnjevit. Samarijanka, kao i mi, tek postupno

dolazi do prave spoznaje. Tako, na početku joj je Isus bio tek Židov, potom Gospodin, pa ga uspoređi s Jakovom i opet nedugo zatim nazva Gospodinom i Prorokom, nešto kasnije Mesijom-Kristom-Pomazanikom, i konačno od cijeloga naroda priznat kao Spasitelj svijeta. No, vratimo se na početak. Čega je Isus žedan? „Kad bi znala dar Božji...“ (4, 10) Isus, zapravo, žeda njezinu žeđ, njezinu kao i moju čežnju za živom vodom. Jer, „kao što košuta žudi za izvor-vodom, tako duša moja žeda Bože za tobom“ (Ps 42, 2). Ova žena se očito odala bludu. Ali onom izvornom, iz kojega proizlazi svaki drugi blud, prikazanom u slici petorice „muževa“, samarijanskih poganskih kultova koji se tijekom vremena pomiješale s vjerom u Gospodina. Jasno je da ova žena sada uopće nema muža, jer „baal“ to nije. Zato će ga i ona i čitav njezin narod sada primiti po Isusu te će ga u ovaj dan zvati 'mužu moj', a ne 'moj baale' (usp. Hoš 2,18). Stoga nije ni čudo što se u daljnjem tijeku rasprava vodi oko istinskog klanjanja pravome Bogu, a ne o ljudskim odnosima, kako djeluje u prvi mah. Koji su izvori žive vode, predoznačeni već u Starome zavjetu, osobito u proročkoj literaturi (Iz 49,10; 43,20; 41,18; Ez 36;47 i dr.)? „Dolazi čas kad

se ne ćete klanjati Ocu ni na ovoj gori (Garizimu) ni u Jeruzalemu. Istinski klanjatelj klanjat će se Ocu u Duhu i Istini.“ (4,21.23) Prvenstveno, mjesni kult sada ustupa mjesto osobnome kojim svako mjesto i svaki narod biva posvećen preko onoga Izabranoga, a ne tek neki, isključivi narod i mjesto. Za razliku od Samaritanaca koji su častili samo prvih pet knjiga Staroga zavjeta, Toru, Isus sada naziva Boga Ocem kojim obiluje više proročka i mudrosna literatura. Konačno, istog tog Oca stvarno uprisutnjuju Duh i Istina. Poziv na klanjanje u Duhu nije tek zamišljeno kao čisto subjektivni doživljaj nekog energična strujanja svedena na još subjektivnije osjećanje, nego klanjanje onomu koji nas uvodi u svu istinu (usp. Iv 14,26); onomu po kojem vičemo: „Abba, Oče!“, te se za nas zauzima, i po kome je sama ljubav Božja razlivena u našim srcima (usp. Rim 8,15.26; 5,5). Nadalje, klanjanje u istini nije tek osjećaj iskrenosti pred Bogom nego odnos s onim koji je lice Očevu, Put, Istina i Život, po kojemu dolazimo Ocu (usp. Iv 14,6). Očito, već tada Isus poziva na trojstveno klanjanje – Izvoru vode žive, Daru Boga Oca i Sina i Duha Svetoga što ga primamo po krštenju izvršenu za nas po potocima što istekoše iz

probodena boka Spasiteljeva. Konačno, Samarijanku je susret s Isusom prosvijetlio do te mjere da je i sam krčag s vodom ostavila kod zdenca i otrčala u grad. Kako lijepa slika! Ne treba je ni tumačiti. Susret završava okupljanjem svih oko Isusa, i učenika, i Samaritanaca. Zanimljivo, odlomak završava govorom mještana upućena ženi i njihovoj vjeri koja je postala još čvršća nakon susreta s Isusom, ispovijedajući ga Spasiteljem svijeta. Mi smo poput Samarijanke. Posrednici Božji. Sredstvo smo, a ne cilj. Milošću Božjom dovodimo Isusu, a ne sebi. Isus je taj koji vjeru umnožava dovodeći je do mjere uzrasta punine Kristove (usp. Ef 4,13). Lijepo je biti dijelom takve zajednice, u kojoj ponekad gledaš kako munjevito rastu oni koji su preko tebe došli do Isusa. Bogu hvala!

U ovom susretu naučili smo da pomirenje Samarije i Judeje predoznačuje sveopće pomirenje. Preko riječi i djelovanja Isusa, Židova, koji je došao među njih, Samaritanci su se otvorili obzorju koje nadilazi njihov vlastiti: shvatili su da ovaj čovjek nije samo nacionalni spasitelj kojega su iščekivali, nego uistinu Spasitelj svijeta (X. Leon-Dufour).

Brdo Garizim

SVETIŠTE MAJKE BOŽJE MOLVARSKE

FRA KARLO LOVRIĆ

Podravci rado dolaze svojoj Majci Božjoj, i to ne samo pojedinačno već u velikim procesijama. Zapisano je da su vjernici đurđevačke i virovske župe 1806. godine, kada je među ljudima vladala kuga, učinili zavjet da će svake godine hodočastiti Majci Božjoj u Molve iz zahvalnosti za primljene milosti. U Molvama se okuplja veliko mnoštvo vjernika na Uskrsni i Duhovski ponedjeljak, a posebno 15. kolovoza na Veliku Gospu.

LEGENDA O KIPU MAJKE BOŽJE MOLVARSKE
Okolo ovog gotičkog kipa pletu se razne legende koje svoje uporište imaju u srednjovjekovnom razdoblju

bogate molvarske povijesti. Kad su Molvarci sredinom 16. stoljeća zbog provala Osmanlija napustili svoje selo i podravski kraj, kip su zakopali

u zemlju blizu kapelice vjerujući da će se ubrzo vratiti i opet ga iskopati. Ali njihovo progonstvo se odužilo tako da su oni koji su ga zakopali

Duhovna zvanja

Po zapisanim podatcima župa Molve darovala je 17 svećenika, od kojih je mons. dr. Đuro Kokša postao pomoćni biskup Nadbiskupije zagrebačke, te 14 časnih sestara. Pet klerika smrt je zaustavila na njihovom duhovnom putu. Iz ovih se podataka vidi koliko su ovo svetište, Majka Božja Molvarska i vjera uopće važni u duhovnom životu ovdašnjih stanovnika.

u progonstvu i umrli. Kip je bio zaboravljen, a u međuvremenu naraslo raslinje sakrilo je mjesto na kojem je zakopan. No, prema legendi, vol gazde Škripelja koji je slučajno tamo pasao travu, svojim je rogom zaparao zemlju i iskopao Bogorodičin kip. Glas o čudesnom pronalasku kipa ubrzo se proširio krajem, pa je narod već u 17. stoljeću počeo hodočastiti kipu i svetištu. Postoji i legenda koja prethodi spomenutoj predaji da je taj gotički kip još u 15. stoljeću u Molve dospio vjerojatno iz franjevačkog samostana između Ždale i Gole, što bi odgovaralo sv. Elizabeti, odnosno današnjim ostatcima u Pepelari kod Novačke.

CRKVA UZNESENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE NA NEBO

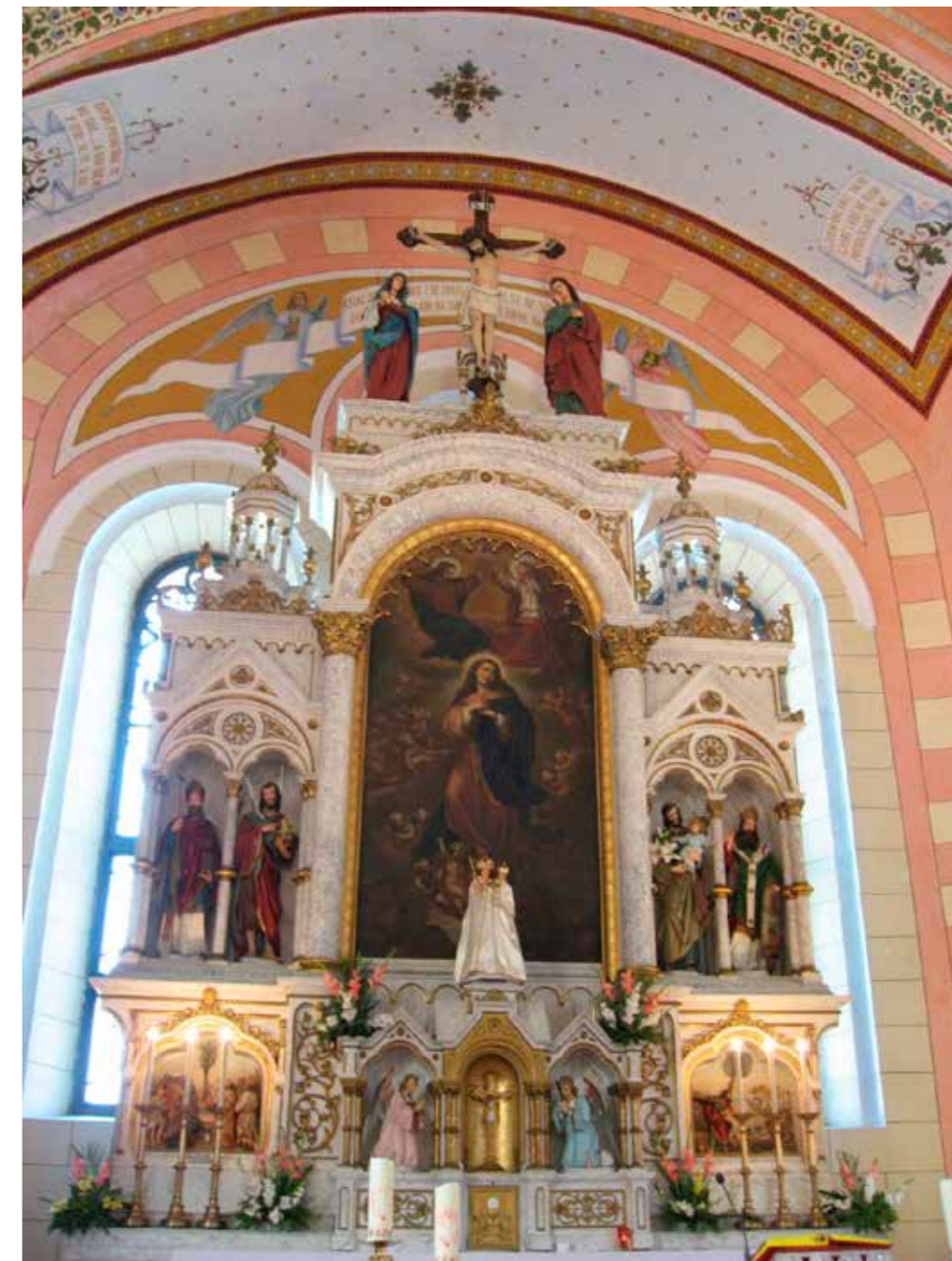
Gradnja crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo, prema projektima arhitekta Franje Kleina, jednog od najvažnijih predstavnika romantizma u Hrvatskoj, započela je 1853. godine, a završena je nakon gotovo 10 godina gradnje. Crkva je blagoslovljena 9. studenog 1862. godine. Građena je kao jednostavna longitudinalna građevina u obliku latinskoga križa s transeptom i izdvojenom polukružnom apsidadom, u kojoj je smješten glavni oltar. Prostor crkve osvaja svojom veličinom i mjerama: duljina iznosi 43 metra, visina 15 metara, a širina transepta 27 metara. Zvonik je visok 45 metara. Unutrašnjost crkve oslikao

Čuvari svetišta

Poslije II. vatikanskog sabora zagrebački nadbiskup kardinal Franjo Šeper dodijelio je župu Molve na pastoralnu brigu franjevcima konventualcima. Osim te obveze i odgovornosti, kao propovjednici ili ispovjednici rado pripomognu drugim svećenicima u ovom dijelu Podravine.

KIP MAJKE BOŽJE MOLVARSKE

Kip Majke Božje Molvarske gotičkog je stila. Potječe iz ranog srednjeg vijeka, a načinjen je od lipovog drveta. Molvarci su ga, prema legendi, dobili od redovnika iz samostana preko Drave. Nabor koji okomito pada od Marijine lijeve ruke na kojoj drži dijete osobito je karakterističan. On spada među kipove bliske stilu duge linije kojim su se rado izražavali sjevernjački majstori alpskih krajeva u trećoj četvrtini 15. stoljeća. I Marija i dijete Isus imaju na glavi velike krune nabuhlog, baroknog oblika. Visina kipa je oko 63 cm (s krunom oko 70 cm), u najširem dijelu kip ima 30 cm, a dubina mu je 16 cm. Kip možemo datirati između 1470. i 1480. godine. Kako je u ovom dijelu Hrvatske ostalo sačuvano malo srednjovjekovnih umjetničkih djela, ovaj kip nadopunjuje oskudan gotički inventar Podravine.

ŠTOVANJE SV. FILOMENE

U posljednje vrijeme uz tradicionalno štovanje Majke Božje, koje doseže svoj vrhunac nekoliko puta godišnje (Uskrсни ponedjeljak, Duhovski ponedjeljak, Velika Gospa), budi se i štovanje sv. Filomene, mlade kršćanske mučenice, čiji je kip s početka 20. stoljeća (u stilu tirolske škole) bio zatvoren u podnožju pokrajnjeg oltara sv. Antuna. Kad je nedavno izložen vjernicima na čašćenje, razvio se kult ove grčke princeze koja je početkom 4. stoljeća položila svoj život iz

vjernosti prema Kristu. Danas dolaze organizirano mnogi hodočasnici, a i sami molvarski vjernici, sve više njeguju štovanje svete Filomene, zaštitnice čistoće, i organiziraju hodočašća u talijansko svetište sv. Filomene u Mugnano del Cardinale. Njezin se blagdan slavi 10. kolovoza.

MOLVE

Život na području srednje Podravine seže duboko u povijest. Postoje dokazi da su ga ljudi nastanjivali još u mlađem kamenom dobu. U bakre-

nom dobu ovdje je prisutna lasinjska kultura. Spominju se Panoni, a u mlađem željeznom dobu očita je prisutnost keltsko-latenske kulture. Početkom 3. stoljeća prije Krista u ove krajeve prodiru Kelti. Rimljani grade čvrste ceste. U 3. i 4. stoljeću nadiru Goti i Huni, a u 6. provaljuju Avari. Početkom 7. stoljeća doseljavaju se Hrvati.

Ime Molve dolazi od mlinova na rijeci Dravi i njezinim pritocima. Iako se posrednim putem može saznati da su Molve postojale u 13. stoljeću, prvi put se pouzdano spominju 1330. godine. Prema ispravi iz 1336. godine vidi se da je u Molvama bilo središte maloga istoimenog feudalnog posjeda, koji 1397. kralj Žigmund daje sinovima Ivana od Kanjiže. U 25. st. ulaze u sastav Koprivničko-đurđevačko-podravickog vlastelinstva.

Središte hrvatskog naivnog slikarstva

Uz Hlebine i Golu, Molve su jedno od središta hrvatskog naivnog slikarstva. Udruga slikara Molvarski likovni krug okuplja dvadesetak slikara koji se bave slikanjem uljanim bojama na staklu. Najznačajniji predstavnik ovog likovnog kruga jest doajen hrvatskog naivnog slikarstva Mijo Kovačić iz Gornje Šume, čije se slike nalaze u stalnim postavima brojnih europskih i svjetskih galerija.

U prvoj polovici 16. stoljeća u ovaj dio Hrvatske počinju nadirati Turci, a do 1552. godine osvojili su sve prostore istočnije od Molvi i Đurđevca. Otada se u Podravini živjelo izuzetno teško. Ovamo su često upadale turske čete, pljačkajući, ubijajući, paleći i odvođeci živalj u roblje. Stanovništvo se raselilo u sigurnije krajeve, a dijelom je preživljavalo u zamočvarenim područjima uz rijeku Dravu. Kad turska moć slabi, prema kraju 17. stoljeća, Molve se počinju obnavljati. Obnovljena je župna crkva (prijašnja kapela), a prva škola spominje se već 1674. godine (A. Cuvaj).

Reorganizacijom Vojne krajine, sredinom 18. stoljeća, selo Molve pripalo je u sastav novoformirane kapetanije sa sjedištem u Virju. Novu crkvu Molvarci su započeli graditi 1853. godine. Župnik je tada Josip Gjiketa. Ta je crkva, sagrađena na brežuljku Krbuljin, još i dan-danas jedna od najljepših sakralnih građevina u ovom dijelu zemlje.

U drugoj polovici 19. stoljeća dolazi do raspadanja obiteljskih zadruga, a to donosi bitne i dalekosežne promjene u načinu života i gospodarenja. Najveći broj stanovnika samo selo Molve imalo je 1910. godine (2 290), a otada bilježi konstantan pad. Po popisu iz 2001. godine Molve su imale 2 379 stanovnika.

Preuzeto sa: www.zupa-molve.com, www.molve.hr, www.zornicanova.hu

Kontakti:

fra Filip Musa, *gvardijan i župnik*
fra Filip Pušić, *sužupnik i vikar samostana*
tel./faks (048) 892 103
info@zupa-molve.com
Virovska 21, 48327 Molve

Molve – „Srebrni cvijet Europe“

Osobitu pažnju stanovnici Molva posvećuju izgledu samoga mjesta. Da je tome tako, svjedoče i prestižna priznanja. U akciji Turističke zajednice RH 2002. godine Molve su osvojile prvu nagradu za uređenost. Godine 2005. osvojile su *Zeleni cvijet* sa zlatnim znakom kao najljepše mjesto kontinentalne Hrvatske. Kruna nastojanja mještana da imaju najuređenije mjesto u Hrvatskoj pa i u Europi došla je 2009. godine kada je *Međunarodni žiri za Zlatni cvijet Europe* (Entente Florale Europe) Molvama dodijelio nagradu *Srebrni cvijet Europe*.

Ne morate biti moćan političar, bogataš ili rock zvijezda da biste mogli nešto učiniti protiv gladi u svijetu. I vaša mala djela ljubavi i dobrovoljni prilozima mogu spasiti i promijeniti mnoge živote na bolje.

Budite dio ovog jednostavnog rješenja za glad u svijetu. Uplatom donacije na priloženoj uplatnici.

Mary's Meals
Bijakovići bb
88260 Čitluk, BiH

tel.: +387 (0)63 890 121
e-mail: bojana.miletic@marysmeals.org
Info.Međugorje@marysmeals.org
web: www.marysmeals.ba

Za uplate iz inostranstva: SWIFT: UNICRBA 22, IBAN: BA 39338 120 77 000 22778, Core broj: 35000128 za sve valute

Uplatio je (ime, adresa i telefon) _____

Svrha doznake: **DONACIJA ZA MARY'S MEALS**

Račun pošiljaoca/ pošiljatelja _____
Račun primaoca/ primatelja **3381207700022778**

Primalac/Primatelj: **MARY'S MEALS**
BIJAKOVIĆI BB, 88260 ČITLUK
ID BR: 4227521110006

KM _____ HITNO

Mjesto i datum uplate: _____

samo za uplate javnih prihoda
Broj poreznog obveznika _____ Vrsta uplate
Vrsta prihoda _____ Porezni period
Od: _____
Do: _____

Potpis i pečat nalogodavca

Pečat Banke

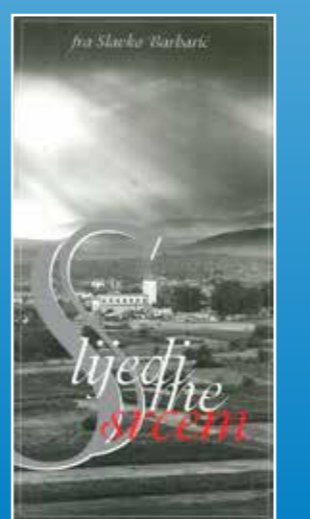
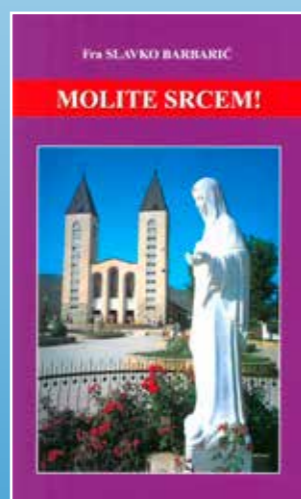
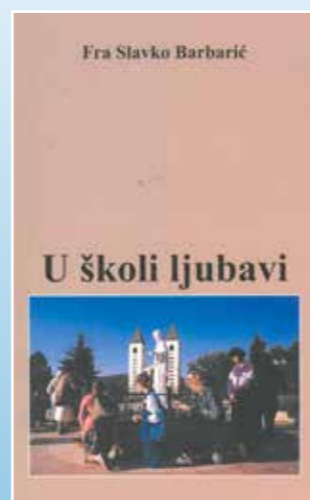
Potpis ovlaštenog lica:

HVALA VAM, PROMIJENILI STE NJIHOV ŽIVOT!

Želite li bolje upoznati međugorsku duhovnost?

Pročitajte ...

Predstavljamo izbor knjiga fra Slavka Barbarića. U njima su uglavnom molitveni obrasci kojima nas jednostavnim jezikom upućuje na svjedočenje Gospinih poruka, na prihvaćanje njezinih savjeta, na život ispunjen postom i molitvom, na ono što je i sam radio. Jer njegove riječi bile su njegov život, što je govorio, to je i činio, nije bilo razlike između riječi i djela.

Knjige možete naći u suvenirnici Informativnog centra MIR Međugorje.

Tjedni molitveni program

zimski raspored (od 1. rujna do 31. svibnja)

PONEDJELJAK I SRIJEDA

7:30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

UTORAK

7:30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7:30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Krunica
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Euharistijsko klanjanje

PETAK

7:30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Križni put uz Križevac
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Čašćenje Križa

SUBOTA

7:30 h, 13 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

8, 11, 18 h Sv. mise na hrvatskom
Ispovijed Prije podne za vrijeme Mise
Prije podne Sv. mise na različitim jezicima
Tijekom dana Susreti sa svjedocima
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Krunica na Brdu ukazanja
17 - 20 h **Večernji molitveni program i ispovijed**
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa
19 - 20 h Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

POTICAJ ZA LECTIO DIVINA

Iz preobilja biblijskih tekstova Crkva nam iz dana u dan nudi odabranu duhovnu hranu – misna čitanja iz Staroga i Novoga zavjeta. Iz broja u broj Glasnika mira u ovoj ćete rubrici naći kratice koje upućuju na biblijsku knjigu, poglavlje i redak misnih čitanja za razdoblje od 15. do 15. u mjesecu. Božja je riječ radosna vijest. Ona je živa i djelotvorna. Ako se izložimo njezinu djelovanju, ona ima snagu mijenjati nas.

Utorak, 15. 11. 2016.

Otk 3,1-6.14-22; Ps 15,2-5; Lk 19,1-10

Srijeda, 16. 11. 2016.

Otk 4,1-11; Ps 150,1-6; Lk 19,11-

Četvrtak, 17. 11. 2016.

Otk 5,1-10; Ps 149,1-6a.9b; Lk 19,41-44

Petak, 18. 11. 2016.

Otk 10,8-11; Ps 119,14.24.72.103.111.131; Lk 19,45-48

Subota, 19. 11. 2016.

Otk 11,4-12; Ps 144,1-2.9-10; Lk 20,27-40

Nedjelja, 20. 11. 2016.

ISUS KRIST KRALJ SVEGA STVORENJA
2Sam 5,1-3; Ps 122,1-5; Kol 1,12-20; Lk 23,35-43

Ponedjeljak, 21. 11. 2016.

Prikazanje Blažene Djevice Marije
vl.: Zah 2,14-17; Otp. pj.: Lk 1,46-55; Mt 12,46-50

Utorak, 22. 11. 2016.

od dana: Otk 14,14-19; Ps 96,10-13; Lk 21,5-11

Srijeda, 23. 11. 2016.

Otk 15,1-4; Ps 98,1-3b.7-9; Lk 21,12-19

Četvrtak, 24. 11. 2016.

od dana: Otk 18,1-2.21-23; 19,1-3.9a; Ps 100,1b-5; Lk 21,20-28

Petak, 25. 11. 2016.

Otk 20,1-4.11 - 21,2; Ps 84,3-6a.8a; Lk 21,29-33

Subota, 26. 11. 2016.

Otk 22,1-7; Ps 98,1-7; Lk 21,34-36

Nedjelja, 27. 11. 2016.

PRVA NEDJELJA DOŠAŠĆA
Iz 2,1-5; Ps 122,1-2.4-9; Rim 13,11-14a; Mt 24,37-44

Ponedjeljak, 28. 11. 2016.

Iz 4,2-6; Ps 122,1-9; Mt 8,5-11

Utorak, 29. 11. 2016.

Iz 11,1-10; Ps 72,1-2.7-8.12-13.17; Lk 10,21-24

Srijeda, 30. 11. 2016.

vl.: Rim 10,9-18; Ps 19,2-5; Mt 4,18-22

Četvrtak, 1. 12. 2016.

Iz 26,1-6; Ps 118,1.8.9.19-21.25-27a; Mt 7,21.24-27

Petak, 2. 12. 2016.

Iz 29,17-24; Ps 27,1.4.13-14; Mt 9,27-31

Subota, 3. 12. 2016.

od dana: Iz 30,19-21.23-26; Ps 147,1-6; Mt 9,35-38; 10,1.6-8

Nedjelja, 4. 12. 2016.

DRUGA NEDJELJA DOŠAŠĆA
Iz 11,1-10; Ps 72,1-2.7-8.12-13.17; Rim 15,4-9; Mt 3,1-12

Ponedjeljak, 5. 12. 2016.

Iz 35,1-10; Ps 85,9ab.10-14; Lk 5,17-26

Utorak, 6. 12. 2016.

Iz 40,1-11; Ps 96,1-3.10ac.11-13; Mt 18,12-14

Srijeda, 7. 12. 2016.

od dana: Iz 40,25-31; Ps 103,1-4.8.10; Mt 11,28-30

Četvrtak, 8. 12. 2016.

BEZGRJEŠNO ZAČEĆE BL. DJEVICE MARIJE
vl.: Post 3,9-15.20; Ps 98,1-4; Ef 1,3-6.11-12; Lk 1,26-38

Petak, 9. 12. 2016.

Iz 48,17-19; Ps 1,1-4.6; Mt 11,16-19

Subota, 10. 12. 2016.

Liturgija kvatri
Po izboru iz Prigodnih i zavjetnih čitanja (str. 179.-189.): Kol 3,12-17; Ps 145,2-11; Lk 17,11-19

Nedjelja, 11. 12. 2016.

TREĆA NEDJELJA DOŠAŠĆA
Iz 35,1-6a.10; Ps 146,6c-10; Jak 5,7-10; Mt 11,2-11

Ponedjeljak, 12. 12. 2016.

Br 24,2-7.15-17a; Ps 25,4-5ab.6-7bc.8-9; Mt 21,23-27

Utorak, 13. 12. 2016.

od dana: Sef 3,1-2.9-13; Ps 34,2-3.6-7.17-19.23; Mt 21,28-32

Srijeda, 14. 12. 2016.

od dana: Iz 45,6b-8.18.21b-25; Ps 85,9ab-14; Lk 7,18b-23

Četvrtak, 15. 12. 2016.

Iz 54,1-10; Ps 30,2.4-6.11-13; Lk 7,24-30

18 GODINA S VAMA

Radiopostaja "MIR" Međugorje djeluje od 25. studenoga 1997., a od blagdana sv. Franje 4. listopada 1999. emitira program preko interneta. Zahvaljujući satelitskom programu glas naše Radiopostaje može se čuti u cijeloj Europi, na Bliskom istoku. Svaki dan emitira uživo kronicu i sv. mise iz crkve sv. Jakova u Međugorju. Iz studija se 24 sata emitiraju svakodnevni govorni i glazbeni programi. Radiopostaja "MIR" Međugorje djeluje u sklopu Informativnog Centra "Mir" Međugorje. Poslanje radiopostaje "MIR" Međugorje: povezati hodočasnike Kraljice Mira, naviještati zdrave vjerničke stavove, podupirati normalne općeljudske odnose, širiti ekumensko ozračje među ljudima.

Tel.: ++387 36 653 580 uredništvo

Tel.: ++387 36 653 548 marketing

Fax: ++387 36 653 552

E-mail: radio-mir@medjugorje.hr

Uživo na internetu:

www.radio-medjugorje.com

Jajce 87,8 Mhz, **Mostar** 100 MHz, **Banja Luka** 87,8 MHz, **Hercegovina** 101,5 MHz, **Lašvanska dolina** 100 MHz, **Split, Južna Hrvatska** 101,5 MHz, **Sarajevo i Srednja Bosna** 96,1 Mhz, **Bugojno, Uskoplje i okolica** 101,8 Mhz, **Sjeverozapadna Bosna** 106,7 Mhz, **Žepče, Tuzla, Usora, Posavina** 100,1 Mhz, **Dolina Neretve i Južna Hercegovina** 98,3 Mhz, **Rama, Konjic, Sjeverna Hercegovina** 104,7 Mhz, **Zagreb, Lika, Bihać, Srednja Hrvatska** 107,8 Mhz

Satelit za Europu i Bliski istok: EUTELSAT 16°E

Želite li bolje upoznati međugorsku duhovnost?

Pročitajte ...

Fra Ljudevit Rupčić, Istina o Međugorju

„Tko dakle kopa po privatnom životu vidjelaca i drugih poslenika oko svetišta, tko istražuje i razglašuje njihove stvarne ili izmišljene slabosti da bi tako dokazao neistinitost viđenja, očito ne poznaje teologiju ni crkvenu praksu, a posebno se ne boji Boga koji zabranjuje ne samo klevetu nego i ogovaranje.“ (Glas koncila)

Međugorje – Monografija

Do 24. lipnja 1981. godine Međugorje je živjelo kao i ostala hercegovačka sela: ljudi su obrađivali zemlju, sadili duhan i uzgajali lozu, proizvodili vino i uzgajali povrće. Zbog socijalnih prilika mnogi su odlazili u prekoceanske i zapadnoeuropske zemlje, te gradove u Bosni i Hercegovini i u Hrvatskoj. Od 1981. godine, kada su počela Gospina ukazanja, život se župe promijenio. Gospa je, naime, osim šestero vidjelaca, odabrala cijelu župu i hodočasnike za svoje svjedoke i suradnike. To je posebno očitovano u poruci koju im je uputila rekavši: „Ja sam ovu župu na poseban način odabrala i želim je voditi.“ Ova će vam knjiga pokazati kako je jedno nepoznato selo postalo molitveno središte svijeta.

Poruke Kraljice Mira

„Dječice, čitajte svaki dan poruke koje sam vam dala i pretvorite ih u život. Volim vas i zato vas sve pozivam na put spasenja s Bogom.“ (Iz poruke od 25. prosinca 1989.)

**Knjige možete naći u suvenirnici
Informativnog centra MIR Međugorje.**

